

TAMPEREEN YLIOPISTO

Lauri Ojanperä

Opiskelijanumero 58739

Puh. 050 5451494

POPULISTI, KONSERVATIIVI VAI ÄÄRIPOLIITIKKO?

Joseph McCarthy amerikkalaisten kirjoittajien silmin 1952-2000

Pro gradu esitelmä

Sisällysluettelo:

1. Johdanto	4
1.1 Joseph R. (Joe) McCarthy 1908-1957	5
1.2 Tutkimuskysymykset ja tavoitteet	7
1.3 Lähteet, lähteiden valinta ja niiden käyttömetodi	8
1.4 Käsitteet ja poliittiset kategoriat	10
2. Kirjoittajien esittely	12
2.1 Tunteita jakava väittely 1950-luvulla	12
2.2 Yliopistotutkimus luotaa Mccarthyismin kannattajia	15
2.3 Mccarthyismin poliittisen taustan määrittelijät	17
2.4 Elämäkertureiden uudelleenarviointi	19
3. Monimerkityksinen mccarthyismi	22
3.1 Poliittinen kategoria-onko sellaista?	23
3.1.1 Aikalaisille joko fasismia tai isänmaallisuutta	23
3.1.2 Sosiologit pohtivat konservatismiin ja radikalismiin suhdetta	25
3.1.3 Historioitsijat ja elämäkerturit korostavat konservatismia	27
3.2 Kansanliike	34
3.2.1 Fasisteja vai kansanmiehiä?	34
3.2.2 Tutkijat etsivät uusia selityksiä	39
3.2.3 Herman palaa etnis-uskonnolliseen tulkintaan	44
3.3 Poliittinen toimintatapa	45
3.3.1 McCarthyä tuomitaan ja puolustetaan	45
3.3.2 McCarthy'n kuoltua toiminatavoilla ei enää suurta merkitystä	47

3.3.3 Elämäkerturit ymmärtävät McCarthyä	50
4. McCarthy ajatusmaailman analyysia	53
4.1 Kotitausta. Roomalaiskatolisuus ja keskiläntisyys	53
4.1.1 Suhtautuminen keskilänteen jakaa kirjoittajia	53
4.1.2 Osa tutkijoista epäilee keskiläntisyyden merkitystä	56
4.1.3 Ei yhtenäistä näkemystä kotitaustan vaikutuksesta	58
4.2 Kommunisminvastainen traditio ja McCarthy: Kiihkoilua vai demokratian puolustamista?	60
4.2.1 Aikalaiskirjoittajat yksimielisiä pitkästä traditiosta-motiivit nähtiin erilailla	60
4.2.2 Yliopistotutkimus korostaa konservatiivista kommunisminvastaisuutta	63
4.2.3 Elämäkerturit tuovat puolustuksellisen näkökulman	65
4.3 Kylmän sodan kärjistävä vaikutus 1946-1950	69
4.3.1 Hajottaja vai pelastaja?	69
4.3.2 Poliitiikan kritiikki korostuu tutkimuksissakin	71
4.3.3 McCarthy tyypillinen aikansa tuote	73
4.4 Wheeling 1950. Laskelmointia vai arkipolitiikkaa?	76
4.5 McCarthy selitetty kylmän sodan puoluepolitiikalla	83
5. McCarthy valtapolitiikassa	85
5.1 Senaatissa ja republikaanien keskellä	85
5.2 Vastustajat	94
5.2.1 Aikalaisille hampaattomia liberaaleja tai vastuullinen enemmistö?	94
5.2.2 Maltillisen konservatismiin roolia korostetaan tutkimuksissa	95
5.2.3 Puoluepolitiikka korostuu elämänerroissa-ei suurta uudelleentulkintaa	98
5.2.4 Konservatiivien vai liberaalien salaliitto? Keskustelu kärjistyy uudelleen	100

5.3 McCarthyllä vähän todellista vaikutusvaltaa	102
6. Goldwater, Nixon ja Reagan McCarthyn seuraajina	108
7. McCarthy ja mccarthyismi kirjallisuudessa	112
7.1 Kirjoitusajankohta selittää tutkimusmotivaatiota	112
7.2 Selkeä kahtiajako	115
7.3 Lopuksi	117
<i>Lähteet ja kirjallisuus:</i>	118

1. Johdanto

Tämä tutkimus käsittelee amerikkalaista historiankirjoitusta ja poliittisten olosuhteiden vaikutusta siihen. Tarkoitukseni on syventyä amerikkalaiseen poliittisen historian tulkitsemiseen tutkimalla senaattori Joseph R. McCarthyyn liittyntä tutkimuskirjallisuutta vuosina 1950-2000.

Senaattori Joseph Raymond (Joe) McCarthy (1908-1957) nimi liittyy ihmisten mielissä 1950-luvun amerikkalaiseen kommunisminvastaisuuteen. McCarthy ja mccarthyismi on Suomessa usein nähty varsin kielteisessä valossa. McCarthy on katsottu lietsoneen pelon ja epäoikeudenmukaisuuden ilmapiiriä USA:ssa rajulla kommunistijahdillaan. McCarthy'n toiminnasta on esitetty myös myönteisiä tai ymmärtäviä käsityksiä, eikä mccarthyismistä ole olemassa yksimielistä käsitystä. Aionkin tutkia amerikkalaisten kirjoittajien käsityksiä McCarthyä ja mccarthyismistä ja sitä kautta USA:n poliittista historiaa.

Mielenkiintoni McCarthyä koskeneeseen tutkimukseen liittyy moniin asioihin. McCarthyismi on kiistattomasti oikeistolainen aate, mutta siihen liittyy monia erityispiirteitä ja sitä on vaikeaa luokitella. Mccarthyismin luokittelu on ollut vaikeaa ja siksi mielenkiintoista esimerkiksi konservatiivi-radikaali akselilla ja populistivakavasti otettava poliitikko akselilla.

McCarthy'n toimintaan vaikuttivat myös amerikkalaiset taustatekijät kuten alueelliset, etniset ja uskonnolliset erot. Keskilänsi-itärannikko, roomalaiskatolisuus-valtaapitävät protestantit sekä esimerkiksi irlantilaissyntyisyys olivat hänen poliittisessa ympäristössään tärkeitä raja-aitoja ja vaikuttivat hänen kannatukseensa ja toimintaansa. Sensijaan rotukysymyksellä ei ollut merkitystä McCarthy'n toiminnan kannalta. McCarthy'n kotiosavaltiossa Wisconsinissa ei ollut juurikaan mustia, joten hänellä ei ollut tarvetta ottaa kantaa mustien asemaan. Haluan selvittää onko suhtautumisessa näihin taustatekijöihin tapahtunut muutosta 1950-luvulta lähtien.

Demokraattisen puolueen ja McCarthy'n republikaanien välillä oli selkeä raja-aita, mutta molempien puolueiden sisällä oli myös selkeitä ryhmittymiä, joiden suhteet olivat tärkeitä politiikassa ja myöhemmän tutkimuksen kannalta merkittäviä.

Tutkimukseni käsittelee samalla käsityksiä republikaaneista ja demokraateista ja näiden voimasuhteista. Millaisina USA:n valtapuolueet ovat esiintyneet tutkijoiden arvioissa.

Tutkijoiden omat kytkökset ovat muokanneet kiinnostavalla tavalla käsityksiä ja mielipiteitä McCarthyistä. McCarthyin luonteesta ja mccarthyismin syistä ja menestyksestä on voitu esittää erilaisia tulkintoja, koska muuttujia on niin paljon. Haluan selvittää, mistä asioista tutkijat ovat olleet erimielisiä, mistä yksimielisiä ja miten kirjoitusajankohta on vaikuttanut tulkintoihin. Millainen poliittinen lyömäase mccarthyismi on ollut kenenkin käytössä? Onko mccarthyismista syntynyt myyttiä, jolla olisi ollut painoarvoa politiikassa?

Tutkimukseni yleiset tavoitteet ovatkin:

- Selvittää tutkijoiden käsityksiä McCarthyin toiminnasta ja mccarthyismista aatteena.
- Selvittää tutkijoiden käsitysten muutoksia ja ristiriitoja.
- Sijoittaa tutkijoita aatehistorialliseen taustaan ja hahmottaa USA:n politiikan kehitystä ja poliittista kenttää vuosina 1950-2000 mccarthyismi-väittelyn kautta.

1.1 Joseph R. (Joe) McCarthy 1908-1957

Joe McCarthy syntyi Wisconsinin osavaltiossa USA:n keskilännessä vuonna 1908. Hänen vanhempansa olivat tavallisia irlantilais-syntyisiä roomalaiskatolisia maanviljelijöitä. Melko köyhän lapsuutensa ja nuoruutensa aikana McCarthy ehti työskennellä isänsä maatilalla ja kanafarmarina ennenkuin palasi koulun penkille hieman yli 20-vuotiaana ja koulutti itsensä lakimieheksi.

Työskenneltyään asianajajana ja piirikunnantuomarina ja palveltuaan toisessa maailmansodassa merijalkaväessä McCarthy lähti toden teolla mukaan politiikkaan ja tuli vastoin ennako-odotuksia toisella yrityksellään valituksi Senaattiin vuonna 1946 republikaanien vaalivoiton yhteydessä.

Vuosina 1946-1950 McCarthy pysyi melko tuntemattomana rivisenaattorina, vaikka hän osallistui lainsäädäntötyöhön ahkerasti. Hän sai kielteistä huomiota kollegoiltaan mm. sokerinsääntelyn purkamislainsäädännön yhteydessä ja erityisesti syytettyään

amerikkalaisia miehitysjoukkoja väärinkäytöksistä miehityksessä Saksassa sotarikosoikeudenkäyntien yhteydessä. McCarthy'n menetelmät eivät aina sopineet Senaatin perinteisiin. Suuren yleisön mielenkiintoa McCarthy ei kuitenkaan herättänyt eikä hänen poliittinen uransa edennyt hänen toivomallaan tavalla.

Vuoden 1950 helmikuussa McCarthy'n uralla tapahtui nopea ja voimakas käänne. Hän väitti Wheelingissä Länsi-Virginiassa pitämässään puheessa, että demokraattien johtamassa Ulkoministeriössä työskenteli 205 ”korttia kantavaa kommunistia” vihjaten samalla demokraattihallinnon hyväksyvän tilanteen. McCarthy'n kova syytös herätti runsaasti julkisuutta ja vaikka McCarthy'n esittämät todisteet väitteelleen olivat vähintäänkin hatarat, hän sai runsaasti julkisuutta ja myös paljon kannatusta.¹

Vuosina 1950-1954 McCarthy oli lähes jatkuvan poliittisen kiistelystä keskipisteenä mielipiteiden jakautuessa voimakkaasti puolesta ja vastaan. Tilannetta ei muuttanut edes republikaanien nousu vallankahvaan vuonna 1952. McCarthy sai republikaanien vaalivoitosta suuren kunnian, vaikka tutkijoiden näkemykset hänen merkityksestään vaalivoitossa ovatkin vaihdelleet. Suuren julkisuutensa ja kannatuksensa vuoksi McCarthy'n katsottiin olevan eräs USA:n politiikan vaikutusvaltaisimmista hahmoista. Tutkimuksessani päähuomio kiinnittyy käsityksiin vuosien 1950-1954 politiikasta.

Loppuvuonna 1954 mielialat olivat muuttuneet niin paljon, että Senaatti tuomitsi McCarthy'n menettelytavat äänin 67-22. Mielialojen muuttumiseen vaikutti ainakin McCarthy'n epäonnistuminen armeijaa koskevien syytöstenä todistamisessa. Demokraatit äänestivät yksimielisesti McCarthyä vastaan ja republikaanien äänet jakautuivat puolesta ja vastaan. McCarthy'n vaikutusvalta väheni tämän jälkeen dramaattisesti, vaikka osa hänen kansansuosioistaan säilyikin. Alkoholisoitunut senaattori McCarthy kuoli vuonna 1957.²

1.2 Tutkimuskysymykset ja tavoitteet

---

¹ McCarthy kiisti myöhemmin puhuneensa 205 kommunistista, koska väitteen todistaminen olisi ollut hankalaa. Hän väitti eri yhteyksissä puhuneensa 57 tai 81 kommunistista tai vakavasta turvallisuusriskistä.

² Ks. Esim. www.senate.gov.

Kuten aikaisemmin mainitsin, tutkimukseni yleiset tavoitteet ovat.

-Selvittää tutkijoiden käsityksiä McCarthyn toiminnasta ja mccarthyismistä aatteena.

-Selvittää tutkijoiden käsitysten muutoksia ja ristiriitoja.

--Sijoittaa tutkijoita aatehistorialliseen taustaan ja hahmottaa USA:n politiikan kehitystä ja poliittista kenttää vuosina 1950-2000 mccarthyismi-väittelyn kautta.

Tavoitteiden saavuttamiseksi olen valinnut pääteemoiksi mccarthyismi-termin käytön selvittämisen, tutkijoiden käsitykset McCarthyn aatemaailmasta, McCarthyn vaikutusvallasta ja asemasta politiikassa ja McCarthyn seuraajista. Tutkielman päälukujen alussa esittelen vielä erikseen edellämainittujen teemojen käsittelyyn liittyvää problematiikkaa.

Pääluvussa kaksi esittelen lähteinä käyttämäni kirjoittajat aikajärjestyksessä selostaen heidän tutkimusmotivaatioitaan ja heidän näkemyksiensä analysoimisen kannalta tärkeitä taustatekijöitä. Samalla analysoin kirjoitusajankohdan merkitystä tutkimusmotivaatioon ja näkemysten muotoutumiseen.

Pääluvussa kolme esittelen tutkijoiden käsityksiä mccarthyismista aatteena selostaen sen poliittisen kategorian analysointia 1950-luvulta 2000-luvulle, mccarthyismin kannatusta koskeneita näkemyksiä ja mccarthyismi-termin käyttöä kuvaamaan tietynlaista poliittista toimintamallia. Pääpaino on mccarthyismin ja USA:n politiikkaa sekä niiden suhdetta koskevien käsitysten selvittämisessä.

Pääluvussa neljä analysoin McCarthyn henkilöhistoriaan ja lähtökohtiin liittyviä käsityksiä keskilännen, irlantilaisuuden, roomalaiskatolisuuden sekä hänen toiminta-aikansa kommunisminvastaisen tradition ja kylmän sodan vaikutuksista hänen toimintaansa. Tavoitteena on selvittää tutkijoiden käsityksiä McCarthyn motivaatiosta ja samalla eri tekijöiden määräävyydestä poliittisessa toiminnassa. Mitä tekijöitä eri tutkijat ovat painottaneet ja miksi? Mitkä taustatekijät ovat olleet tulenarimpia ja kiistanalaisimpia tutkimuksessa?

Pääluvussa viisi analysoin käsityksiä McCarthyn paikasta USA:n politiikassa esittelemällä hänen suhdettaan muihin republikaaneihin sekä vastustajiinsa. Esittelen myös käsityksiä hänen vallastaan ja sen rajoista. Suhtautuminen McCarthyn

kannattajiin ja vastustajiin selvittää kirjoittajien omaa poliittista asennoitumista ja yhdistettynä heitä koskevaan taustatietoon selkeyttää kokonaiskuvaa mccarthyismia koskeneesta tutkimuksesta.

Pääluku kuusi on suppeudestaan huolimatta tärkeä poliittisen historian kirjoittamisen tulkitsemisessa, koska siinä analysoin käsityksiä McCarthyn aatteellisista perijöistä ja siten näkemyksiä USA:n politiikasta 1900-luvun loppupuoliskolla. Pääluku kuusi selvittää samalla tutkimusmotivaatiota ja tutkijoiden asenteita edelleen ja kertoo heidän asenteistaan USA:n politiikan kehitykseen pitemmällä aikavälillä. Tässä luvussa korostuvat luonnollisesti myöhäisimmät tutkijat, joilla on ollut pisin perspektiivi poliittisen kehityksen analysoimiseen.

Näiden kysymysten kautta pyrin selvittämään, mitkä ajalliset, poliittiset ja kulttuurilliset muutokset ovat vaikuttaneet käsityksiin mccarthyismista ja mistä lähtökohdista mccarthyismia on tutkittu. Miksi McCarthy ja mccarthyismi (siten kuin se on kulloinkin käsitetty) ovat saaneet tutkijoiden huomion? Mikä mccarthyismissä on katsottu merkitykselliseksi ja tutkimisen arvoiseksi? Mitkä tekijät kirjoitusajankohdassa ja sen poliittisessa ilmastossa ovat vaikuttaneet tulkintoihin mccarthyismista?

1.3 Lähteet, lähteiden valinta ja niiden käyttömetodi

Lähteinäni ovat McCarthyn elämää ja poliittista toimintaa koskevat teokset 1950-luvulta 2000-luvun alkuun. Olen valinnut teoksia, jotka pyrkivät hahmottamaan McCarthyn uraa ja mccarthyismia kokonaisuutena ja analysoimaan sen poliittista ja yhteiskunnallista taustaa ja vaikutusta. Erittäin tärkeänä kriteerinä on ollut mccarthyismin arvioiminen aatteena. Tutkimuksellisesti varsin kiinnostavia ovat mielipiteitä ja arvottamista sisältäneet lähteet, joita on varsin paljon McCarthyn ja mccarthyismin ristiriitaisesta käsittämisestä johtuen.

Toinen tärkeä kriteeri on, että teokset on pitänyt kirjoittaa niin suurelle joukolle, että niillä on ollut merkitystä McCarthy-kuvan muotoutumiseen julkisessa mielipiteessä. Teosten on pitänyt heijastaa julkaisuajankohtansa käsityksiä McCarthystä ja mccarthyismista ja kuvata siten oman aikansa aateilmapiiriä. Käsitykseni mukaan

pienen piirin luettavaksi tarkoitetut artikkelit eivät välttämättä edusta julkaisuajankohtansa yleisiä käsityksiä eivätkä muuta niitä ainakaan kovin nopeasti, joten aateilmapiirin selvittämisessä ne eivät ole ensiarvoisen tärkeitä. Lähteinä käyttämiini teoksiin olen merkinnyt julkaisuvuoden alaviitteeseen tekijän nimen perään. Lähteitä kommentoivien teosten kohdalla en ole merkinnyt vuosilukua, koska kirjoitusajankohdalla ei ole tutkimuksen kannalta samanlaista merkitystä.

Lähes kaikki tutkimuksen kohteena olevat kirjoittajat ovat amerikkalaisia. McCarthyismi kosketti ennenkaikkea USA:n sisäpolitiikkaa ja sen kiistanalaisuus on samaten ollut luonteeltaan sisäpoliittista. McCarthyn vaikutus ulkopoliittikkaan jäi sensijaan melko vähäiseksi ja sitä koskevia arvioita esittelen, mikäli se on lähteissä nostettu esille. USA:n ulkopuolisille mccarthyismi ei siis ollut merkityksellistä, koska se ei pystynyt vaikuttamaan merkittävästi USA:n ulkopoliittikkaan. Siksi USA:n ulkopuolisilla kirjoittajilla on ollut varsin vähän kiinnostusta esittää mielipiteitä mccarthyismistä ja näinollen lähteeni painottuvat amerikkalaisten kirjoittajien teoksiin.

Professori Donald Cameron Watt on kehittänyt seitsenosaisen typologian kuvaamaan historiallisen tapahtuman tulkitsemisen ajallista kehitystä. Lyhyesti esiteltynä ensimmäinen vaihe muodostaa ensikertomusten pohjalta tapahtumaa koskevan kuvan pohjan. Toisessa vaiheessa tapahtumiin osallistuneet täydentävät kuvaa muistelmillaan. Kolmannessa vaiheessa pätevät tutkijat tulkitsevat tapahtumaa. Neljännessä vaiheessa ilmestyy uusia lähteitä, joita tulkitaan. Viidennessä vaiheessa aihetta analysoidaan tieteellisesti pyrkimyksenä korjata aiemman tutkimuksen virheitä ymmärtämällä historiaa menneisyyden ehdoilla. Kuudes vaihe on tutkimuksen tieteellisin vaihe, jota leimaa ymmärrys niistä tekijöistä, jotka johtivat aiempia tutkijoita harhaan. Seitsemäs vaihe liittyy uuden käänteentekevän materiaalin ilmestymiseen.³ Wattin typologiaa käytän soveltuvien osin taustatietona analysoidessani kirjoitusmotivaatiota ja kirjoitusajankohdan vaikutusta tutkimukseen.

Käsittelen tutkijoiden näkemyksiä eri luvuissa käsiteltävän aiheen kannalta tarkoituksenmukaisimmaksi ja selkeimmäksi arvioivammallani tavalla. Mikäli

---

³ Soikkanen.

kronologinen järjestys on vaikuttanut ratkaisevasti käsityksiin, olen käsitellyt tutkijoiden näkemyksiä kronologisessa järjestyksessä. Mikäli ratkaisevinta näkemyksessä on kirjoittajat viiteryhmä, olen käsitellyt näkemyksiä temaattisesti.

1.4 Käsitteet ja poliittiset kategoriat

Tärkein käsite tutkimuksessani on mccarthyismi, jonka käyttö on tutkimukseni kohteena. Yksi tutkimuksen pääluvuistakin liittyy sen määrittelyyn lähteissä, koska sanan käyttö ei ole yksiselitteistä ja samassa teoksessakin mccarthyismistä saatetaan puhua eri merkityksissä.

Poliittisista aatesuuntauksista tämän tutkimuksen kannalta tärkeitä ovat konservatismi, liberalismi ja populismi. Niitä käytän mahdollisimman amerikkalaisissa merkityksissä tutkimuksen lähteet kirjoittaneiden tekijöiden tapaan analysoimatta eroja eurooppalaisiin käsityksiin. Amerikkalainen liberalismi eroaa eurooppalaisesta liberalismista ja amerikkalainen konservatismi eroaa eurooppalaisista konservatismi muodoista. USA:n politiikassa ideologiat luokitellaankin yleensä akselilla liberaali-maltillinen-konservatiivi erotuksena eurooppalaiseen oikeisto-vasemmisto-jaotteluun. Liberaalit toivovat hallituksen toimien luovan työtä, sosiaalisia ohjelmia ja tasa-arvoa vähemmistöille. Konservatiivit korostavat yksityisten aloitteellisuutta, henkilökohtaisia vapauksia ja heikkoa hallitusta.⁴ Toivon tutkimuksen selventävän kuvaa amerikkalaisesta liberalismista ja konservatismista ja siitä mikä on ollut populistista ja mikä hyväksyttävää politiikkaa.

Amerikkalaisen liberalismin olen ymmärtänyt ennenkaikkea itärannikolla voimakkaasti vaikuttaneena aatesuuntauksena, joka korostaa valtion roolia talouselämässä ja esimerkiksi sosiaaliturvan tarpeellisuutta. Liberalismiin liittyy myös halu tukea etnisiä, rodullisia ja uskonnollisia vähemmistöjä. Republikaanipuolueen sisällä liberaalisiivestä käytetään tutkimuskirjallisuudessa myös nimitystä maltillinen. J. Ronald Oakleyn mukaan 1950-luvun amerikkalainen liberalismi vastusti kommunismia ja radikaaleja massaliikkeitä ja kannatti yksityistä talouselämää, jossa jatkettiin New Dealin aikaisia maltillisia taloudellisia uudistuksia hyvinvointivaltion

---

⁴ American Government, s.194.

suuntaan.⁵ Richard Pellsin mukaan 1950-luvun liberalismi suhtautui politiikkaan tavallisten kansalaisten toiveiden edustajana.⁶ Tässä tutkimuksessa liberalismi on taustatekijänä eri muodoissaan 1950-luvulta 2000-luvun alkuun.

Amerikkalaisen konservatismiin olen ymmärtänyt ennenkaikkea keskilännessä ja etelässä vaikuttaneeksi tavaksi hahmottaa maailmaa. Siihen liittyi lain, uskonnollisuuden, perhearvojen ja perinteiden kunnioittaminen. Taloudellisesti keskiluokkainen 1950-luvun konservatismi vastusti nopeaa sosiaalista ja taloudellista muutosta.⁷ Talouselämässä konservatismi vastusti valtion suurta roolia ja korosti yksityisten ihmisten oikeutta tavoitella taloudellista hyötyä. Konservatiivien suhtautuminen rotukysymykseen ei ole tämän tutkimuksen kannalta oleellinen, ellei lähteissä sitä nosteta erikseen esiin.

Populismiin olen ymmärtänyt poliittiseksi toiminnaksi, jonka tavoitteena on saavuttaa valtaa vetoamalla kansan voimakkaaseen tukeen ohi vakiintuneempien poliittisten vaikutuskanavien. Populismiin liittyi halu haastaa vallassa olleita ja kyseenalaistaa politiikan vallinneita käytäntöjä osoittamalla ne ihmisten mielipiteitä ja arvoja vastaamattomiksi. Populismiin liittyy ajankohtaisimpien aiheiden käyttö kannatuksen hankkimisessa sekä poliittisten teemojen vaihtaminen yleisen mielipiteen mukana. Tämän tutkimuksen kannalta olennaisin kysymys on, kuinka populistisena McCarthyä on pidetty eri vuosikymmenien näkökulmasta. Amerikkalaisessa historiankirjoituksessa populismilla tarkoitetaan 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa keskilännessä vaikuttanutta protestiliikettä.

Oikeistolaisuus ja vasemmistolaisuus ovat myös työssäni tärkeitä käsitteitä, mutta amerikkalaisessa poliittisessä kentässä ne eivät ole olleet niin ratkaisevassa roolissa kuin eurooppalaisessa, koska USA:ssa ei ole ollut merkittävää sosialismin kannatusta tutkimuksen kattamana ajankohtana. Sikäli kuin lähteissä on käytetty oikeisto ja vasemmisto termejä esimerkiksi kuvaamaan aatteellista sijoittumista esimerkiksi republikaanien tai demokraattien sisällä, olen myös itse käyttänyt niitä.

---

⁵ Oakley,s 315-316.

⁶ Pells,s. 86.

⁷ Oakley,s 317. Pells,s. 86.

Tutkimukseni kannalta oikeisto-vasemmisto-pohdintaa tärkeämpää on kuitenkin McCarthyn ja mccarthyismin mahdollisen äärioikeistolaisuuden arvioinnin kuvaaminen. Millä kriteereillä McCarthy on mahdollisesti määritelty äärioikeistolaiseksi tai millä kriteereillä hänen äärioikeistolaisuutensa on kiistetty. Äärioikeisto on USA:ssa selkeästi poliittisesta valtavirrasta sivussa oleva ryhmittymä, joten sen kulloinenkin määrittely on kiinnostavaa määrittelyajankohdan poliittisen ilmapiirin selvittämisessä. Millä argumenteilla McCarthy on mahdollisesti määritelty äärioikeistolaiseksi ja millä argumenteilla äärioikeistolaisuus on kiistetty? Äärioikeisto on selkeästi poliittisesta keskustasta oikealla oleva ryhmittymä, joten sen kulloinenkin määrittely on kiinnostavaa kirjoitusajankohdan poliittista ilmapiiriä määriteltäessä. Tämän tutkimuksen kannalta äärioikeistolaispohdinta on keskeistä arvioitaessa McCarthyn etäisyyttä poliittisesta keskustasta.

2. Kirjoittajien esittely

McCarthyä tutkineet kirjoittajat voi jakaa tutkimusmotivaation perusteella kolmeen ryhmään. McCarthystä ja mccarthyismista on kirjoitettu akateemisiin tavoittein, osana yhteiskunnallista ja poliittista keskustelua ja kaupallisiin intressein. Ryhmät myös lomittuvat osin keskenään, mutta yleisesti ottaen kategoriat ovat selväpiirteisiä. Ryhmistä akateemiset kirjoittajat ja poliittiset osallistujat ovat runsaslukuisimpia. Kaupallisia intressejä edustaa selkeimmin kaksi 1980-luvun alun elämäkertaa.

2.1 Tunteita jakava väittely 1950-luvulla

Jack Anderson ja Ronald May olivat poliittisia toimittajia lehtikustantaja Drew Pearsonin yhtymän palveluksessa. He kirjoittivat teoksensa *McCarthy: The Man, The Senator, The "Ism"* vuonna 1952 eli keskellä McCarthyn uran merkittävintä vaihetta. Mahdollisimman laajalle yleisölle tarkoitetun teoksen päämääränä oli osoittaa McCarthy kieroksi ja laskelmoivaksi poliitikoksi.⁸ Lähteinä oli käytetty haastatteluja ja erilaista materiaalia tai todistusaineistoa vuosien varrelta koskien esimerkiksi McCarthyn henkilökohtaista rahankäyttöä ja hänen epärehellisiä lausuntojaan.

---

⁸ Anderson&May 1952.Esipuhe.

Toisaalta kirjoittajat analysoivat mccarthyismia poliittisena liikkeenä ja McCarthyn poliittista asemaa varsin kattavasti. Kirjoittajat korostivat keskittymistään McCarthyn henkilöön ja jättivät selväsanaisesti sosiologeille ja historioitsijoille mccarthyismin perusteellisemman tutkimuksen tulevaisuudessa.⁹

James Rorty ja Moshe Decter julkaisivat teoksensa *McCarthy and the Communists* alkuvuonna 1954. Tarkoituksena oli arvioida McCarthyn vaikutusta kommunistinvastaisessa taistelussa, jota kirjoittajat ajan hengen mukaan ilmoittivat kannattavansa.¹⁰ Teoksen rahoitti kansalaisoikeusjärjestö, joka tuki mm. McCarthyn poistamista poliittisen vaikuttamisen paikoilta ja kirjan itseilmoitettuna tarkoituksena olikin ”dokumentoida Senaattorin tekemää vahinkoa” tätä tarkoitusta varten.¹¹ Aikalaiskirjoittajista *Rortylla* ja *Decterillä* oli tieteellisimmät tavoitteet.

McCarthy and His Enemies-teoksen vuonna 1954 julkaisseet *William Buckley ja Brent Bozell* kuuluivat McCarthyn tukiryhmään ja halusivat puolustaa McCarthyä suuren yleisön silmissä. Kirjan pääkirjoittaja *Buckley* oli konservatiivipiireissä nimeä hankkinut kirjoittaja ja *Bozell* oli lakimies.¹² Irlantilaiskatolinen *Buckley* teki pitkän uran amerikkalaisen konservatismiin puhemiehenä perustaen mm. 1950-luvulla *National Review* nimisen konservatiivisen lehden. Louis Fillerin mukaan hän oli yksi aikansa konservatismiin avainhahmoista.¹³ Teos koostui McCarthyn itsensä toimittamasta aineistosta, jolla tämä pyrki osoittamaan syytöstensä tarpeellisuuden ja oikeuden. Lisäksi *Buckley ja Bozell* tarkastelivat McCarthyn vastustajien toimia ja puheita. Esipuheen kirjoittaneen *William Schlammin* mukaan teoksen piti olla vastaveto ”tosiasioita vääristelevien intellektuellien väitteille.”¹⁴

Richard Rovere oli *New Yorker* lehden pitkäaikainen poliittinen toimittaja, joka tunsi McCarthyn työnsä vuoksi myös henkilökohtaisesti. Hän oli kirjoittanut McCarthystä pääsääntöisesti kielteiseen sävyyn. *Rovere* julkaisi teoksensa *Senator Joe McCarthy* vuonna 1959 perustuen omiin muistikuvuihinsa ja toimittajana keräämiinsä tietoihin. *Rovere* ei väittänyt olleensa historian- tai politiikan tutkija (hän oli enemmänkin

---

⁹ Anderson&May 1952.s.377.

¹⁰ Rorty&Decter 1954.s.1.

¹¹ Coleman, s. 11.

¹² Herman 2000.s.261.

¹³ Oakley, s.183-184 ja Filler, s.54-55.

¹⁴ Schlam, William S. esipuhe teoksessa Buckley&Bozell 1954.

poliittinen vaikuttaja), mutta *Senator Joe McCarthy* oli silti laajamittainen ja kattava analyysi McCarthyistä henkilönä ja hahmoittumattomasta mccarthyismistä ilmiönä ja aatteena. Teoksessa oli muistokirjoituksen luonnetta liittyen McCarthyin kuolemaan vuonna 1957. *Rovere* tunsi lähes kaikki tapahtumiin osallistuneet henkilökohtaisesti, mikä oli teoksen suuri ansio. Hän itsekin myönsi, että kaikki edellytykset mccarthyismin kaltaisen liikkeen uudelleen nousulle olivat vieläkin olemassa.¹⁵ 1990-luvun McCarthy-tutkijan *Arthur Hermanin* mukaan *Roveren* teos liittyi liberaali-intellektuellien haluun todistaa oikeistovallankumouksen uhan olemassaolo Amerikassa ja tuomita siten McCarthy ja kaikki samantapaisia aatteita kannattaneet.¹⁶

1950-luvun alkupuolen teoksille oli yhteistä McCarthyä koskeneen analyysin lisäksi selkeä kannanottaminen ja pyrkimys vaikuttaa tuleviin tapahtumiin, koska McCarthyin uran suuntaa ei voitu vielä ennustaa. Sekä *Andersonin ja Mayn*, että *Buckleyn ja Bozellin* teokset olivat osa tapahtumia ja siten ne ovat myöhemmässä McCarthyä koskeneessa kirjallisuudessa saaneet runsaasti mainintoja kuten hieman myöhäisempi *Roveren* teoskin. Myöhemmässä kirjallisuudessa jäivät kuitenkin vähälle huomiolle kirjoittajien esittämät poliittiset analyysit ja maininnat liittyivät yleensä teoksissa esitettyihin koviin syytöksiin ja kärjekkäisiin väitteisiin, joihin mielellään otettiin kantaa. Tutkimusten lähteinä olivat poliittiset puheet, kirjoitukset ja haastattelut, joita kirjoittajat käyttivät palvelemaan oman sanomansa julkituomista. Tutkijoiden omat mielipiteet olivat kuitenkin etusijalla ja samaten aikalaiskirjoittajat kytkeytyivät poliittista valtaa lähellä olleisiin tahoihin. Konservatiivien *Buckleyn ja Bozellin* kamppailu muita ajan kirjoittajia vastaan oli selväpiirteistä. Voimasuhteet merkittävien teosten osalla olivat 3-1 McCarthyin vastustajien hyväksi, mikä oli lähellä voimasuhteita USA:n senaatissakin. McCarthyin tuomitsemisessahan äänet menivät 67-22 hänen vastustajilleen.

2.2 Yliopistotutkimus luotaa Mccarthyismin kannattajia

Senaatin tuomittua McCarthyin vuonna 1954 tutkimuksen mielenkiinto kääntyi McCarthyin kannattajakunnan analysointiin ja sen arvojen hahmottamiseen.

---

¹⁵ *Rovere* 1959.s.266.

¹⁶ *Herman* 2000.s.315.

McCarthyyn kannatus oli ollut huomattava ja hänen menetettyä vaikutusvaltansa paljon äänestäjiä oli etsimässä poliittista kotia ja uusi mccarthyismi oli mahdollista.

Sosiologit *Daniel Bell* ja *Talcott Parsons* sekä historioitsija *Peter Viereck* olivat itärannikon arvostetuimpien yliopistojen professoreita. He analysoivat McCarthyä USA:n poliittisten olojen heijastajana vuonna 1955 *Daniel Bellin* toimittamassa *The Radical Right*-teoksessa, jonka laajennettu versio ilmestyi vuonna 1963. Kirjoitusajankohtana McCarthy oli laskusuunnassa oleva poliitikko, jonka taustasta saatettiin tehdä ensimmäisiä arvioita. Päämotivaationa oli määritellä mccarthyismia ja analysoida sen kannatuksen syyt, koska kirjoittajat näkivät sillä vaikutusta varsinkin republikaanien keskuudessa.¹⁷ Artikkelit perustuivat ennenkaikkea kirjoittajien keräämään tietämykseen USA:n historiasta ja poliittisista oloista sekä McCarthyä ympäröivien tapahtumien seuraamiseen.

Vuonna 1963 *Willmoore Kendall* totesi ettei ”McCarthyä enää tarvinnut ylistää eikä kirotta, koska molempien puolien argumentit kiersivät kehää, eivätkä osapuolet enää kuunnelleet toistensa argumentteja.” Yalen ja Dallasin yliopistoissa vaikuttanut politiikan tutkimuksen asiantuntija halusi selvittää, miksi mccarthyismi jakoi vuosikausia ihmisiä kahtia eikä viha laantunut.¹⁸ 1960-luvun alussa McCarthyä oli jo mahdollista kirjoittaa ilman selkeää kannanottoa. Kysymyksenasettelu viittasi mccarthyismiin poikkeusilmiönä melko rauhallisessa poliittisessä elämässä ja toi esille McCarthyä koskeneen ristiriidan poikkeuksellista jyrkkyyttä.

*Earl Latham*in vuonna 1965 toimittamassa *The Meaning of McCarthyism*-teoksessa näkyi mccarthyismin poikkeuksellisuus amerikkalaisessa politiikassa ja sen menestyksen yllättävyys. *Latham* itse katsoi ajan olevan kypsä jyrkästi erilaisten näkemysten pohjalta tehdylle kokoavalle synteisille mccarthyismin kannatuksen syyistä, mikä osoitti varsinaisen mccarthyismin siirtyneen enemmän historiantutkimuksen kiinnostuksen kohteeksi. Tavoitteena oli määrittää konservatismiin, populismiin ja totalitarismiin osuus mccarthyismissä.¹⁹ Intressit olivat siis tieteelliset ja ”loppupäätelmään” tai muistosanoihin pyrkivät.

---

¹⁷ Bell 1962.s.2.

¹⁸ Kendall 1963.s.60.

¹⁹ Latham 1965.esipuhe.

Michael Rogin oli Berkeleyn yliopiston Poliitiikan tutkimuksen apulaisprofessori kirjoittaessaan teoksensa *The Intellectuals and McCarthy-The Radical Spectre* vuonna 1967 tutkien mccarthyismin suhdetta keskilännen poliittiseen perinteeseen ja erityisesti keskilännen aikaisempiin radikaaleihin protestiliikkeisiin. Hän katsoi aiempien älymystöä edustaneiden kommentaattoreiden tulkinneen väärin mccarthyismin juuria ja halusi itse määritellä mccarthyismin aatehistoriallista taustaa ja älymystön suhdetta mccarthyismiin.²⁰ Tavoitteidensa saavuttamiseksi *Rogin* analysoi tiettyjen osavaltioiden äänestystuloksia piirikuntatasoa myöten ja vertaili niitä samoista piirikunnista kerättyyn asukkaiden varallisuutta ja etnistä alkuperää osoittaviin tietoihin. Tutkimustapa perustui tilastolliseen analyysiin.

Toisaalta *Roginin* tutkimuskohteena oli mccarthyismin kautta myös keskilänsi, jonka poliittista elämää hän analysoi. Mielenkiinnon taustalla saattoi olla arizonalaisen Barry Goldwaterin presidentinvaalikampanja vuonna 1964 tai mahdollisesti 1960-luvun lopulla kärjistynyt nuorisoradikalismi, jonka vastapainona perinteisenä pidettyä keskilänttä saatettiin pitää. *Rogin* itse katsoi McCarthyn muuttaneen amerikkalaisten poliittista ajattelutapaa.²¹ McCarthy henkilönä ei ollut *Roginille* mielenkiintoinen tai tuomitsemista kaipaava vaan huomio kiinnittyi tämän edustamaan poliittiseen perinteeseen ja oli siis historiallis-sosiologinen. *Roginin* teos oli ensimmäinen McCarthyä koskeva, selkeästi lähteisiin perustunut tieteellinen tutkimus, jossa omat mielipiteet ja näkemykset oli jätetty taka-alalle.

Seymour Lipset ja *Earl Raab* olivat akateemisia tutkijoita ja opettajia Harvardin ja Berkeleyn yliopistoissa ja toimivat lisäksi lukuisissa kansalaisjärjestöissä. He tutkivat McCarthyä osana USA:n äärioikeistolaista traditiota, mutta mccarthyismille oli omistettu teoksessa kokonainen pääkappale ja tutkijat itse mainitsivat mccarthyismin herättäneen yleensä USA:ssa uuden mielenkiinnon äärioikeiston tutkimukseen. Teoksen rahoitti kansalaisoikeusasioihin keskittynyt B'nai B'rith-säätiö.²² Tutkijoiden taustaryhmistä voidaan päätellä tutkijoiden kielteinen suhtautuminen mccarthyismiin. Teoksen nimi *The Politics of Unreason-Right wing extremism in*

---

²⁰ Rogin 1967.s.2-3.

²¹ Rogin 1967.s.2.

²² Lipset&Raab 1970. esipuhe.

America viittaa tutkijoiden asettaneen McCarthyn normaalin poliittisen elämän ulkopuolelle. 1950- ja 1960-lukulaista traditiota seuraten päähuomio oli McCarthyn kannatuksen analysoinnissa.

2.3 Mccarthyismin poliittisen taustan määrittelijät

Kun mccarthyismin kannattajat oli saatu melko luotettavasti analysoitua, tutkijoiden huomio kääntyi mccarthyismin poliittiseen perinteeseen, joka oli saanut kannattajat mukaansa. Tavoitteena oli sijoittaa mccarthyismi paikalleen USA:n poliittisessa historiassa. 1960-luvun lopulla ja 1970-luvun alussa etelävaltioissa ja keskilännessä voimistunut uusi konservatismi näkyi republikaanien aseman vahvistumisena politiikassa, mikä luonnollisesti lisäsi kiinnostusta republikaanien ja keskilännen poliitikkojen historiaan.²³

Robert Griffith kirjoitti teoksensa *The Politics of Fear-Joe McCarthy and the Senate* väitöskirjanaan, ja se julkaistiin vuonna 1970. Teoksen nimi viittaa kielteiseen suhtautumiseen McCarthyn menetelmiä kohtaan. Myöhemmin *Griffithistä* tuli Massachusettsin Yliopiston Historian professori. Hän siis vaikutti itärannikolla.

Vuonna 1941 syntynyt *Richard Fried* oli Illinoisin yliopiston pitkäaikainen tutkija, joka halusi ensimmäisessä tutkimuksessaan vuonna 1976 tutkia McCarthyä tämän vastustajien näkökulmasta. *Friediä* häiritsi se, että McCarthyn toiminta oli liiaksi alettu nähdä laajempien voimien tuloksena ja McCarthyn omaa osuutta ja demagogin lahjoja oli vähätelty.²⁴ Lähteinä *Friedillä* oli viranomaisten materiaalia ja haastatteluja. Julkaisuajankohtana 1970-luvulla, jolloin *Griffithin* teos sekä *Friedin Men Against McCarthy* julkaistiin, 1950-luvun poliitikkosukupolven viimeisetkin edustajat olivat poistumassa politiikasta ja monesti myös koko maallisesta maailmasta, joten motivaatioon ja tutkimustapaan saattoi vaikuttaa ”ennenkuin on liian myöhäistä”-ajattelu. Vietnamin sodan ja Watergate-skandaalin vaikutuksesta McCarthyn

---

²³ Chafe, s.153.

²⁴ Fried 1976.Esipuhe.

poliitikkosukupolvi ei ollut hyvässä huudossa ja eräänlainen tilinteko kansakunnan poliittisen menneisyyden kanssa oli tarpeen.²⁵

Toisessa pääteoksessaan *Nightmare in Red-The McCarthy Era in Perspective* Fried halusi asettaa McCarthyn paikoilleen 1900-luvun historiassa ja arvioida hänen edeltäjiään ja seuraajiaan.²⁶ Päämääränä oli siis asettaa McCarthy paikalleen laajempaan kokonaisuuteen, mitä *Fried* oli aikaisemman tutkimuksensa motivoinnissa kritisoinut. Ensin *Fried* siis halusi tutkia missä mielessä McCarthy oli ainutlaatuinen ja myöhemmin sitä, missä mielessä McCarthy oli poliittisen elämän tuote. Tämä osoitti uuden lähdemateriaalin puutetta McCarthyn tutkimisessa ja siten huomion kiinnittymistä hänen edeltäjiinsä ja seuraajiinsa. Teos oli samalla yhteenveto *Friedin* McCarthy-tutkimuksesta.

Edwin Bayley oli 1950-luvulla Milwaukee Journalin poliittinen toimittaja McCarthyn kotiosavaltiossa Wisconsinissa. Työnsä vuoksi hän seurasi McCarthyn uraa hyvin läheltä ja tunsi McCarthyn henkilökohtaisesti, joskaan *Bayleyn* mukaan heidän välinsä eivät olleet hyvät. *Bayley* kirjoitti McCarthyä koskeneen teoksensa *Joe McCarthy and the Press* vuonna 1981 ollessaan sapativapaalla Berkeleyn yliopistosta. Hän oli myös kuulunut 1960-luvulla presidentti Kennedyn avustajakuntaan, joten *Bayleyllä* oli laaja kokemus lehdistöstä, politiikasta ja yliopistomaailmasta kirjoittaessaan teostaan, mutta poliittisesti hän oli demokraatteihin sitoutunut.²⁷ *Bayleyn* lähtökohtana oli vanha väite, jonka mukaan media eli ennenkaikkea lehdistö nosti McCarthyn huipulle tai että McCarthy käytti lehdistöä hyväkseen. Väitteen todellisuuspohjaa analysoidakseen *Bayley* kävi läpi laajan otoksen 1950-luvun amerikkalaislehdistöstä ja tutki sekä kvalitatiivisella että kvantitatiivisella tutkimusotteella näiden kirjoittelua McCarthystä. Kirjansa esipuheessa *Bayley* myös pohti olisiko uusi McCarthy mahdollista luoda median keinoin.²⁸

2.4 Elämäkertureiden uudelleenarviointi

---

²⁵ Griffith 1970. Toisen painoksen esipuhe.

²⁶ Fried 1991. Esipuhe.

²⁷ Bayley 1981. Esipuhe ja s. 271.

²⁸ Bayley 1981. Esipuhe.

Thomas C. Reeves oli kokenut poliitikkojen elämäkertojen kirjoittaja julkaistessaan vuonna 1982 teoksensa *The Life and Times of Joe McCarthy*. *Reeves* piti lähtökohtanaan olettamusta, että vaikutusvaltaiset *Andersonin ja Mayn* sekä *Roveren* teokset olivat aikanaan antaneet *McCarthy*stä ja *mccarthyismistä* liiankin synkän kuvan, joka kaipasi objektiivisempää uudelleenarviointia.²⁹ Lähteinä *Reevesillä* oli runsas haastatteluaineisto ja virallisia asiakirjoja ennenkaikkea Senaatista. Teoksen motiivit olivat ennenkaikkea kaupalliset, mutta hän pyrki myös haastamaan aiempia akateemisia tutkimuksia ja uudelleenarvioimaan *McCarthy*n toimintaa. Samankaltaiset motiivit ja lähteet olivat käytössä myös *Rutgersin* yliopiston historian professorilla *David Oshinskyllä*, joka oli erikoistunut kylmän sodan ja USA:n ay-liikkeen historiaan. Hän julkaisi vuonna 1983 teoksensa *A Conspiracy so Immense*, joka oli kirjoittajansa vahvasta akateemisesta taustasta huolimatta enemmänkin kaupalliseen levitykseen tarkoitettu laaja elämäkerta ilman tarkasti määriteltyjä tutkimuksellisia tavoitteita. *McCarthy*n persoonaan liittynyt runsas kerronta vahvisti entisestään kuvaa suurelle yleisölle tarkoitettusta teoksesta. Lähdekritiikin *Oshinsky* suoritti historioitsijamaisen perusteellisesti.

1980-luvun alussa *Reeves ja Oshinsky* julkaisivat perättäisinä vuosina kaksi laajaa *McCarthy*-elämäkertaa, mikä kertoo kaupallisesta kiinnostuksesta *McCarthy*yn henkilönä. Vaikka *Oshinsky*n tausta oli akateemisempi kuin *Reevesin*, molemmilla oli samantapaisia tutkimustavoitteita ja hyvin samankaltaiset lähteet. *Reevesin* ja *Oshinsky*n uudelleenarviointiin tähtäävä tutkimusote kertoo poliittisen ilmapiirin muutoksesta *McCarthy*ä ymmärtävämpään suuntaan. *Robert Griffithin* mukaan *Reevesin* ja *Oshinsky*n roolina olikin ollut riisua myytit *McCarthy*n henkilön ympäriltä.³⁰ Toisaalta uudelleenarviointi koski koko 1950-luvun politiikkaa, jossa *McCarthy*n roolia oli pidetty suurena.

Reeves ja *Oshinsky* eivät kumpikaan olleet ikänsä vuoksi enää osallistuneet 1950-luvulla *McCarthy*yn liittyneeseen politiikkaan, eikä heillä todennäköisesti ollut omaan henkilönsä liittyneitä intressejä *McCarthy*n tutkimiseen. Kiinnostus *McCarthy*yn ja *mccarthyismi*n liittyi kiehtovaan persoonaan ja poliittisen ilmapiirin muutokseen 1980-luvun alussa. Ronald Reaganin valtaantulo lisäsi kiinnostusta republikaanien

---

²⁹ *Reeves* 1982. esipuhe.

³⁰ *Griffith* 1987. Toisen painoksen esipuhe.

historiaan ja voimakkaisiin republikaanipersonoihin. McCarthyä saattoi alkaa sanoa positiivisiakin asioita ja ainakin arvostella aiemmin vallinnutta kielteistä McCarthy-kuvaa, koska vaalitulos oli antanut ymmärtää ajan olevan sille kypsä. Poliittisen muutoksen merkitystä *Reevesin* ja *Oshinskyn* teosten motivoijana tukisi sekin seikka, että kummallakaan ei ollut käytössään merkittäviä uusia lähteitä. *Reeves* ja *Oshinsky* päätyivät siis suunnilleen samojen lähteiden pohjalta McCarthyä ymmärtävämpiin tuloksiin kuin aiemmat kirjoittajat, mikä kertoo poliittisen ilmapiirin muutoksesta. Amerikkalaista konservatismia esitelleen Louis Fillerin mukaan *Reevesin* ja *Oshinskyn* teokset asettivatkin ”McCarthyyn oikeaan sosiaaliseen ja poliittiseen kontekstiin”.³¹ Mikäli Wattin typologia sopisi McCarthyä koskevaan tutkimukseen, *Reeves* ja *Oshinsky* edustaisivat viidettä tai kuudetta tutkimusvaihetta, jossa aiempaa tutkimusta uudelleenarvioitaisiin ja analysoitaisiin.

Ellen W. Schrecker oli Harvardista valmistunut Princetonin yliopiston historian tutkija. Hän kirjoitti ensimmäisen merkittävän tutkimuksensa *No Ivory Tower-McCarthyism and the Universities* selvittääkseen yliopistoväen toimintaa McCarthyyn vahvimpina vuosina.³² Tavoitteena oli yliopistomaailman sisäinen totuuskomissiomainen selvitys hieman samaan tapaan kuin *Edwin Bayley* oli tutkinut lehdistön roolia tapahtumissa.

Vuosina 1994 ja 1998 *Ellen Schrecker* jatkoi mccarthyismin uhrien ja vainon syiden tutkimista teoksissaan *The Age of McCarthyism* ja *Many are the crimes-McCarthyism in America*. Lähteinä oli oikeuslaitoksen ja FBI:n materiaalia ja kommunistien muistelmia. Inspiroijana oli *Schreckerin* erotetuksi tulleen opettajan muisto.³³ Schrecker eteni siis pienemmästä suurimpaan tavoitteenaan selittää mccarthyismi laajalti taustoineen ja toimintatapoineen. Hän etsi yhteiskunnan rakenteita, jotka olivat mahdollistaneet mccarthyismin nousun. Tutkimustavoitteiltaan *Schrecker* olikin lähellä 1960- ja 70-lukujen akateemisia tutkijoita, mutta hän korosti uhrien asemaa ja mccarthyismin kansalaisoikeuksille vierasta luonnetta näitä voimakkaammin ja kanta-aottavammin. Kuvaavaa 1990-luvun poliittiselle väittelylle oli, että vuoden 1998 teoksensa esipuheessa *Schrecker* erikseen sanoutui irti neuvostokommunismista ja

---

³¹ Filler, s.195.

³² Schrecker 1986.s.11.

³³ Schrecker 1998.esipuhe.

myönsi sen olleen mccarthyismia pahempaa.³⁴ Ilmeisesti hän varautui syytöksiin jo etukäteen, mikä viittaisi melko kiihkeään väittelytilanteeseen tutkijoiden kesken.

Mark Landis julkaisi suurelle yleisölle tarkoitettun teoksensa *Joseph McCarthy-The Politics of Chaos* vuonna 1987. Teos pohjautui hänen vuonna 1973 hyväksytyyn väitöskirjaansa, joka koski poliitikkojen uria. *Landis*kin korosti ettei McCarthyistä ollut paljastunut uusia lähteitä, joiden perusteella hänen elämänsä olisi tullut uudelleenarvioida, mutta hän halusi esittää oman näkemyksensä 1950-luvun politiikasta ja McCarthyistä osana sitä.³⁵ Pitkään poliittista historiaa tutkinut *Landis* halusi esittää akateemista ympäristöä vapaammin tulkintojaan, joten kysymyksessä saattoi olla pitkäaikaisen unelman toteuttaminen tai halu ottaa kantaa politiikkaan. Kaikista tämän tutkimuksen lähteistä käyttämäni teoksista *Landis*in teoksen motiivia oli vaikein hahmottaa. Selkeimmin teoksesta nousi esille McCarthyin persoonan arviointi. McCarthyin jännittävä persoona onkin ollut tärkeä mielenkiinnon ylläpitäjä ja tuonut kiinnostusta häneen liittyviin tapahtumiin yleensä. Voi olla, että väriltömämmän poliitikon aikaansaamana mccarthyismia olisi tutkittu vähemmän.

Arthur Herman syntyi vuonna 1956, joten hänellä ei ollut omakohtaisia kokemuksia McCarthyin vuosista, mutta hän oli kotoisin keskilänneestä kuten McCarthykin. Hermanin tavoitteena oli McCarthyin toiminnan uudelleenarvioinnin jatkaminen. Hän ihmetteli miksi McCarthyin toiminta kuvattiin historiankirjoituksessa niin synkkänä ja miksi McCarthyistä käytettiin poikkeuksellisen kovaa ja tuomitsevaa kieltä, vaikka ketään kansalaista ei oltu 1950-luvulla tuomittu ilman laillista oikeudenkäyntiä, ja kommunistinen puoluekin oli saanut toimia.³⁶

Hermanin mukaan vanhat myytit estivät McCarthyin uran kunnollista arviointia. Lisäksi Neuvostoliiton vakoilusta 1990-luvulla saadut tiedot toivat uutta perspektiiviä ja oikeutusta McCarthyin toiminnalle.³⁷ Silti *Hermanin* tutkimuksen ei voi sanoa perustuneen uuteen lähdeaineistoon vaan tutkimuksen päällähteet olivat hyvin samankaltaiset *Reevesin* ja *Oshinskyn* kanssa. Teoksen nimi *Joseph McCarthy-Reexamining the Life and Legacy of America's Most Hated Senator* kuvaa hyvin

---

³⁴ Schrecker 1998.esipuhe.

³⁵ Landis 1987.s.9.

³⁶ Herman 2000.s.3-4.

³⁷ Herman 2000.s.6.

teoksen tavoitteita. Pää tavoite oli tuoda ymmärrystä McCarthy toiminnalle ja osallistua poliittiseen keskusteluun. Samalla teos todisti, että mccarthyismi oli vielä 2000-luvun alussakin kiistanalainen poliittinen aate ja että samankaltaisia poliittisia jännitteitä oli edelleen olemassa USA:n poliittisessa elämässä. 1980-luvun alussa *Reeves* ja *Oshinsky* olivat esittäneet McCarthy toiminnan ymmärrettävänä ja perusteltavissa olleena politiikkana, mutta *Herman* meni askeleen pidemmälle esittämällä McCarthy toiminnan vielä hyväksyttävämpänä.

McCarthyistä on siis kirjoitettu neljässä päävaiheessa. Ensin hänen toimintansa oli voimakkaiden kannanottojen kohde 1950-luvulla. McCarthy poliittisen vaikutusvallan hiivuttua hänen kannatustaan ja poliittista taustaansa alettiin tutkia pääsääntöisen kielteiseen sävyyn, kunnes 1980-luvun alusta lähtien McCarthy palautui väittelyn kohteeksi.

3. Monimerkityksinen mccarthyismi

Mccarthyismi-termillä on kaksi päämerkitystä. Se tarkoittaa sekä 1950-luvulla USA:ssa vaikuttanutta kansanliikettä, joka muodostui senaattori Joseph McCarthy ympärille, sekä poliittista toimintatapaa. Tutkijat ovat olleet erimielisiä ennenkaikkea mccarthyismin kannattajakunnasta ja varsinkin mccarthyismin aatesisällöstä. Poliittinen toimintatapa on kiinnostava, koska se tuo esille tutkijoiden arvotuksia ja siten heidän suhtautumistaan mccarthyismiin.

3.1 Poliittinen kategoria-onko sellaista?

3.1.1 Aikalaisille joko fasismia tai isänmaallisuutta

Osana 1950-luvun kuohuvaa poliittista väittelyä *Jack Anderson* ja *Ronald May* laskivat mccarthyismin ääriilikkeeksi, joka oli lähellä fasismia ja veti puoleensa totalitaarisia aineksia kuten kristillisiä antisemiittejä. Republikaanien johto hyväksyi silti McCarthy toimet.³⁸ Samaten *James Rorty* ja *Moshe Decter* laskivat mccarthyismin radikalismiksi, jota erotti konservatismista vakiintuneiden poliittisten

---

³⁸ Anderson&May 1952.s.378 ja 405.

menettelytapojen loukkaaminen. Keskilämmen karskeja poliitikkoja ihannoinut poliittinen perinne tosin vaikutti osaltaan samaan suuntaan. McCarthy ei kuitenkaan ollut fasisti eikä totalitaristi kuten hänen liberaalit vastustajansa väittivät. Tämä väite liittyi kirjoittajien mukaan liberaalien pitkään demonisoimistraditioon, jossa kaikki arvostelu leimattiin totalitarismin ihannoimiseksi.³⁹ Poliittisen keskustan lähellä olevat poliitikot harvoin herättivät näin vahvoja tunteita puolesta tai vastaan, joten McCarthy oli selkeästi äärilaidan poliitikko, jonka sekä *Anderson* ja *May* että *Rorty* ja *Decter* tahtoivat pitää poliittisessa marginaalissa. He tahtoivat loitontaa McCarthyä ja republikaanien maltillista johtoa toisistaan leimaamalla McCarthyyn vastuuttomaksi kiihkoilijaksi. Asenteensa perusteella *Anderson* ja *May* olivat lähellä Oakleyn korostamaa 1950-luvun liberaalien kielteistä suhtautumista radikalismiin *Rortyn* ja *Decterin* ollessa hieman liberaaleista etäämmällä.

Samaten *Richard Roveren* mielestä mccarthyismi oli vallankumouksellinen ilmiö ja McCarthy oli vallankumouksellinen kapinallinen. McCarthyllä ei kuitenkaan ollut mitään tulevaisuudennäkymää eikä taloudellisia tai sosiaalisia tavoitteita.⁴⁰ Vaikka mccarthyismillä ei ollut takanaan selkeää aatesisältöä tai organisaatiota, se oli lähellä äärioikeiston aatemaailmaa ja ”ammattivihajia” ollen vastustajien mielestä ”vapaudenvastaista, sortavaa, taantumuksellista, hämärää, anti-intellektuellia, totalitääristä tai yksinkertaisesti sikamaista”. *Roveren* mielestä mccarthyismi muistutti 1930-luvun fasistisia ja semifasistisia liikkeitä ja McCarthy oli ehdottomuudessaan verrattavissa jopa Hitleriin.⁴¹ Arvioidessaan mccarthyismistä *Rovere* sijoitti sen aatteena lähinnä oikeistopopulismien kategoriaan, jota kohtaan hän selvästi tunsu suurta epäluuloa. Hän löysi yhtäläisyyksiä, mutta myös eroja, fasismiin ja amerikkalaisiin äärisuuntauksiin. Selkeän populistisia piirteitä olivat valtaapitävien jatkuva vastustaminen ja tavallisen kansan maalaisjärkeen vetoaminen sekä organisoimattomuus.

Konservatiivisten *Buckleyn* ja *Bozellin* kirjaan esipuheen kirjoittanut *William Schlam* määritteli mccarthyismin pitkälti tämän vastustajien kautta. McCarthyyn vastustajia olivat intellektuellit liberaalit ja mccarthyismi oli melko perinteistä

---

³⁹ Rorty&Decter 1954.s.109-111.

⁴⁰ Rovere 1959.s.8.

⁴¹ Rovere 1959.s.20.

konservatiivista kansanomaisuutta politiikan keskellä. *Schlamm* korosti, ettei McCarthy ollut koskaan osoittanut sympatiaa fasismia kohtaan, eikä ollut kritisoinut USA:n vakiintunutta poliittista järjestelmää sinänsä.⁴²

Aikalaiskirjoittajien arvioissa mccarthyismi oli joko ääriliike tai suhteellisen konservatiivista populismia, jota erotti perinteisemmästä konservatismista McCarthyn persoona ja eliitin ja institutioiden vastaisuus. McCarthyn populismiin suhtauduttiin *Buckleytä* ja *Bozellia* sekä *Rortyä* ja *Decterä* lukuunottamatta melko tuomitsevasti ja arvottaen, mikä osoittaa perinteisen politiikan arvostusta kirjoittajien taholta. Konservatismiin, populismiin ja äärioikeistolaisuuden suhdetta kirjoittajat pohtivat erityisesti, mutta kukin näki niiden vaikutuksen eri vahvuksena McCarthyn politiikassa.

McCarthyn vastustajille (*Anderson* ja *May*, *Rorty* ja *Decter* sekä *Rovere*) tämän toiminta merkitsi James Fisherin mukaan ”autoritaarisuutta, epäjärjestystä ja järjettömyyttä”. Fisher luokitteli McCarthyn vastustajat ”kylmän sodan liberaaleiksi”, jotka suhtautuivat selkeän kielteisesti kommunismiin erotuksena vanhan polven liberaaleista.⁴³ Näkemys autoritaarisuudesta tuli esille varsinkin *Andersonin* ja *Mayn* sekä *Roveren* näkemyksissä McCarthystä äärioikeistolaisena.

McCarthyn populistinen tyyli myönnettiin kauttaaltaan, mutta siihen yhtäläisyydet loppuivatkin. Kiistatta McCarthyä ja vielä tarkemmin määrittelemätöntä mccarthyismia pidettiin varsin oikeistolaisena aatteena, mutta sen suhteesta ääriaineisiin ja sen kovan retoriikan tarkoituksesta oli eri näkemyksiä eri puolilla rintamalinjaa. Määritellessään mccarthyistejä ja anti-mccarthyistejä *Anderson* ja *May* sekä *Schlamm* laskivat itsensä poliittiseen keskustaan, jonka oikealla sivustalla olivat kiihkoilijat ja vasemmalla kommunismia kohtaan naiivit liberaalit. Näkemyksissään McCarthyn politiikasta kirjoittajat vetosivat juuri politiikan keskilinjan äänestäjiin.

3.1.2 Sosiologit pohtivat konservatismiin ja radikalismiin suhdetta

---

⁴² Schlamm, William S. Esipuhe teoksessa Buckley&Bozell 1954.

⁴³ Fisher, s. 222.

Dennis Wrong analysoi väitettä mccarthyismin fasistisuudesta ja päätyi eriävään mielipiteeseen. Hän piti fasisti-väitettä arvostelusta loukkaantuneiden liberaalien herkkänahkaisena puolustautumisena. Mccarthyismi ei ollut tavoitteellinen poliittinen liike, jolla olisi ollut poliittista organisoitumista. Lisäksi 1950-luvun puolivälin suhteellisen rauhallinen maailmanpoliittinen tilanne ja taloudellinen hyvinvointi eivät tarjonneet mahdollisuutta järjestelmää uhkaavaan liikkeeseen. Totalitäärisiä piirteitä mccarthyismissä olivat ehdoton suhtautuminen vastustajiin, kannatuspohja jossa yhdistyi liike-elämän rahallinen tuki (Teksasin öljymiljonäärit) ja alemman keskiluokan massakannatus. Poliittisena aatteena mccarthyismi oli kuitenkin ”vain” protestiliike itärannikon valtaapitäviä vastaan.⁴⁴

Peter Viereckin mukaan mccarthyismiin liittyi syvä vastenmielisyys sekä konservatiivista että liberaalia eliittiä kohtaan. Toisaalta mccarthyismi oli liian porvarillista ollakseen fasismia. Mccarthyismi oli pikkuporvarillisten massojen liike, jota yhdistivät isolationismi, anglofobia, ”germanofiilisyys” ja eliitin vastaisuus. Mccarthyismilla ei ollut visiota tulevaisuudesta, joten varsinaiseksi poliittiseksi aatteeksi sitä ei oikein voinut edes kutsua.⁴⁵

Talcott Parsonsin mukaan mccarthyismi oli liian yksiselitteisesti sijoitettu taantumuksellisuuden kategoriaan ja keskilännen etnisten ryhmien liikkeeksi. *Parsons* näki mccarthyismissä sekä konservatiivisia säilyttäviä aineksia, että populistista protestia valtaapitäviä vastaan. Taloudellisessa mielessä McCarthy oli yllättävän lähellä liberaaleja ja ennenkaikkea antisemitismin puuttuminen erotti mccarthyismin äärioikeistolaisuudesta. *Parsons* yhdisti mccarthyismiin nationalismin ja isolationismin ja ajatuksen paluusta ”amerikkalaiseen tiehen”.⁴⁶ Perustaltaan vaikeasti määriteltävä mccarthyismi oli siis yleiskonservatiivinen aate, johon liittyi liberaalia talouspolitiikkaa. Ajankohdan yhteiskunnalliset muutokset tekivät siitä suositun ja selittävät sen radikaalisempia aineksia.

Leslie Fiedler luokitteli mccarthyismin puhtaaksi populismiksi, jossa kaikki keinot olivat luvallisia menestyksen saavuttamiseksi. Pitkän aikaa populismi kuitenkin pysyi

---

⁴⁴ Wrong 1954.s 33-37.

⁴⁵ Viereck 1955.s.164-165.

⁴⁶ Parsons 1955.s.225-228.

republikaanismin puitteissa, koska sekä McCarthy että republikaanit hyötyivät demokraattien leimaamisesta ja republikaanien vaikutusvalta levisi uusiin äänestäjäryhmiin.⁴⁷

Daniel Bellin mukaan äärioikeiston tärkeimmät tavoitteet 1950-luvulla olivat hyvinvointivaltion purkaminen, ay-liikkeen kesyttäminen ja kommunismin lyöminen maailmalla. Mccarthyismi oli väljästi tähän liittynyt yhden miehen ristiretki. McCarthy ei koskaan haastanut poliittista järjestelmää, vaikka *Bell* pitikin tätä äärioikeistolaisena. Toisaalta USA:n vaalijärjestelmään liittyi popularistinen ote, joka selitti McCarthyn retoriikkaa.⁴⁸ Bell piti mccarthyismin popularistista puolta melko vähämerkityksisenä nähden sen lähellä taantumuksellista ultrakonservatismia olevana epämääräisenä aatteena.

*Earl Latham*in mukaan mccarthyismin saaman suuren huomion mahdollisti konservatiivien vihamielisyys New Dealia kohtaan. McCarthy tuli siis politiikan keskipisteeseen konservatiivisen teeman siivittämänä eikä McCarthy koskaan haastanut lakia ja poliittista järjestelmää sinänsä.⁴⁹

1950- ja 60-lukujen akateemiset havainnoijat näkivät mccarthyismissä selkeää konservatismia, mutta korostivat myös sen populismia ja protestiluonnetta erotuksena perinteiseen konservatismiin. Etnisten ja alueellisten tekijöiden merkitystä korostivat varsinkin *Dennis Wrong* ja *Peter Viereck*. Vaikka kirjoittajat pitivät mccarthyismia jo menneenä liikkeenä, he näkivät äärioikeistolaisuudella mahdollisuuksia USA:ssa ja käsittelivätkin mccarthyismia varoittavana esimerkkinä siitä, miten erilaisia ryhmittymiä pystyttiin yhdistämään samojen poliittisten tunnusten alle mahdollisesti demokratiaa uhkaamaan. Samaan aikaan 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alkupuoliskon populististen liikkeiden maine huononi liberaalien silmissä. Aiemmin ne oli nähty edistyksellisinä ja demokraattisina liikkeinä, mutta 1950-luvulla niitä alettiin pitää takapajuisina kehityksen jarruina.⁵⁰ Liberaalit olivat siis päässeet hyvään asemaan 1950-luvun politiikassa, eivätkä enää olleet kovin avoimia uusille poliittisille ideoille. Sosiologit kuitenkin kritisoivat liberaaleja vallanhalusta,

---

⁴⁷ Fiedler 1955.s.98-99.

⁴⁸ Bell 1962.s.3-4 ja 43.

⁴⁹ Latham 1965.esipuhe.

⁵⁰ Novick, s.337.

herkkänahkaisuudesta ja liiallisesta fasismilla pelottelusta. Puhtaasti akateemisina tutkijoina heidän vallanhalunsa oli olematonta verrattuna esimerkiksi *Rovereen* tai *Buckleyhin*.

3.1.3 Historioitsijat ja elämäkerturit korostavat konservatismia

*Michael Rogin*in teoksen lähtökohtana oli selvittää mccarthyismin poliittista kategoriala ja kannatusta. Myöskään mccarthyismin suhdetta mahdollisiin edeltäjiin ei oltu analysoitu vielä riittävästi. Oli vaikea erottaa, oliko McCarthy konservatiivi, joka hyökkäsi liberaaleja vastaan, vai tyytymättömyyttä hyödyntävä radikaali, joka hyökkäsi vakiintunutta poliittista järjestelmää vastaan. Näkemys mccarthyismista keskilännen protestiliikkeiden seuraajana oli puutteellinen, mikä johtui vakiintuneen poliittisen järjestelmän ihailusta, radikalismista pelosta ja epäluulosta kansaa kohtaan.⁵¹

Analysoidessaan mccarthyismin poliittista kategoriala, *Rogin* päätyi siihen tulokseen, että mccarthyismi pohjautui perinteiseen konservatismiin eikä ollut radikaali protestiliike.⁵² McCarthyn agraarikonservatismi oli erityisen suvaitsematonta ja anti-intellektuellia. Taloudellisesti McCarthyn konservatismi oli sittenkin melko oikeistolaista. Toisaalta *Rogin* korosti, ettei mccarthyismi ollut fasistista. Perinteisestä konservatismista mccarthyismi erosi ”aiheuttamansa intensiivisyyden ja hysterian osalta”. Tämän *Rogin* selitti sosiaalisella muutoksella ja ulkopoliittikan entistä tärkeämmällä roolilla, jota aiemmat kommentaattorit eivät olleet maininneet.⁵³ McCarthyismin populistiset piirteet olivat yhdentekeviä.

Rogin tulkitsi mccarthyismin keskilännen eliitin ja itärannikon eliitin valtataisteluksi, jossa olennaista kysymystä ei oltu aiemmin hahmotettu. Kansanomainen retoriikka oli silmänlumetta, jolla McCarthy pyrki olemassaolevan säilyttämiseen keskilännessä. Tutkimukseen saattoi vaikuttaa 1960-luvun protestoiva ja kaikkea vanhaa kyseenalaistava henki, jossa mccarthyismi oli osa paikallaan pysyvää vanhaa maailmaa kuten häntä aiemmin arvostelleet liberaalitkin, joita *Rogin* myös kritisoi vääristä tulkinnoista.

---

⁵¹ Rogin 1967.s.3-6.

⁵² Rogin 1967.s.103.

⁵³ Rogin 1967.s.210-211 ja 227.

Lipset ja *Raab* sijoittivat jo teoksensa nimessä mccarthyismin äärioikeiston kategoriaan. McCarthyä koskevassa pääluvussa he määrittivät mccarthyismin ”poliittiseksi sateenvarjoksi”, jonka suojaan kerääntyi tilapäisesti erilaisten amerikkalaisten äärisuuntauksien edustajia. McCarthy itse ei kuitenkaan ollut totalitaristi eikä kyennyt tai halunnut hyödyntää aikaansaamansa liikkeen suurta poliittista potentiaalia erityisen suuria tavoitteita saavuttaakseen.⁵⁴

McCarthyin kannatus liittyi *Lipsetin* ja *Raabin* mukaan muutoksia vastustavaan konservatismiin. 1940-luvun lopulla ja 1950-luvun alussa vaurastunut uusi amerikkalainen keskiluokka halusi turvata saavuttamansa aseman ja antoi siksi tukensa McCarthyille suorana tai epäsuorana protestina ammattiyhdistysliikettä, talouselämään puuttuvaa hallitusta ja vähemmistöryhmiä vastaan. Myös USA:n uusi rooli nopeasti muuttuneessa maailmanpolitiikassa herätti ihmisten epäluuloa ja hämmennystä. Mccarthyismi oli siis keskiluokan konservatiivista protestia muutoksia vastaan.⁵⁵ Konservatismista todisti sekin ettei McCarthy käyttänyt rotukysymyksiä ja antisemitismia poliittisina teemoinaan, vaikka ne olisivat kirjoittajien mukaan tuoneet hänelle lisäkannatusta vaan hän käytti vallinneeseen poliittiseen ilmastoon paremmin sopivaa kommunistivihollista syytösten maalina.⁵⁶ *Lipsetin* ja *Raabin* näkemyksessä konservatiivisuus ja äärioikeistolaisuus olivat siis lähellä toisiaan, mikä tulkinta johtui heidän tutkimustavoitteistaan. Äärioikeiston tutkijoiden intressinä oli nähdä äärioikeisto suurena ja konservatiivien kustannuksella leviämismahdollisuuksia omaavana, koska silloin omalla tutkimuksella oli enemmän merkitystä.

Robert Griffithin mukaan mccarthyismi ei ollut pelkästään 1950-luvun ilmiö vaan se liittyi ikivanhaan alhaalta nousevan radikalismien pelkoon ja republikaanien New Dealia vastustaneeseen konservatismiin. McCarthyismi oli ”looginen vaikkakin äärimmäinen osa poliittista kulttuuria”. Mccarthyismi oli saanut virheellisesti kunnian sellaisestakin kommunisminvastaisuudesta, joka ei johtunut McCarthyistä.⁵⁷ Mccarthyismi oli militanttia konservatismia, jota leimasi McCarthyin värikäs persoona. Lähtökohtaisesti *Griffith* yhtyi *Roginin* näkemykseen, jonka mukaan mccarthyismi ei

---

⁵⁴ Lipset&Raab 1970.s.209.

⁵⁵ Lipset&Raab 1970.s.210-212.

⁵⁶ Lipset&Raab 1970.s.244.

⁵⁷ Griffith 1970.s.30-31.

ollut radikaali massojen liike, vaan McCarthy'n vaikutusvallan mahdollisti ”melko normaalissa poliittisessa tilanteessa ja vakiintuneiden poliittisten institutioiden yhteydessä vaikuttaneet puoluepoliittiset tekijät” eli mccarthyismi oli aiemmin luultua konservatiivisempaa politiikkaa.

Richard Friedin mukaan mccarthyismi oli itsenäinen aatevirtaus, jollaisia USA:n pääpuolueissa oli aina ennenkin ollut. McCarthy ja mccarthyismi erosivat republikaanipuolueen sisällä sekä perinteisistä konservatiiveista, että puolueen liberaalisiivestä, joten hän korosti selkeämmin mccarthyismin itsenäistä luonnetta.⁵⁸ Vuoden 1948 vaalitappion jälkeen republikaanipuolueen konservatiivisemmat ja jyrkemmin kommunisminvastaiset voimat pääsivät valtaan ja puolueen politiikka jyrkkenei, mikä näkyi myös kommunistikysymyksen voimakkaampana esilletulemisena. McCarthy seurasi aluksi puolueessa vallalla olevaa linjaa ja kulkenut sen mukana. McCarthyhän oli varsin kokematon politiikassa, joten tämänkaltainen poliittinen kääntyily olisi ollut varsin luonnollista. Mccarthyismi olisi siis alkuvaiheessaan lähellä republikaanipuolueen yleistä aatepohjaa eikä erillinen poliittinen aate. Myöhemmässä vaiheessa sekä republikaanien liberaalisiipi että kaikkein perinteisimmät konservatiivit tekivät pesäeron mccarthyismiin, jolle jäi oma kannattajakuntansa ja omat tavoitteensa.⁵⁹

Teoksessaan *Nightmare in red* vuonna 1991 *Richard Fried* piti mccarthyismiä osana konservatiivien poliittista kenttää lähinnä Republikaanipuolueen sisällä. McCarthyismi perustui syvälle amerikkalaiseen yhteiskuntaan juurtuneisiin arvoihin kuten yksityisomaisuuden kunnioittamiseen ja poliittiseen demokratiaan. Kylmän sodan luomassa kärjistyneessä poliittisessa ilmapiirissä mccarthyismi erottui kiistanalaisemmaksi aatevirtaukseksi.⁶⁰ Myös taloudellinen muutos selitti osittain mccarthyismin konservatiivisuutta ja menestystä. Sisä- ja ulkopoliittisten sekä taloudellisten muutosten keskellä monet amerikkalaiset etsivät turvaa vanhoista syvälle juurtuneista arvoista. Tätä selitystä *Fried* kutsui sosiologiseksi selitysmalliksi mccarthyismille.⁶¹

---

⁵⁸ Fried 1976.s. 120.

⁵⁹ Fried 1976.s.19.

⁶⁰ Fried 1991.s.9.

⁶¹ Fried 1991.s.9.

Vuosien 1976 ja 1991 välillä *Richard Friedin* käsitys mccarthyismin poliittisesta kategoriasta ei ollut muuttunut merkittävästi. Mccarthyismi oli osa Republikaanisen puolueen toimintaa ja aatesisällöltään peruskonservatiivista. Vuoden 1991 teoksessa hän korosti ponnekkaammin mccarthyismin konservatiivisia juuria. Vuosien 1976 ja 1991 välillä mccarthyismi oli *Thomas Reevesin* ja *David Oshinskyn* tutkimusten vaikutuksesta alettu nähdä normaalimpana ja perinteisempänä osana amerikkalaista konservatismia ja suurimpana erona kaikkein perinteisempään konservatismiin oli McCarthyn äänekäs persoona. *Friedin* näkemyksen kehitys kuvaa mccarthyismin sijoittumista koko ajan selkeämmin konservatismiin kategoriaan tutkijoiden tulkinnoissa.

Thomas Reevesin mielestä mccarthyismi oli alkuvaiheessaan osa republikaanien yleistä politiikkaa eikä mikään erillinen poliittinen aate.⁶² McCarthyllä ei ollut poliittista ideologiaa tai ohjelmaa, koska hänellä ei ollut kunnianhimoa sellaisen laatimiseen. McCarthy oli älykäs ja energinen seikkailija ja improvisoija, jolle tarjoutui väylä lisätä vaikutusvaltaansa oikeistolaisen kiihkoilun puitteissa.⁶³ Retoriikassaan McCarthy vetosi uskoon ja isänmaallisuuteen, mikä vetosi konservatiiveihin.⁶⁴ *Reeves* katsoi, että mccarthyismi oli äärioikeistolaisuutta, joka erosi muusta äärioikeistolaisuudesta vain McCarthyn persoonan osalta. Jälkeenpäin mccarthyismistä yritettiin väkisin tehdä itsenäinen poliittinen suuntaus eikä kokonaiskuvaa 1950-luvun politiikasta otettu tällöin riittävästi huomioon.

Elämäkerturina *Reeves* ei katsonut tarpeelliseksi analysoida mccarthyismi-käsitteen muotoutumisen syitä. Hän arvosteli 1950-, 1960- ja 1970-lukujen tutkijoita liioittelusta ja kokonaiskuvan huonosta hahmottelusta, mutta ei arvioinut heidän motiivejaan. Suhde republikaanien oikeistoon oli olennaisinta analysoitavaa, mikä näkökulma selittynee kirjoitusajankohdan ja Reaganin valtaantulon läheisyydellä. *Reeves* näki 1950-luvun varsin oikeistolaisena ja mccarthyismin sen tuotteena, jota 1960- ja 1970-lukujen tulkitsijat eivät olleet ymmärtäneet.

---

⁶² Reeves 1982.s. 213.

⁶³ Reeves 1982.s.674.

⁶⁴ Reeves 1982.s.326.

David Oshinsky mukaan McCarthy nousi Senaattiin tyypillisenä New Deal-politiikkaa vastustavana konservatiivina ja oli hyvin lähellä republikaanien yleistä politiikkaa.⁶⁵ Mccarthyistit vastustivat kommunismin ja New Dealin lisäksi kansalaisoikeusliikettä ja perhearvojen katoamista eli se oli varsin arvokonservatiivinen liike ja sen perusta oli laskettu kauan ennen McCarthyn nousua poliittiseen tietoisuuteen.⁶⁶ Taistelussa Republikaanisen puolueen herruudesta McCarthy kuului konservatiiviseen keskiläntiseen siipeen, jota vastassa oli maltillinen itärannikon republikanismi.⁶⁷ *Oshinsky*kin edusti käsityksellään viimeistään *Roginista* alkanutta tulkintaa mccarthyismista konservatismiin muotona, jossa poikkeuksellisinta oli McCarthyn persoona.

Ellen Schreckerin mukaan McCarthyn politiikka oli taantumuksellista eikä eronnut aikaisemmista taantumuksellisista poliitikoista. McCarthyn syytösten menestys toi republikaanien vastuullisemmatkin ainekset hänen taakseen, joten mccarthyismi oli ennenkaikkea konservatiivista republikanismia eikä niinkään itsenäinen aate.⁶⁸ Vuoden 1994 teoksessa *Schrecker* esitti mccarthyismin olleen mahdollisesti enemmän menneeseen haikaileva, modernin ja maallisen vastainen liike, jota populistinen McCarthy johti.⁶⁹ Vuonna 1998 *Schrecker* katsoi McCarthyn johtaman liikkeen olleen osa vielä laajempaa mccarthyismia, joka pyrki valtavirran ulkopuolella olevien ainesten hiljentämiseen.⁷⁰

Schrecker näki mccarthyismin jatkuvasti konservatismina, joka pyrki senhetkisen USA:n säilyttämiseen. *Schreckerin* teokset olivat puheenvuoro kirjoitusajankohdan USA:ta koskien ja tavoitteena oli osoittaa kuinka huonosti eriäviä mielipiteitä siedettiin 1990-luvun Amerikassakin. Joka tapauksessa hän oli tulkinnassaan ja sanomaltaan lähellä 1960- ja 1970-lukujen akateemisia kirjoittajia, joiden näkemyksissä konservatiivien rooli mccarthyismin suojelijana ja nostajana oli myös tullut esille osana koko poliittisen järjestelmän kriittistä tarkastelua. Mccarthyismi oli muutoksia vastustanutta konservatismia, joka tukahdutti eriäviä mielipiteitä konservatiiviseen suureen yleisöön vetoamalla. *Schreckerin* näkemys

---

⁶⁵ Oshinsky 1983.s.52.

⁶⁶ Oshinsky 1983.s.177.

⁶⁷ Oshinsky 1983.s.228.

⁶⁸ Schrecker 1986.s.8.

⁶⁹ Schrecker 1994.s.1 ja 10.

⁷⁰ Schrecker 1998.esipuhe.

konservatismista oli poikkeuksellisen kielteinen, koska hän katsoi sen estävän kehitystä.

Mark Landis nosti McCarthyn henkilön etualalle tapahtumien selittäjänä. McCarthy oli opportunisti-demagogi, joka oli kannattajilleen radikaali läntisten arvojen puolustaja. Mitään syvempää ideologiaa McCarthy ei tarvinnut oikeuttaakseen tekojaan itselleen.⁷¹ McCarthy käytti menestystä tavoitellessaan tarkoituksiinsa sopivaa teemaa ilmeisellä menestyksellä. Poliittinen teoria ei siksi ollut tarpeellista mccarthyismia selitettäessä, mutta *Landisin* tulkinta oli lähellä *Andersonin* ja *Mayn* sekä *Roveren* näkemystä mccarthyismin olemattomasta aatesisällöstä. *Landisilla* ei kuitenkaan ollut tarvetta nähdä mccarthyismia uhkaavana totalitarismina.

Arthur Herman piti mccarthyismia ennenkaikkea liberalismiin vastaisena liikkeenä. McCarthy katsoi liberaalien New Deal-politiikan pettäneen amerikkalaiset kylmän sodan olosuhteissa, mikä johti hänen jyrkkyyteensä. McCarthyä ei kuitenkaan voitu laskea puhtaasti republikaanien oikeistosiipeenkään, koska hän hyväksyi valtion ohjauksen talouselämässä. Kommunistiuhan torjumisen ensisijaisuus vei mccarthyismin kuitenkin republikaanien oikeistosiiven joukkoon.⁷² *Herman* korosti kommunistien aiheuttaman uhan suuruutta ja lähes kaikkien vakiintuneiden poliittisten toimijoiden vastaisuutta. McCarthy vastusti demokraattien liberaalisiin voimakkaasti, mutta ei soveltunut myöskään republikaanien oikeistosiipeen. Ilmeisesti ilmassaolleihin syytöksiin vastaten *Herman* korosti McCarthyn vastustaneen fasismia voimakkaasti, koska valtion rooli kansalaisten elämässä oli liian suuri. McCarthy siis erosi näkemyksiltään selkeästi fasisteista ja kiihkoilijoista, mikä selitti osaltaan McCarthyn kannatuksen verrattuna USA:n todellisiin ääriaineisiin.⁷³

Arthur Herman ei löytänyt mccarthyismille olemassaolevaa poliittista kategoriaa, vaikka hän pohti teoksessaan paljonkin sen poliittista olemusta. Hän osoitti kyllä eroja muihin poliittisiin kategorioihin. Näkemys oli hämmästyttävän samanlainen *Buckleyn* ja *Bozellin* 1950-luvun näkemyksen kanssa, jossa mccarthyismi nähtiin myös muista poliitikoista eronneena reaktionä kommunismin vaaraan. *Herman* osoitti teoksessaan

---

⁷¹ Landis 1987.s.150.

⁷² Herman 1999.s.16.

⁷³ Herman 1999.s.81.

paljon mielenkiintoa kommunismin ja liberaalien suhteisiin sekä myös äärioikeistolaisuuteen. Samoin kuin *Buckley* ja *Bozell* aikanaan myös *Herman* arvosteli liberaaleja kovin sanoin sokeudesta kommunismia kohtaan. Tämä yhtäläisyys 1950-luvun ja 1990-luvun lopun välillä todistaa konservatiivi-liberaali vastakkainasettelun pysyvyydestä ja kertoo amerikkalaisesta konservatismista ja sen viholliskuvasta. Liberaalit olivat elitistisiä itärannikkolaisia, jotka olivat kiinnostuneita ulkomaisesta aatteesta ja halveksivat sitä perinteistä amerikkalaisuutta, jota keskilänsi on edustanut konservatiiveille.

1960-luvun puolivälin *Michael Roginin* tutkimuksesta lähtien mccarthyismi on nähty selkeän konservatiivina aatteena ja tulkinnat sekä sen äärimmäisyydestä että populismista ovat väistyneet. Mccarthyismin äärioikeistolaiseksi tulkinnan väistyminen on riippunut liberaalien konservatiivikuvan jyrkkemisestä. 1950-luvun arvostelijoille (*Anderson&May, Rovere*) mccarthyismi oli radikalismia, johon oikeat konservatiivit eivät ymmärtäneet reagoida tarpeeksi selkeästi. Sitä mukaa kun konservatismi on nähty muutosvastaisempana vanhaan takertumisena, mccarthyismi on nähty osana konservatismia ja esimerkkinä konservatismiin haavoittuvuudesta. Konservatiivin tulkinnan (*Buckley&Bozell, Reeves, Oshinsky* ja *Herman*) mukaanhan mccarthyismi on ollut tavoitteellista toimintaa olemassaolleen ja suhteellisen hyvin toimineen järjestelmän puitteissa.

Mccarthyismin populistisuudesta käsitys puolestaan muuttui, koska USA:n politiikka muuttui median muuttumisen myötä yleensä populistisempaan suuntaan ja McCarthyn kaltaisia puhujia ja imagostaan huolehtineita poliitikkoja oli enemmän.

Erityisen innokkaasti McCarthyn poliittista kategoriaa pohdittiin 1950- ja 60-luvuilla, jolloin mccarthyismin kaltaisella politiikalla nähtiin vielä menestymisen mahdollisuuksia. Tuolloin mccarthyismin poliittisesta kategoriasta oli myös eniten epäselvyyttä. Tulkintojen vaikeus viittaisi politiikan muutokseen, jossa erityisesti konservatismi oli muuttumassa. Tutkijoiden oli vaikeaa sijoittaa mccarthyismia konservatiivisuuteen, koska sen populistiset piirteet eivät mahtuneet käsityksiin konservatismista. Viimeistään *Michael Roginin* tutkimuksesta lähtien mccarthyismi kuitenkin on nähty melko selkeästi konservatismina. Avain uudelleentulkinnan selittämiseen oli amerikkalaisen konservatismiin monipuolistuminen ja

popularisoituminen. Koko amerikkalainen konservatismi keskiläntistyi ja siten sai kansanomaisemman luonteen, mihin saattoi myös vaikuttaa amerikkalaisen yhteiskunnan arvojen yleinen keskiluokkaistuminen kansakunnan vaurastuessa.

3.2 Kansanliike

3.2.1 Fasisteja vai kansanmiehiä?

Jack Anderson ja *Ronald May* korostivat McCarthyin retoriikan uskonnollisuutta.⁷⁴ McCarthy kannattajat olivat epävarmoja, kouluttamattomia ja johtajaa kaipaavia ja McCarthy vetosi heihin luomalla selkeitä kyllä tai ei-vaihtoehtoja.⁷⁵ Mccarthyismin alueellista ja etnistä kannatusta *Anderson* ja *May* eivät suoraan kommentoineet, vaan he selittivät kannatuksen sosiaalisilla tekijöillä yrittäen vieraannuttaa äänestäjien suurta enemmistöä McCarthyistä. Mccarthyismin kannatus johtui uskonnollisen konservatismiin ja fasismia lähellä olleen sosiaalisen muutospaineen sekoituksesta.

Rorty ja *Decter* varoittivat totalitaristisen liikkeen mahdollisuudesta osoittamalla miten McCarthy oli onnistunut yhdistämään monia erilaisia ryhmiä sirpaleisten ryhmien USA:ssa. McCarthyin kannatuksen he selittivät varsin monilla tekijöillä ja toivat etnis-uskonnollista taustaa esiin. Kannattajaryhmiksi ja kannatuksen syiksi he katsoivat fasistit, saksalaissyntyiset ja irlantilaiskatoliset, osan Teksasin öljyrikkaista, kouluttamattomat ja pienituloiset ja myös monet keskittien konservatiivit, joita ärsytti liberaalien naivius kommunismin suhteen. Tärkeää oli osoittaa Hitlerin ja McCarthyin kannatuksen samankaltaisuudet, vaikka he muistuttivatkin McCarthyin haluttomuudesta rakentaa organisaatiota.⁷⁶ McCarthy oli kannattajilleen ”Mr. Anti-Communist”, voimakastahtoinen valtiomies, joka yksin osoitti kansalle kommunismin vaaran ja pakotti hallinnon tiukentamaan turvatoimia pelkäämättä kovien metodien käyttöä.⁷⁷

---

⁷⁴ Anderson&May 1952.s.364.

⁷⁵ Anderson&May 1952.s.381-382.

⁷⁶ Rorty&Decter 1954.s.115-119.

⁷⁷ Rorty&Decter 1954.s.2.

William Schlammin mielestä mccarthyismin vastustajat olivat liberaaleja ja intellektuelleja kielteisessä mielessä tarkoittaen ilmeisesti konkreettisesta todellisuudesta vieraantumista. Näinollen McCarthyn kannattajat olivat siis isänmaallisia tavallisia amerikkalaisia kansanmiehiä.⁷⁸ McCarthyn kannatuksen suuruutta *Buckley* ja *Bozell* eivät tarkemmin analysoineet, mutta voidaan olettaa heidän pitäneen sitä ainakin keskilännessä huomattavana. Etnisiä ja uskonnollisia tekijöitä he eivät tarkemmin määritelleet vaan mccarthyismin tärkein taustatekijä oli alueellinen. Protestinäkökulma itärannikon liberaaleja vastaan oli huomattavaa ja *Buckley* ja *Bozell* pyrkivätkin saamaan keskilännen asukkaita McCarthyn tueksi esittämällä koko kiistan alueellisena.⁷⁹ *Buckleyn* ja *Bozellan* mukaan mccarthyismi oli kansanomaista ja kielenkäytöltään hyökkäävää kommunisminvastaisuutta erotuksena eliitin hienostuneemmasta kommunisminvastaisuudesta.

Dennis Wrong piti mccarthyismin tärkeimpänä kannattajaryhmänä alempaa keskiluokkaa, joka oli talouspoliittisissa kysymyksissä suhteellisen vasemmistolaista, minkä vuoksi McCarthykään ei ollut talouskysymyksissä jyrkän konservatiivinen. Toisaalta politiikassa McCarthyä tukivat nimenomaan konservatiivit ja hänen taloudellinen tukensa tuli erittäin konservatiivisilta texasilaisilta öljymiljonääreiltä.⁸⁰ Mccarthyismi rikkoi siis kannatuksensa osalta vanhoja poliittisia raja-aitoja ja loi uudenlaista löysää liittoutumaa, jota yhdisti kiintymys McCarthyn persoonaan ja halu protestoida eliittiä vastaan. Kunnianhimoisemman poliitikon johdossa ja epävakammassa oloissa liikkeellä olisi saattanut olla potentiaalia pitkällekin. *Wrongilla* ei kuitenkaan ollut aikaperspektiiviä analysoida mccarthyismin mahdollisia pysyviä vaikutuksia. Näkemys laajasta ja raja-aitoja madaltaneesta kansanliikkeestä oli samansuuntainen kuin *Rortyllä* ja *Decterilläkin* ja viittasi 1950-lukuun poliittisena muutosaikana, jolloin oli mahdollista saada kannatusta yli etnisten ja alueellisten raja-aitojen.

Daniel Bell piti McCarthyn kannattajakuntaa omituisen sekalaisena. McCarthyä kannattivat hiljattain vaurastuneet, jotka pelkäsivät kaikennielevän hallinnon verottavan heidän varallisuutensa, sekä nousevat keskiluokkaiset irlantilais- ja

---

⁷⁸ Schlam, William S. Esipuhe teoksessa Buckley&Bozell.

⁷⁹ Buckley&Bozell 1954.s.62 ja 332.

⁸⁰ Wrong. 1954.s.29-30.

saksalaisperäiset, jotka halusivat todistaa amerikkalaisuuttaan sekä liberaaleja vastustavien intellektuellien pieni joukko. McCarthy tuli näiden ryhmien tyytymättömyyden kanavoijaksi ilman tietoista pyrkimystä ja osoituksena uusien nousevien ryhmien vaikutusvallasta. Vastustuksen kohteena olivat ”intellektuellit, Harvard, anglofiilit, internationalistit ja armeija”.⁸¹ Mccarthyismin kannatus selittyi siis yhteenliittyvillä taloudellisilla ja etnisillä tekijöillä.

Peter Viereck yhtyi näkemykseen mccarthyismin kannatuksen laajuudesta ja taloudellisesta protestiluontoisuudesta sekä keskilännen halusta haastaa itärannikko. Taustalla oli amerikkalaisittain vasemmistolainen New Deal-politiikkaa. McCarthy protestoi aatteellista vasemmistolaista liberalismia vastaan, mutta jätti arvostelematta New Dealin vaurautta tuonutta taloudellista puolta. Vastikään keskiluokkaan nousseelle väestölle McCarthyyn henkilöitynyt oikeistolaisuuden ja vasemmistolaisuuden yhdistelmä oli mieluisa ja liittyi voimakkaasti perinteistä yläluokkaa kohtaan tunnettuun epäluuloon. McCarthyyn voimakkaimmat hyökkäykset kohdistuivat juuri perinteisen yläluokan edustajiin.⁸² Keskilänsi-itärannikko vastakkainasettelu sai sekä radikaalit, että taantumukselliset keskilännen asukkaat kannattamaan McCarthyä itärannikkoa vastaan, mikä toi myös keskilännen protestanttien tuen katoliselle McCarthyille.⁸³

Talcott Parsons yhtyi *Viereckin* näkemykseen keskilänsi-itärannikko vastakkainasettelun merkityksestä ja lisäsi mccarthyismin suosion johtuneen myös USA:n maailmanpoliittisen aseman ja talouden muutoksista. USA:n uusi mahtiasema maailmanpolitiikassa oudoksutti monia ja loi halua palata menneeseen isolationismiin. Parsons kuvasi McCarthyyn kannattajakuntaa sekalaiseksi ja katsoi sen olevan kooltaan tärkeä amerikkalaisessa politiikassa.⁸⁴ McCarthyismi oli muutosvastainen kansanliike kahden suuren muutoksen leikkauspisteessä. Näkemys oli yhtenevä muiden 1950-luvun kommentaattoreiden kanssa. Mccarthyismi oli ei-suurituloisten protestiliike.

Leslie Fiedlerin mukaan antikommunismi oli USA:ssa ”farmarien, järjestäytymättömien työläisten ja keskiluokan alimman tason” elämänasenne

---

⁸¹ Bell 1955. Interpretations of American Politics. s. 58-61.

⁸² Viereck 1955. s. 163.

⁸³ Viereck 1955. 171.

⁸⁴ Parsons 1955. s. 209 ja 225.

porvariston ja älymystön ollessa vähemmän jyrkkiä. Näinollen mccarthyismiäkin kannattivat pitkään juuri nämä ryhmät, jotka poikkesivat perinteisestä republikaanien kannatuksesta. McCarthy ja kirjoitusajankohtana varapresidenttinä ollut Richard Nixon olivat siis uudentyyppistä republikanismia, joka haki kannatuksensa alempaa sosiaalisesta asteikosta kansanomaisemmalla ja populistisella tyylillä.⁸⁵

Richard Rovere korosti mccarthyismin laajaa ja omistautunutta kannattajakuntaa. Hänen mielestään mccarthyismi oli ensimmäinen yksittäisen poliitikon aikaansaama kansanliike, jonka voitiin katsoa olleen koko maan laajuinen. Aiemmin vastaavat kansanliikkeet olivat kyllä saaneet alueellisesti merkittävää kannatusta. Toisaalta *Rovere* korosti mccarthyismin pysyneen toiminnassaan olemassaolevan puoluejärjestelmän puitteissa eli osana republikaaneja.⁸⁶

Roveren mielestä McCarthy'n suuri kannatus pohjautui turhautumiseen. McCarthyä kannattivat niin reaalipolitiikkaa kaipaavat intellektuellit, kuin omalaatuisen poliittisen ajattelun omaavat Teksasin öljymiljonääritkin ja toisaalta McCarthyä kannattivat huonommassa asemassa olleet irlantilaisyyntyiset ja muut roomalaiskatoliset, jotka eivät hyväksyneet yhteiskunnallista muutosta ja vieraiksi kokemiaan kansainvälisiä kehityssuuntauksia.⁸⁷ McCarthy kykeni havaitsemaan ihmisten pelkoja ja päänäpintymiä ja hyödyntämään niitä tehokkaasti. Tämä toi hänelle kannatusta jopa Demokraattisenkin puolueen piiristä.⁸⁸

Roveren näkemyksessä roomalaiskatolisuuden merkityksen korostaminen oli merkittävää. Ennakkoluuloinen roomalaiskatolisuus ohjasi ihmisten poliittista ajattelua muutosta vastustavan konservatistisen suuntaan. *Roveren* kielteinen sävy oli varmasti puheenvuoro kirjoitusajankohdan poliittisia oloja koskien ja se osoittaa hänen nähneen roomalaiskatoliset muutosvastaisina menneeseen takertujina. *Rovere* siis katsoi poliittista elämää ylhäältäpäin ja valtaapitävän itärannikon eliitin näkökulmasta. Hän oli vielä poliittinen toimija.

---

⁸⁵ Fiedler 1955.s.99-101.

⁸⁶ Rovere 1959.s. 19-20.

⁸⁷ Rovere 1959.s.21-22.

⁸⁸ Rovere 1959.s.60.

Kansanliikkeenä mccarthyismissä oli siis merkittävintä sen suuruus ja laaja levinneisyys. Muuten mccarthyismi ei ollut erityisen poikkeava tai edes omalaatuinen kansanliike, vaan samankaltaisia oli ollut aikaisemminkin. *Rovere* ei sanonut aivan suoraan, että mccarthyismillä olisi ollut potentiaalia vieläkin merkittävämmäksi liikkeeksi ja jopa itsenäiseksi organisaatioksi, mutta hän vihjasi kyllä siihen suuntaan. Hänellä oli samankaltainen näkemys kannattajakunnan laajuudesta kuin aiemmillakin kirjoittajilla, mutta uutena näkemyksessä oli valtakunnallisuuden korostaminen.

1950-luvulla sekä akateemisten sosiologien, että poliittiseen keskusteluun osallistuneiden silmissä mccarthyismi oli alemman keskiluokan ja työväenluokan liike. Siihen katsottiin sisältyvän myös etnisiä tekijöitä. Irlantilaiset kuuluivat pääasiassa alempaan keskiluokkaan ja työväenluokkaan ja siksi oli vaikeaa erottaa heidän poliittisen käyttäytymisensä motiivia eli toimivatko he taloudellis-sosiaaliselta vai etniseltä pohjalta.⁸⁹ Tärkeimpänä eri ryhmiä yhdistävänä tekijänä nähtiin itärannikon eliitin vastaisuus. Tämä heijasti samaa kuin näkemykset mccarthyismin poliittisesta kategoriastakin. Vallan nähtiin keskittyneen itärannikolle anglosaksiperäiselle protestanttiselle väestölle. Tämä asiantila nähtiin muutosta odottavana ja siksi mccarthyismin kannatukseen liitettiin tyytymättömiä ryhmiä laidasta laitaan. Protestimielialan katsottiin nousseen melko konservatiiviselta pohjalta liberaalia ja muutosta johtanutta itärannikkoa kohtaan, mutta varsinkin *Anderson* ja *May* sekä osa sosiologeista näki McCarthyn kannatuksessa fasististakin luonnetta. Mccarthyismissä ainutlaatuisinta oli kannatuksen moninaisuus ja aiempien rajojen rikkominen, joka sai 1950-luvun kirjoittajat näkemään sen varsin potentiaalisena poliittisena liikkeenä ja olemassaolevan tyytymättömyyden kanavoijana.

3.2.2 Tutkijat etsivät uusia selityksiä

Willmore Kendallin mukaan ”mccarthyiitit” halusivat ja pitivät oikeutenaan vaatia valtiolta kovia toimia kommunistien uhkaa kohtaan, koska kommunismi oli selkeä uhka. Anti-mccarthyiitit puolestaan uskoivat liberaalimpaan suhtautumiseen samaa uhkaa kohtaan. Mccarthyismin kannatusta ja vastustamista selitti siis pohjimmiltaan

---

⁸⁹ Harvard Encyclopedia of American Ethnic Groups. (Toim. Stephan Thernstrom), s.541-543.

suhtautuminen kommunismiin ja yksilönvapauteen.⁹⁰ Etniset ja alueelliset seikat olivat vähemmän tärkeitä ja itse asia eli kommunismi ratkaisi suhtautumisen. Ihmiset eivät siis tässä näkemyksessä äänestäneet sukujuuriensa, asuinpaikkansa ja uskontonsa ohjaamina vaan asioita harkinneina toimijoina, joten hänen näkemyksessään vanhat raja-aidat olivat menettäneet merkitystään.

*Earl Latham*in toimittaessa 1965 teoksen *The Meaning of McCarthyism* olennaisin kysymys mccarthyismin kannatuksen selvittämisessä oli, missä määrin McCarthyn kannatus perustui demagogin kykyihin ja missä määrin valmiisiin poliittisiin jännitteisiin.⁹¹ McCarthy poliittisena toimijana nousi siis aiempaa enemmän esiin kuten aikanaan *Andersonin* ja *Mayn* sekä *Buckleyn* ja *Bozellin* teoksissa. 1950-luvun näkemyksissä tämä oli ollut enemmän symboli ja tyytymättömyyden kanavoija. Tämä osoittaa jälleen etnisten tekijöiden ja poliittisen käyttäytymisen uudelleenarviointia politiikassa.

Michael Roginin mukaan mccarthyismiä oli 1950-luvun poliittisten kommentaattoreiden taholta pidetty ”osattomien (dispossessed) ryhmien kapinointina itärannikon koulutettua eliittiä vastaan” populistisella tyylillä. Siihen oli myös liitetty anglofobiaa ja muukalaisvihaa ja siksi se oli yhdistetty *Roginin* mielestä virheellisesti keskilännen agraariradikalismiin.⁹² McCarthy tarjosi paluuta myyttiseen menneeseen harmoniaan ja perinteisten arvojen paluuta. Hän esiintyi näiden puolustajana uhkaavaa pahaa eli kommunismia vastaan. Tämä osa McCarthyn kannatuksesta liittyi turhautumiseen ja autoritaarisuuteen.⁹³

Roginin tutkimustuloksina olivat että mccarthyismiä kannattivat ennenkaikkea saksalaista syntyperää olevat ja suurelta osin roomalaiskatoliset, joista monet olivat aiemmin äänestäneet demokraatteja. Varallisuudeltaan McCarthyn kannattajat olivat keskiluokkaa.⁹⁴ Kaupungeissa McCarthy menestyi heikosti, koska kaupunkien keskiluokka samaistui itärannikon eliittiin ja työväestöllä oli omat keinonsa osoittaa poliittista turhautumista eivätkä McCarthyn hyökkäykset New Dealia kohtaan

---

⁹⁰ Kendall 1963.s.80-81.

⁹¹ Latham 1965.esipuhe.

⁹² Rogin 1967.s.6-7.

⁹³ Rogin 1967.s.33.

⁹⁴ Rogin 1967.s.262-267.

miellyttäneet.⁹⁵ Etniset seikat nousivat *Roginin* teoksessa esille, mutta aiempiin kommentaattoreihin verrattuna hän korosti mccarthyittien yhteiskunnan säilyttämiseen pyrkineitä piirteitä toisin kuin 1950-luvulla, jolloin McCarthy kannattajineen oli nähty protestiliikkeenä. *Roginin* aikaisemmista tulkinnoista poikennut näkemys liittyi varmaankin siihen että 1960-luvun näkökulmasta 1950-luvun radikalismi ei ollut radikaalia. Poliittinen kielenkäyttö oli siis koventunut. Toisaalta itärannikon protestanttien valta-asemaa ei enää ollut tarvetta korostaa. Presidenttinäkin oli ollut katolinen JFK ja Teksasilainen Lyndon B. Johnson, jotka olivat varsinkin Rooseveltiin ja Eisenhoweriin verrattuna uutta poliittikkopolvea.

Seymour Lipset ja *Earl Raab* nostivat McCarthyn tukemiseen vaikuttaneista tekijöistä esille taloudelliset ja etniset taustatekijät. Taloudellisesti mccarthyismi oli hiljattain vaurastuneen uuden keskiluokan liike valtion taloudellista sääntelyä, perinteisesti vaurasta yläluokkaa ja radikaalia työväestön osaa vastaan. Etnisesti McCarthyn tuki liittyi keskilännen maalaistaustaiseen saksalaissyntyiseen väestöön ja toisaalta kaupunkien roomalaiskatoliseen väestöön. Vauraamman saksalaisperäisen maalaisväestön ja taloudellisesti ja statukseltaan heikommassa asemassa olleen katolisen kaupunkiväestön yhdistäjänä oli vastenmielisyys anglosaksista valtaväestöä kohtaan. Perinteisesti vasemmistolainen katolisväestö oli siirtymässä poliittisesti oikealla Katolisen kirkon jyrkän kommunisminvastaisuuden seurauksena ja Itä-Euroopan katolisten maiden jouduttua Neuvostoliiton satelliiteiksi.⁹⁶ *Lipset* ja *Raab* selittivät mccarthyismin kannatuksen perinteiseen tapaan tyytymättömyydellä vallitseviin oloihin toisin kuin *Rogin*, joka oli nähnyt mccarthyismin tyytymättömyytenä muutokseen.

Kansanliikkeenä mccarthyismillä olisi ollut mahdollisuuksia vaikuttaa vielä enemmänkin. Mahdollisesti *Lipset* ja *Raab* pyrkivät teoksellaan (joka siis käsitteli amerikkalaista äärioikeistoa yleensäkin) osoittamaan, että USA:ssa oli kautta historian ollut suuri joukko demokratian vastaisia aineksia, jotka päättäväisesti johdettuina pystyivät uhkaamaan demokratiaa. Tämän vuoksi mccarthyismin radikaalia puolta vielä korostettiin hieman verrattuna *Roginin* tulkintaan, jossa mccarthyismi oli keskilännen muutosvastaista konservatismia.

---

⁹⁵ Rogin 1967.s.89.

⁹⁶ Lipset&Raab 1970.s.214.

Robert Griffithin mielestä McCarthy onnistui yleisön silmissä kommunistikysymykseen. McCarthyismi-termi samaistui samaten isänmaallisuuteen eli amerikanismiin asian kannattajien silmissä ja vetosi varsinkin konservatiiveihin republikaanien kannattajiin. Tämä toi republikaaneille kannatusta esimerkiksi itärannikon katolisten taholta aiemmasta poiketen.⁹⁷ Puoluepolitiikkaan keskittynyt Griffithin tutkimus toi uutena asiana näkemyksen mccarthyismin kannatuksen republikaanisuudesta ja se tuki vanhaa käsitystä mccarthyismin konservatiivisuudesta. Selitys tälle tulkinnalle liittyi varmaankin republikaanien konservatisoitumiseen, joka oli näkynyt Barry Goldwaterin kampanjassa ja Richard Nixonin presidentiksivalitsemisessa. Republikaanien keskiläntinen konservatiivisiipi oli kasvattanut vaikutusvaltaansa itärannikkolaiseen 1950-lukuun saakka ja Griffithin mielenkiinto liittyi tuon kehityksen alun hahmottamiseen.

Vuoden 1952 presidentin ja kongressinvaalien alla McCarthy kampanjoi *Richard Friedin* mukaan voimakkaimmin keskilännessä, jossa katsoi arvatenkin saavansa eniten kannatusta.⁹⁸ Vuonna 1991 kirjoittamassaan *Nightmare in red*-teoksessa *Fried* luetteli roomalaiskatoliset, saksalaissyntyiset, nousukkaat ja Teksasin öljymiehet ryhmiksi, joiden oli katsottu olleen taipuvaisia kannattamaan McCarthyä. Kannatuksen oli katsottu olleen protestia vallanpitäjiä vastaan, koska nämä ryhmät eivät mielestään olleet tarpeeksi edustettuja vallankäytössä suhteessa anglosaksiprotestantteihin.⁹⁹ Mccarthyismin kannatuksella oli siis taloudellista, etnistä, alueellista ja uskonnollista taustaa ja protestiliikkeen luonne itärannikon valtaapitäviä vastaan. *Friedin* näkemys oli varsinkin 1991 lähellä 1950-luvun laajan protestintulkitsijan-näkemyistä verrattuna *Roginin* ja *Griffithiin*, jotka olivat korostaneet säilyttävää ja konservatiivista elementtiä mccarthyismin kannatuksessa.

Griffithin ja *Friedin* teoksissa mccarthyismin kannattajien määrittely ei ollut enää keskeistä. Tämä johtui *Roginin* aiemmasta yksityiskohtaisesta ja tilastojen pohjalta laaditusta esityksestä, joka oli tarkkaan selvittänyt etnisiä, sosioekonomisia ja aatehistoriallisia taustoja mccarthyismille. Toisaalta mccarthyismin kaltaiselle

---

⁹⁷ Griffith 1970. s. 102 ja 130.

⁹⁸ Fried 1976.s.240-241.

⁹⁹ Fried 1991.s.8.

kansanliikkeelle ei myöskään Vietnamin sodan Amerikassa nähty enää nousumahdollisuuksia vaan ajankohtaisen politiikan kannalta se oli jo selkeästi historiaa. *Roginin* tutkimus nousi siis rajapyykin asemaan osoittamalla sitä aikaa, jolloin mccarthyismi siirtyi päivänpolitiikasta lopullisesti historiantutkimuksen kohteeksi.

Thomas Reeves mainitsi kannattajaryhmistä ennenkaikkea isänmaalliset konservatiivit ja ultrakonservatiivit. Katolisten keskuudessa McCarthyllä oli myös vaikutusvaltaa.¹⁰⁰ Vaaleissa McCarthy menestyi parhaiten Wisconsinin maaseudulla roomalaiskatolisten, saksalaissyntyisten ja itäeurooppalaisperäisten keskuudessa. *Reeves* näkikin McCarthy'n kannattajakunnan hyvin samantapaisesti kuin *Michael Rogin*.¹⁰¹ Tulkinta oli samansuuntainen *Roginin* ja *Griffithin* kanssa liittyen Ronald Reaganin valtaannousuun, joka oli johdettavissa samaan republikaanien konservatisoitumiseen kuin Nixoninkin valtaannousu.

David Oshinsky mukaan McCarthyllä oli vaikutusvaltaa itärannikon konservatiivisten roomalaiskatolisten kanssa, joille McCarthy merkitsi vastavoimaa liberaaleille protestanteille. Keskilännessä McCarthyä kannattivat omistautuneimmin maaseudun roomalaiskatoliset. McCarthy'n katolisuudella arveltiin olevan vaikutusta demokraattisenkin puolueen roomalaiskatolisten toimintaan, joten roomalaiskatolinen tekijä ja lojaalisuus korostui voimakkaasti *Oshinsky* näkemyksessä mccarthyismistä.¹⁰² McCarthy'n kannattajakunta oli varsin omistautunutta ja n.30% amerikkalaisista suhtautui McCarthyyn myönteisesti vielä vuoden 1954 kovan arvostelun aikaanakin.¹⁰³ McCarthy'n kannatuksessa oli siis aimo annos fanaattisuutta tai ainakin voimakasta sitoutumista, mutta McCarthyllä ei ollut halua ryhtyä johtamaan suurimittaista kansanliikettä eikä edes asettua ehdolle korkeampiin virkoihin.¹⁰⁴ Kansanliike oli olemassa, mutta McCarthy ei käyttänyt sitä. *Oshinsky* ei myöskään spekuloinut sillä, mihin asti mccarthyistisellä kansanliikkeellä olisi ollut edellytyksiä, mikäli McCarthy olisi käyttänyt sitä määrätietoisena poliittisen etenemisen välineenä. Verrattuna *Reevesiin* *Oshinsky* nosti uskonnollista tekijää

---

¹⁰⁰ Reeves 1982.s.315 ja 326.

¹⁰¹ Reeves 1982.s.454.

¹⁰² Oshinsky 1983.s.239 ja 245 ja 484.

¹⁰³ Oshinsky 1983.s.464-465.

¹⁰⁴ Oshinsky 1983.s.507.

enemmän esille, ja hänen tulkinnassaan oltiin melko lähellä 1950-lukulaista tulkintaa protestin kanavoinnista verrattuna konservatiivisuutta painottaneeseen *Reevesiin*. *Oshinskyllle* mccarthyismi ei siis ollut välttämättä Reaganin tai Nixonin edeltäjä vaan enemmänkin McCarthyn henkilöön liittynyt poikkeuksellisempi liike.

Ellen Schreckerin mukaan mccarthyismi oli enemmän poliittinen prosessi kuin poliittinen kansanliike. Prosessin ensimmäisessä osassa mccarthyistit tunnistivat epämieluiset ryhmät ja yksilöt ja sen toisessa vaiheessa yhteiskunta laajalla sektorilla rankaisi näitä lainsäädännöllä ja tuottamalla taloudellista vahinkoa.¹⁰⁵ *Schrecker* näki mccarthyismin varsin laajana ilmiönä, johon osallistui tavalla tai toisella valtava määrä ihmisiä. Laajimmillaan hän piti mccarthyismiin osallistuneina kaikkia, jotka eivät olleet tehneet jotain McCarthya vastaan. 1994 *Schrecker* määritteli mccarthyismin tärkeimmiksi tukijoiksi kiihkeät antikommunistit ja irlantilais-katoliset. Taloudellisesti hän arveli alemman keskiluokan olleen McCarthylle suopeinta.¹⁰⁶ Mccarthyismin kannatus oli siis selitettävissä sosiaalisilla, etnis-uskonnollisilla ja aatteellisilla tekijöillä.

Poiketen 1950-luvun tulkitsijoista *Schrecker* näki vallan olleen 1950-luvulla konservatiivien käsissä todellisten liberaalien ollessa hampaattomina marginaalissa. Mccarthyismi oli siis ollut valtaapitäviä tukenut ilmiö ja osa liberaalien ja marginaaliryhmien pitkää sortoa. *Schreckerin* sukupuoli saattoi olla tämän tulkinnan osaselittäjä. 1980- ja 90-lukujen näkökulmasta 1950-luku oli ollut konservatiivien perhearvojen aikaa, johon laajempaan politiikkaan keskittyneet miestulkitsijat eivät olleet kiinnittäneet huomiota.

Mark Landisille mccarthyismi oli välittäjä eliitin ja massojen välillä. Se toi republikaanien ja demokraattien vanhan kiistan massojen tietoisuuteen, koska McCarthy kykeni esittämään sen ihmisille kiinnostavasti.¹⁰⁷ Tämä tulkinta oli lähellä *Griffithin* tulkintaa, jonka mukaan kyse oli puoluepelistä ja republikaanien taktikoinnista.

---

¹⁰⁵ Schrecker 1986.s.9.

¹⁰⁶ Schrecker 1994.s.64.

¹⁰⁷ Landis 1987.s.18-19.

3.2.3 Herman palaa etnis-uskonnolliseen tulkintaan

Arthur Hermanin mukaan McCarthyllä oli kotiosavaltiossaan rajallinen, mutta uskollinen tukijajoukko maaseudulla. Hänen vaikutusvaltansa kannalta oleellisempaa oli kuitenkin hänen väitetty kykynsä tuoda republikaaneille ääniä itärannikon saksalais- irlantilais- ja italialaissyntyisiltä roomalaiskatolisilta, jotka perinteisesti olivat äänestäneet demokraatteja. Etnisten ja uskonnollisten ryhmittymien äänestäminen toi McCarthy'n kautta republikaaneille kannatusta sekä keski- että työväenluokkaisilta äänestäjiltä.¹⁰⁸ Uskonnollisesti McCarthyyn suhtautuivat katolisten jälkeen myönteisimmin protestantit juutalaisten ollessa kaikkein kielteisimmin suhtautunut ryhmä. Katolisten tuki tuli pääasiassa työväenluokalta kommunistikysymyksen merkittävyyden perusteella koulutetumpien katolisten ollessa kielteisempiä. Tärkeätä oli, että protestantit uskoivat katolisten tukevan McCarthyä automaattisesti.¹⁰⁹

Hermanin tulkinta palasi voimakkaasti 1950-luvun akateemisten kommentaattoreidin näkemyksiin mccarthyismista monipuolisena etnisväritteisenä protestiliikkeenä. Myös *Fried* oli 1991 nostanut etnisiä tekijöitä uudelleen esiin. Mikä selittää 1990-luvulla etnisten tekijöiden korostamisen? Olivatko 1950-luvun etniset erot valkoisessa väestössä silmiinpistävämpiä 1990-luvun Amerikassa, jossa valkoinen väestö (katoliset, protestantit ja juutalaiset) olivat selvemmin yhtenäisen niukka enemmistö ei-valkoisten vaikutusvallan kasvaessa. Tällöin uskonnolliset, alueelliset ja eurooppalaissyntyisten etniset erot olisivat madaltuneet 1990-luvulle tultaessa (kuten epäilemättä oli käynyt). 1990-luvulta katsoessa 1950-luvun erot olivat kiinnostavaa ja outoa historiaa toisin kuin 1950-luvulla, jolloin etniset, uskonnolliset ja alueelliset erot olivat vielä olleet politiikassa vaikuttaneita realiteetteja. 1960- ja 1970-luvut olisivat kenties olleet muutosaikaa ja selkeämmin puoluepolitiikan ja ideologioiden (liberalismi, konservatismi, radikalismi) aikaa. Joka tapauksessa mccarthyismin kannatusta analysoitiin erityisen innokkaasti 1950- ja 60-luvuilla, jolloin sen uudelleennousulle ilmeisesti nähtiin mahdollisuuksia.

---

¹⁰⁸ Herman 2000.s.205-206.

¹⁰⁹ Herman 2000.s.177.

3.3 Poliittinen toimintatapa

3.3.1 McCarthyä tuomitaan ja puolustetaan

Andersonin ja *Mayn* kirjan eräänä pääväitteenä oli osoittaa, että McCarthy sekoitti kommunisminvastaista taistelua perättömällä syytöksillään. *Andersonin* ja *Mayn* kirja oli kokoelma McCarthyhyn henkilöön ja menettelytapoihin liittyneitä syytöksiä, joiden tarkoituksena oli saattaa tämä huonoon valoon poliittisten vaikuttajien ja suuren yleisön silmissä ja kirjoittajien halu osallistua päivänpolitiikkaan tuli esille syytösten kovuudessa. McCarthyismi tarkoitti hänen kannattajilleen hyökkäävää tapaa ajaa maata uhanneet kommunistit pois vaikuttamispaikoilta. Kannattajat hyväksyivät ylilyönnit itse asian tärkeyden vuoksi. McCarthyille itselleen tämä tarkoitti lupaa leimata henkilökohtaiset vastustajansa kommunisteiksi totuudesta piittaamatta.¹¹⁰ McCarthyhyn yksinkertaisena vastauksena ongelmiin oli kommunistien syyttäminen ja McCarthyhyn karkea persoona toi syytöksille uskottavuutta. Lisäksi kommunismin vastustaminen teki 1950-luvun USA:ssa ihmisestä automaattisesti patriootin. McCarthy pakotti syytöstensä kohteet puolustautumaan ja todistamaan syyttömyytensä, missä he joutuivat epäedulliseen valoon.¹¹¹

Rorty ja *Decter* pitivät McCarthyhyn menettelytapoja varsin perinteisinä USA:n politiikassa, vaikka katsoivatkin niiden haitanneen kommunisminvastaista taistelua. Vaikka McCarthy venytti hyvien tapojen rajoja ja vaikka totalitaristitkin olivat käyttäneet samoja menetelmiä, *Rorty* ja *Decter* eivät nähneet McCarthyhyn menetelmiä sinänsä kovin tuomittavina. Kova kielenkäyttö ja rajut syytökset kuuluivat USA:n poliittiseen perinteeseen McCarthyhystä riippumatta.¹¹²

Buckleyn ja *Bozellin* mukaan mccarthyismi ”ismisoitiin” vuonna 1950 hänen vastustajiensa pyrkiessä kääntämään huomion pois Ulkoministeriön kiusallisen lepsuista turvatoimista McCarthyhyn epäilyttäviin motiiveihin. McCarthyhyn vastustajat määrittelivät mccarthyismin syyttömiä julkiseksi herjaamiseksi, jonka tavoitteena oli tuottaa julkisuutta edistämään poliittisen seikkailijan poliittista uraa.¹¹³ McCarthyä

---

¹¹⁰ Anderson&May 1952.s.243 ja 270.

¹¹¹ Anderson&May 1952.s.358-361.

¹¹² Rorty%Decter 1954.s.115.

¹¹³ Buckley&Bozell 1954.s.62.

syytettiin syyttömien ihmisten ja erityisesti poliittisten vastustajiensa perusteettomasta kommunistiksi leimaamisesta, todisteiden liioittelusta, julkisuuden käytöstä syytteiden tueksi, Kongressisali-immuniteetin käytöstä oikeussyytteitä vastaan ja kaikkien vastustajiensa yhdistämisestä kommunismiin. *Buckley* ja *Bozell* selittivät McCarthyn kovat toimintatavat perustelluiksi *Andersonin* ja *Mayn* arvosteleman ”tarkoitus pyhittää keinot”-logiikan mukaan.¹¹⁴ Vertailu *Andersoniin* ja *Mayhin* osoittaa kuinka sama toiminta nähtiin kahdesta täysin eri lähtökohdasta, vaikka molemmat julistivat omaa kommunisminvastaisuuttaan.

Richard Rovere oli suhteessa McCarthyn menettelytapoihin lähellä *Andersonia* ja *Mayta*, mutta hän painotti 1950-luvun sosiologikommentaattoreiden tapaan mccarthyismin kannatuksellista puolta. McCarthyismi termiä käytettiin alunperin kuvaamaan likaista ja perusteettomiin syytöksiin perustuvaa poliittista toimintamallia ”synonyymina vihaiselle perusteettomalle leimaamiselle tai mudanheitolle”. Mccarthyismiin kuului myös pienten asioiden merkityksen suhteeton paisuttelu ja menneisyyden virheiden arvostelu poliittisesta nykyhetkestä välittämättä.¹¹⁵ Ennenkaikkea mccarthyismi termi tarkoitti *Roverelle* kuitenkin McCarthyn synnyttämää kansanliikettä. McCarthyn kannattajat siis tavallaan kaappasivat termin vastustajilta.¹¹⁶

1950-luvun kannanotoissa mccarthyismi nähtiin poikkeuksellisen voimakassanaisena poliittisena menettelynä ja hyökkäykset yksityisiä ihmisiä kohtaan rajuina. Suhtautuminen oli monitahoista. *Anderson* ja *May* sekä *Rovere* tuomitsivat McCarthyn menettelytavat ehdottoman voimakassanaisesti ja leimasivat McCarthyn häikäilemättömäksi opportunistiksi. *Rorty* ja *Decter* pitivät mccarthyismia vain melko tavallisena politiikkana, mutta painottivat sen haitallisuutta. *Buckleylle* ja *Bozellille* mccarthyismi oli tarpeellista maalle ja oikeutettua liberaaleja kohtaan.

3.3.2 McCarthyn kuoltua toiminatavoilla ei enää suurta merkitystä

---

¹¹⁴ Buckley&Bozell 1954.s.269.

¹¹⁵ Rovere 1959.s.40.

¹¹⁶ Rovere 1959.s.7.

Earl Latham liittyi *Andersoniin* ja *Mayhin* sekä *Rovereen* toteamalla mccarthyismin symboloivan ”kuolettavaa vaaraa liberaaleille arvoille ja demokraattisille prosesseille”. Mccarthyismiin liittyivät ”häikäilemättömyys syytöksissä, huolimaton epätarkkuus lausunnoissa ja arvostelijoiden solvaaminen”. *Latham* asetti *McCarthy*n kuitenkin jo historialliseen perspektiiviin toteamalla ettei tämä ollut ensimmäinen karkeita menetelmiä soveltanut poliitikko ja että hänen ympärillään menettelytavat saivat tavallista rajumman reaktion aikaan puolesta ja erityisesti vastaan.¹¹⁷ Kielteisestä suhtautumisestaan huolimatta *Latham* arvosteli myös epäsuorasti *McCarthy*n vastustajia tarpeettoman voimakkaasta reaktiosta.

Michael Roginilla ei ollut enää tarvetta ottaa voimakkaasti kantaa menettelytapoihin vaan hän näki niiden historialliset mittasuhteet. *McCarthy* tuli tunnetuksi jatkuvasta vakiintuneiden poliittisten toimintatapojen rikkomisesta, jota mccarthyismi siis arkikielessä tarkoitti, vaikka *Rogin* itse käyttikin sitä enemmän kansanliikettä kuvaamaan. *Roginin* mukaan menettelytapa selittyi *McCarthy*n vaatimattomilla lähtökohdilla ja republikaanien tarpeella dramatisoida poliittisesti merkittävä kommunistikysymys kansalle mielenkiintoiseksi, missä *McCarthy* myös onnistui.¹¹⁸ Kielteiseksi katsottavilla menettelytavoilla oli siis perusteltu ja looginen selitys. Historiallinen perspektiivi *McCarthy*n menettelytapoihin oli siis samantapainen kuin *Lathamilla*, mikä osoittaa mccarthyismin siirtymistä historiantutkimuksen käsiteltäväksi.

Seymour Lipsetin ja *Earl Raabin* tarkoituksenaan oli osoittaa jatkuvan äärioikeistolaisuuden vaaran olemassaolo USA:ssa ja kansalaisvapauksiin kohdistuneet riskit. He pitivät mccarthyismiä toimintatavaltaan salaliittotyylinä ja tekniikkana. *McCarthy* käytti hyväkseen epäluuloa valtaapitäviä vastaan esittämällä voimakkaasti moralisoivassa sävyssä todisteita valtakoneiston mädännäisyydestä. Mccarthyismi laukaisi hysterian, jota voitiin kuvata noitavainoiksi.¹¹⁹ *Lipsetin* ja *Raabin* kommentointi oli siis *Lathamia* ja *Roginia* voimakkaampaa, mikä selittyi heidän taustallaan kansalaisoikeusjärjestöissä.

---

¹¹⁷ Latham 1965.Esipuhe.

¹¹⁸ Rogin 1967.s.251-252.

¹¹⁹ Lipset&Raab 1970.s.223-224.

Robert Griffith piti mccarthyismia ”menettelytavoiltaan tuhoisana ilmiönä, joka sotki todellisuutta piittaamatta syyllisyydestä tai syyttömyydestä.”¹²⁰ Mccarthyismi-termiä käyttivät ensin McCarthyn liberaalit vastustajat, joille mccarthyismi merkitsi rajuja hyökkäyksiä yksittäisiä ihmisiä vastaan. McCarthyn kannattajille mccarthyismi puolestaan tarkoitti isänmaallisuutta.¹²¹ *Griffith* otti selkeän kielteisen kannan mccarthyismiin, mutta hänelle se oli jo selkeästi historiaan kuuluva seikka eikä hän näinollen arvottanut McCarthyn kannattajia eikä vastustajia.

Richard Friedin mukaan mccarthyismi oli hänen huippuvuosinaan synonyymi äärimmäiselle antikommunismille. Tämä johtui hänen omasta halustaan eikä McCarthyn vastustajien toiminta voinut estää sitä.¹²² 1950-ja 60-luvuilla mccarthyismi termi oli vakiintunut sanakirjoihin tarkoittamaan katteettomia syytöksiä politiikan teon välineenä, vaikka ihmisten mielessä mccarthyismi liittyi enemmän voimakkaaseen antikommunismiin.¹²³ McCarthyn vastustajat käyttivät mccarthyismi termiä tämän toimintatapojen arvostelemiseen heti alusta alkaen. Termin käyttö oli kuitenkin epämääräistä. McCarthyn käyttämät menettelytavat eivät olleet politiikassa mitenkään uusia, eivätkä vieraita demokraateillekaan. McCarthyismi toimintatapana oli yleinen tapa käydä vaalikampanjaa vihjailemalla vastustajan heikkouksista eikä McCarthy ollut ainoa kyseisen taktiikan käyttäjä.¹²⁴ Jälkipolvet kuitenkin samaistivat mccarthyismin ennenkaikkea kommunisminvastaisuuteen, kuten McCarthyn tavoitteena oli ollutkin.¹²⁵ Mccarthyismi-termin käytöstä käytiin siis taistelua McCarthyn kannattajien ja vastustajien kesken. *Friedkään* ei enää arvottanut mccarthyismin kannattajia tai vastustajia vaan suhtautuminen tämän menettelytapoihin oli historioitsijan näkökulma. On tärkeää huomata, että *Fried* kommentoi ennenkaikkea mccarthyismi-termin käyttöä 1970-luvulla, mikä osoittaa mccarthyismin tietynlaista elinvoimaa poliittisena kiistan aiheena.

Edwin Bayleyn mukaan mccarthyismi vakiintui hänen vastustajiensa arkikäyttöön kielteisessä mielessä jo 1950 heti McCarthyn noustua yleiseen tietoisuuteen tarkoittamaan perusteettomia ja ajojahdinomaisia syytöksiä. Termin käytön yleisyys

---

¹²⁰ Griffith 1970.Toisen painoksen esipuhe.

¹²¹ Griffith 1970.s.102.

¹²² Fried 1991.s.131.

¹²³ Fried 1976. s. 2.

¹²⁴ Fried 1976.s. 95-96 ja 110.

¹²⁵ Fried 1976.s. 315.

vielä 1980-luvun alussakin todisti hänen mukaansa ”McCarthyyn keskittyneen konfliktin syvyydestä”.¹²⁶ *Bayleyn* näkemys osoitti mccarthyismi-käsitysten liittymistä laajempiin poliittisiin näkemyseroihin. Mccarthyismi oli helposti osoitettava ja vakiintunut kielteinen menettelytapa, jolla vastustajat olivat saattaneet kuvata monia samansuuntaisia poliittisia menettelytapoja ja siis käyttökelpoinen leimaamisen väline 1950-luvulta 1980-luvulle ja luultavasti jo aikaisemminkin.

1960-luvun alun ja 1980-luvun alun välillä mccarthyismin kielteisiä menetelmiä alettiin pitää esimerkkeinä amerikkalaisen politiikan huonoista puolista. Tutkijoiden asenne politiikkaan yleensä oli kriittinen. Mccarthyismillä ei kuitenkaan ollut selkeitä seuraajia, joihin syytökset olisi voitu kohdistaa, eikä tuomitsevaa otetta siksi ollut 1950-lukuun verrattavissa määrin.

3.3.3 Elämäkerturit ymmärtävät McCarthyä

Thomas Reevesin mukaan mccarthyismi-termin keksi Washington Post lehden poliittinen satiristi Herbert Block (Herblock). Tämä näki mccarthyismin republikaanien oikeistosiiven yrityksenä saada valta käyttämällä likaisia hyökkäyksiä vastustajia kohtaan. McCarthy kannattajineen kuitenkin vastasi termin negatiiviseen käyttötapaan esittämällä mccarthyismin mieluummin kansanomaisena ja kansan tukeen nojaavana taisteluna maata uhkaavia kommunisteja vastaan. Mccarthyismi termistä jäivät elämään niin negatiivinen kuin positiivinenkin käyttötapa.¹²⁷ *Reeves* syytti McCarthyä jatkuvasta valehtelusta kommunistijahdissa ja siten satojen syyttömien kärsimyksistä. Toisaalta hän syytti aiempia kirjoittajia (erityisesti *Richard Roverea*) McCarthyyn leimaamisesta ”moraalittomaksi, kyyniseksi, varastavaksi ja homoseksuaaliseksi konnaksi”. *Reevesin* mielestä McCarthy henkilönä oli saanut kärsiä katkeruudesta, jota USA:n poliittisen järjestelmän voimakas kahtiajako aiheutti. Vastustajat liittivät kaiken pahan surutta McCarthyyn henkilöön halutessaan lyödä kaikkia omia poliittisia vastustajiaan, koska mccarthyismi terminä oli käyttökelpoinen lyömäase 1980-luvunkin politiikassa.¹²⁸

---

¹²⁶ Bayley 1981.s.214.

¹²⁷ Reeves 1982. s. 267.

¹²⁸ Reeves 1982.s.674-675.

David Oshinskyn mukaan McCarthyn syytökset olivat vahvasti liioiteltuja ja niihin liittyi henkilökohtaisia motiiveja. Toisaalta hänen vastustajansa osoittivat mielellään McCarthyn syytösten liioitteluja kääntääkseen huomion pois omista virheistään kommunistikysymyksessä. Näinollen mccarthyismi alkoi tarkoittaa vahvoja ja epämääräisiä syytöksiä, joita ihmiset uskoivat enemmän tai vähemmän poliittisesta asennoitumisestaan riippuen.¹²⁹

Historiankirjoitus ei siis ollut kohdellut McCarthyä täysin oikeudenmukaisesti vaan oli ollut riippuvaista poliittisesta tarkoituksenmukaisuudesta. *Reeves* ja *Oshinsky* pyrkivät antamaan kuvan itsestään puolueettomina ja ennakkoluuloista vapaina tutkijoina. Tämä oli osa pyrkimystä uudelleenarviointiin ja johtui sekä kaupallisesta tarpeesta haastaa vanhaa ja tehdä siten kirjoista myyvämpiä, että poliittisen ilmapiirin muutoksesta, joka mahdollisti pitkästä aikaa mccarthyismin myönteisenkin puolen arvioinnin ja ennenkaikkea hänen vastustajiensa motiivien kyseenalaistamisen. Jälleen Ronald Reaganin valtaannousun vaikutus nousee esille poliittisen kulttuurin muutoksen osoittajana. 1950-luvulta lähtien piilossa ollut näkemys mccarthyismistä nousi esille 1980-luvun alussa perusteiltaan melko samanlaisena kuin aikanaan *Buckleyllä* ja *Bozellilla*. McCarthyä poliitikkona *Reeves* ja *Oshinsky* arvostelivat, mutta mccarthyismi politiikkana oli perusteltavaa. Tuomitseminen oli poissa, vaikka McCarthystä ei sankaria tehtykään.

Ellen Schreckerille mccarthyismi oli ”häikäilemättömyyttä, epärehellisyyttä ja periaatteiden puutetta”.¹³⁰ *Schrecker* palasi näkemyksessään 1950-luvun *Andersonin* ja *Mayn* sekä *Roveren* tuomitsevaan kantaan. Hän halusi protestoida uutta mccarthyismia ymmärtävämpää näkemystä vastaan painottamalla sen moraalista vääryyttä.

Shreckerin antaman tuomion ankaruus verrattuna esimerkiksi 1960- ja 70-lukujen maltillisempiin kielteisiin kannanottoihin selittyy voimasuhteiden muutoksilla. 1980- ja 90-luvuilla mccarthyismia ymmärtävä näkemys oli saanut kannatusta vaikuttaen mahdollisesti päivänpolitiikassakin, joten selkeämpi kannanottaminen ja tuomitseminen oli 1950-luvun tapaan tarpeen. Jälleen esille tuli *Reevesinkin*

---

¹²⁹ Oshinsky 1983.s.145-147 ja 157.

¹³⁰ Schrecker 1998.s.241.

mainitsema poliittinen kahtiajako, joka näkyi tunteellisempänä ja periaatteellisempänä suhtautumisena mccarthyismiin. Tämän tutkielman kannalta vaikeammin selitettävissä onkin 1960- ja 70-lukujen hiljaisempi ja maltillisempi vaihe, jolloin menettelytapoja kommentoitiin maltillisemmin ja vähemmän arvottavin sanankääntein. Selitys voisi olla moraalikysymysten uudelleen nousu Reaganin myötä ja keskittien politiikkojen valta 1960- ja 1970-luvuilla.

Mark Landisin mukaan mccarthyismi muistutti menettelytavoiltaan sirkusta, jossa McCarthy heitti ilmaan sekavia syytöksiä saavuttaakseen epämääräisiä ja määrittelemättömiä päämääriä. Pohjalla oli vanha epäily demokraattien ja kommunistien yhteyksistä ja mccarthyismi menestyi juuri pohjalla olleen ristiriidan vuoksi, mutta McCarthyn osuus siinä oli lähinnä julkisuuden hankkiminen.¹³¹

Arthur Hermanin mukaan McCarthy itse kuvasi mccarthyismia menettelytavaltaan kovaksi antikommunismiksi, joka toimi kovin keinoin kommunisteja ja heille myötämielisiä kohtaan. McCarthy itse teki myös pesäeron ”pehmeisiin antikommunisteihin”, jotka vastustivat kommunismia periaatteesta, mutta vastustivat tosiasiaassa enemmän kovia antikommunisteja.¹³² McCarthyn vastustajat pyrkivät leimaamaan mccarthyismin äärioikeistolaisuudeksi. He katsoivat mccarthyismin pyrkineen rajoittamaan ajatuksen vapautta ja siten olleen sukua totalitarismille.¹³³ *Herman* piti olennaisena sekä McCarthyn että hänen vastustajiensa suhdetta kommunismiin, vaikka viimeistään 1960-luvun alusta lähtien sitä oli pidetty vain naamiona, jonka taustalla vaikutti todellinen valtopolitiikka. *Hermanin* näkemys vahvistaa *Schreckerin* näkemyksen perusteella esittämäni arviota moraalikysymysten uudelleen noususta ja mccarthyismiin liittyneen tutkimuksen paluusta 1950-luvun rintamalinjoille. Vuoden 1992 presidentinvaalikampanjassahan Bill Clinton leimasi George Bushia mccarthyistiksi viitaten juuri sen kielteiseen merkitykseen. Toisaalta rebublikaanienkin kannatus oli 1990-luvun USA:ssa huomattavaa.

Käsityksessä mccarthyismin menettelytavoista on ollut kaksi päälinjaa 1950-luvulla ja 1990-luvulta lähtien. Toinen päälinja tuomitsi mccarthyismin menettelytavat selkeästi

---

¹³¹ Landis 1987.s.18-19.

¹³² Herman 2000.s.288.

¹³³ Herman 2000.s.125-126.

ja toinen piti niitä vähintään ymmärrettävinä kommunismin uhkan vuoksi. Mielenkiintoista oli se, että sekä 1950-luvulla, että 1990-luvun lopulla saman tiedon pohjalta mccarthyismi nähtiin moraalisesti täysin eri valossa ja kantaa otettiin voimakkaasti puoleen tai vastaan. Tämä todistaa syvästä kahtiajaosta USA:n poliittisessa kulttuurissa.

Mccarthyismi termillä on selkeästi ollut alusta asti kaksi päämerkitystä. Se on tarkoittanut sekä Joseph McCarthyn ympärille syntyneitä organisoimatonta kansanliikettä, jonka aatemaailmaa ja kannatusta tutkijat ovat selittäneet etnisuskonnollisilla, alueellisilla, taloudellis-sosiaalisilla ja aatteellisilla tekijöillä. Samaan aikaan mccarthyismi on tarkoittanut myös epämääräistä poliittista menettelytapaa, jonka oikeutuksesta ja perusteltavuudesta on väitelty niin 1950-luvulla kuin 1990-luvullakin. Termien käyttö on riippunut tutkimuksen tavoitteista ja asennoitumisesta McCarthyyn.

4. McCarthyn ajatusmaailman analyysia

4.1 Kotitausta. Roomalaiskatolisuus ja keskiläntisyys

Joe McCarthy oli kotoisin Wisconsinin osavaltiosta USA:n keskilänneestä. Hänen vanhempansa olivat irlantilais-syntyisiä roomalaiskatolisia maanviljelijöitä ja hän asui lapsena irlantilais-asutukseksi (irish-settlement) kutsutulla alueella.¹³⁴ Koska McCarthy asui senaattoriksi valitsemiseensa saakka Wisconsinissa lukuunottamatta rintamallaoloaikaansa toisen maailmansodan aikana, hänen täytyi saada poliittiseen ajatteluunsa perustaa keskilännen ja/tai roomalaiskatolisen kirkon arvomaailmasta. Tutkijoiden näkemykset kotiseudun ja uskonnon vaikutuksesta heijastavat sitä, minkälaiseksi näiden tekijöiden vaikutus teosten kirjoitusajankohtana on arvioitu. Mitkä asiat on nähty politiikassa määräävinä? Onko politiikassa nähty aatteellisuutta? Onko havaittavissa keskilänsi-itärannikko vastakkainasettelua? Minkälaiseksi keskilänsi on hahmotettu arvomaailmaltaan ja poliittisilta olosuhteiltaan?

---

¹³⁴ Griffin, s.272. McCarthyllä oli isänsä puolelta myös saksalaisia sukujuuria.

McCarthyin kotitausta on tutkimuksen kannalta kiinnostavimmillaan niissä tapauksissa, joissa kirjoittaja on nähnyt kotitaustan merkittävänä McCarthyin toimintaa selittävänä tekijänä. Tällöin kyseessä on keskilänttä, roomalaiskatolisuutta politiikassa, maaseutua tai irlantilaisuutta koskeva arvio, joka kertoo näiden tekijöiden merkityksestä sekä 1950-luvun, että kirjoitusajankohdan Amerikassa.

4.1.1 Suhtautuminen keskiläntteen jakaa kirjoittajia

Jack Anderson ja *Ronald May* pitivät McCarthyin kasvuympäristöä tärkeänä tekijänä hänen (kielteisessä) kehityksessään. McCarthyin maaseututausta selitti hänen anti-intellektiutensa ja McCarthyin puheissa korostunut uskonnollinen retoriikka oli peräisin hänen lapsuus- ja nuoruusvuosiensa kasvuympäristöstä. Kotiseudun peruja olivat myös suurkaupunkien ja kaiken uuden vastaisuus.¹³⁵ Kirjoittajat halusivat osoittaa McCarthyin ja mccarthyismin kuulumista menneeseen maailmaan ja tehdä häntä huvittavammaksi hahmoksi. Samalla he kuitenkin paljastivat omia ennakkoluulojaan keskilänttä ja sen ihmisiä kohtaan.

Rorty ja *Decter* pitivät McCartyä perinteisenä keskiläntteen rajaseututraditiota jatkavana poliitikkona, jonka toiminta oli selitettävissä keskiläntteen miesihanteen kautta. Keskilänttisyiden tunnusmerkkejä olivat kulttuurin ja koulutuksen merkityksen vähättely ja politiikassa keskittyminen paikallisen edun ajamiseen laajojen kansainvälisten perspektiivien mukaan.¹³⁶ *Rortyn* ja *Decterin* näkemys korosti voimakkaasti keskiläntteen ja itärannikon poliittisen perinteen ja jopa ihmisihanteen eroa ja jopa vihjaisivat McCarthyä arvostellun itärannikon standardeilla.

Myös *Michael Roginin* mielestä McCarthy oli selkeästi keskiläntteen poliitikko ja hänen politiikkansa oli sidoksissa kasvuympäristöön. McCarthyin poliittinen toimintansa edusti keskiläntteen poliittisia perinteitä. Rogin korosti olevansa eri mieltä aiempien kommentaattoreiden kanssa McCarthyin politiikan ja keskiläntteen poliittisen perinteen yhteydestä. Roginin mukaan aiemmat kommentaattorit erityisesti itärannikon yliopistopiireissä olivat sijoittaneet McCarthyin samaan kategoriaan keskiläntteen aiempien populististen liikkeiden kanssa. Aiemmat elitistiset

---

¹³⁵ Anderson&May 1952.s.6-8 ja 364.

¹³⁶ Rorty&Decter 1954.s.110.

kommentaattorit olivat arvioineet mccarthyismia väärin tunnuspiirteitten perusteella valmiiksi kielteisen asenteen omaavina ja siksi he olivat sijoittaneet mccarthyismin väärään poliittiseen kategoriaan.¹³⁷

Rogin itse katsoi McCarthyn edustaneen keskilännen poliittista konservatismia toisin kuin muutosta vaatineet populistiset liikkeet. McCarthy oli lähellä keskilännen paikallisia valtaapitäviä. Aiemmat kommentaattorit olivat hämääntyneet McCarthyn omasta työväenluokkaisesta taustasta ja hänen rajusta retoriikastaan ja siksi yhtäläisyydet keskilännen konservatiivisiin vallanpitäjiin olivat jääneet huomaamatta. Myös McCarthyn työväenluokkaisilta katolisilta saama tuki (johtui tietenkin McCarthyn katolisuudesta ja katolisten perinteisestä kommunisminvastaisuudesta) oli mahdollisesti hämännyt aiempia kommentaattoreita. McCarthyn retoriikka sisälsi keskilännen konservatiivien perinteistä vihamielisyyttä itärannikon eliittiä kohtaan.¹³⁸ Lisäksi McCarthyn suhtautuminen kommunismiin oli ankan vihamielistä, koska kommunismi oli selkeä uhka tärkeiksi katsotuille arvoille.¹³⁹ *Rogin* arvioi McCarthyn keskilännen poliittisen kulttuurin tuotteeksi ja näki sekä 1950-luvun politiikassa, että 1960-luvun McCarthya koskeneessa kommentoinnissa kahtiajakoa itärannikon ja keskilännen välillä

Edwin Bayleyn mukaan McCarthyyn vaikuttivat syvästi hänen kasvuympäristönsä selkeät etniset ja uskonnolliset raja-aidat. McCarthy oppi nuorena tiedostamaan irlantilaiskatolisen taustansa ja työväenluokkaisuutensa. Hän omaksui viiteryhmänsä arvot, joihin kuului myös kommunisminvastaisuus.¹⁴⁰

Ellen Schrecker piti katolisuutta tärkeänä tekijänä McCarthyn toimintaa tulkittaessa. Katolinen kirkko taisteli kommunismia vastaan työväenluokkaisten katolisten (joihin McCarthy alkuperältään lukeutui) sieluista. McCarthyn arvomaailma oli siis keskiverron työväenluokkaisen katolisen arvomaailmaa lähellä, mikä samalla selitti hänen kannatustaankin.¹⁴¹

---

¹³⁷ Rogin 1967.s. 7.

¹³⁸ Rogin 1967.s.230 ja 239.

¹³⁹ Rogin 1967.s.33.

¹⁴⁰ Bayley 1981.s.10.

¹⁴¹ Schrecker 1994.s.13.

Keskilänneestä kotoisin olleen *Arthur Hermanin* mukaan McCarthy'n toimintaa ei voinut selittää ilman hänen kotitaustansa tuntemista. Keskilänneen kasvuympäristössä muotoutui McCarthy'n ankaran maskuliininen ja mustavalkoinen maailmankuva, jossa kommunismi edusti selkeää pahaa. Roomalaiskatolinen, työväenluokkainen ja keskiläntinen McCarthy pysyi uskollisena omille juurilleen myös poliitikkona.¹⁴² *Hermanin* näkemyksessä keskilänneen mustavalkoisesta maailmankuvasta oli paljon samaa kuin keskilänneen poliittiseen perinteeseen keskittyneen *Michael Roginin* tutkimuksessa. McCarthy'n alkuperäinen poliittinen kannatus tuli protestanttisen valtaväestön hyväksyntää hakeneilta katolisilta, jotka halusivat osoittaa amerikkalaisuuttaan kommunisminvastaisuudellaan. Wisconsinin roomalaiskatoliset polveutuivat monesti Neuvostoliiton satelliiteiksi joutuneista Itä-Euroopan valtioista, joten 1950-luvun alussa kommunismi oli heille tavallista henkilökohtaisempikin asia.¹⁴³

Verrattuna muihin kirjoittajiin *Herman* arvioi etnisen taustan ja uskonnon merkityksen poikkeuksellisen suureksi McCarthy'n toiminnassa ja ihmisten poliittisten mielipiteiden muotoutumisessa 1950-luvulla. *Michael Roginin* teoksessa 1960-luvun puolivälissä oli myös samankaltaisia näkemyksiä. *Hermanin* ja *Roginin* mielenkiinto kohdistui McCarthy'n keskilänneen poliitikkona ja siksi keskilänneen poliittisen elämän kuvaaminen oli heille tärkeää. Keskiläntisyyttä arvioitaessa uskonto ja etninen alkuperä nousivat muuta poliittista analysointia tärkeämpään rooliin. Mahdollisesti keskilänneen äänestyskäyttäytyminen saattoi olla 1960-luvulla ja 2000-luvun vaihteessa erikoisen mielenkiinnon kohteena, mikä olisi saanut kirjoittajat kiinnostumaan alueen äänestymiskäyttäytymiseen vaikuttaneista tekijöistä tavallista enemmän, mutta yhtä hyvin *Roginin* ja *Hermanin* mielenkiintoon ovat saattaneet vaikuttaa henkilökohtaiset syyt.

4.1.2 Osa tutkijoista epäilee keskiläntisyyden merkitystä

Richard Rovere piti mahdollisena, että vaatimattomista oloista lähtenyt McCarthy saattoi tuntea kaunaa vaurasta ja koulutettua itärannikon eliittiä kohtaan, mutta

---

¹⁴² Herman 2000.s.11-12.

¹⁴³ Herman 2000.s.22.

tätäkään hän ei pitänyt täysin varmana.¹⁴⁴ *Rovere* näki myös McCarthyn toiminnassa aikaisempien keskilännen agraariradikaalien tai populististen liikkeiden vaikutusta, mutta hän ei analysoinut tätä yhteyttä tarkemmin, koska tutkimuksen pääpaino oli McCarthyn toiminnassa senaattorina.¹⁴⁵

Robert Griffith mainitsi McCarthyn käyneen high schoolia jesuiittojen ylläpitämässä koulussa, millä saattoi olla merkitystä arvomaailman muokkaajana.¹⁴⁶ McCarthyn kasvuympäristö ei kuitenkaan tehnyt hänestä automaattisesti kiihkeätä kommunisminvastustajaa, mutta kommunisminvastaisuus ei myöskään ollut ristiriidassakaan hänen kotiseutunsa arvojen kanssa ja kynnys käyttää kommunistiteemaa oli alhainen silloin kun se oli poliittisesti tarkoituksenmukaista.

Hieman samankaltaista näkemystä edusti *Richard Fried*, joka katsoi ettei McCarthyn nuoruusvuosista ollut riittävästi tietoa luotettavaa analyysia varten ja näinollen McCarthyn kotitaustan merkitystä hänen poliittiseen ajatteluunsa oli vaikea arvioida.¹⁴⁷ Vuoden 1991 teoksessaan *Fried* mainitsi McCarthyn kotoa saaman roomalaiskatolisuuden ja uskon kovaan yritteliäisyyteen, mutta ei täsmentänyt sen vaikutusta McCarthyn poliittiseen ajatteluun. Lisäksi *Fried* mainitsi roomalaiskatolisuuden perinteisesti liittyneen demokraattien kannatukseen.¹⁴⁸ *Fried* ei siis pitänyt keskilänttä ja roomalaiskatolisuutta määräävänä tekijänä McCarthyn poliittisen ajattelun kehittymisessä, mutta 1950-luvun äänestyskäyttäytymisessä ne olivat tärkeitä tekijöitä.

1950-luvun kommunisminvastaisuutta tutkinut *David Caute* totesi irlantilaisamerikkalaisista, että näiden aktiivisuutta 1950-luvun kommunisminvastaisessa toiminnassa symboloivat ”McCarthyt ja McCarranit politiikassa, McGoheyt ja Murphyt poliittisina syyttäjinä, Shaughnessyt ja Boydit johtavina maahanmuuttovirkailijoina ja Monaghanit poliiseina”.¹⁴⁹ Irlantilainen etninen tausta oli siis todennäköinen tekijä McCarthyn kommunisminvastaisuuden synnyssä ja McCarthy oli osa irlantilaisamerikkalaisten voimakasta

---

¹⁴⁴ *Rovere* 1959.s.82.

¹⁴⁵ *Rovere* 1959.s.242.

¹⁴⁶ *Griffith* 1970.s.2-11.

¹⁴⁷ *Fried* 1976.s.33-34.

¹⁴⁸ *Fried* 1991.s.122.

¹⁴⁹ *Caute* 1978.s.109.

kommunisminvastaisuutta. Roomalaiskatolisuus todennäköisesti vaikutti irlantilaissyntyisissä samansuuntaisesti eli kommunisminvastaisuutta aiheuttaen.

Thomas Reeves ei väittänyt McCarthy'n kommunisminvastaisuuden olleen kotoa tai kotiseudun arvomaailmasta peräisin. Hänen mukaansa McCarthy kuitenkin peri vanhempiensa ”työtäpelkäämättömän, uskonnollisen ja irlantilaisjuuristaan tietoisin” arvomaailman, mihin saattoi sisältyä kommunisminvastaisuuskin. Kotitausta loi ennakkoluuloja, mutta ei ollut ratkaisevaa poliittisen mielipiteen muotoutumisessa.¹⁵⁰

*David Oshinsky*n mielestä McCarthy'n kotitaustan vaikutusta oli vaikea arvioida ja sitä oli aiemmin yleensä ylitulkittu pyrkimyksessä demonisoida McCarthyä henkilönä.¹⁵¹ McCarthy oli aito katolinen ja sai koulutuksensa selkeän kommunisminvastaisessa katolisessa collegessa (Marquette). McCarthy myös tunnusti senaattorivuosinaanakin katolisuuttaan julkisesti toisin kuin monet muut katoliset poliitikot.¹⁵² McCarthy'n etninen, alueellinen ja uskonnollinen tausta ei ollut ristiriidassa hänen kommunisminvastaisuutensa kanssa ja saattoi selittää hänen poliittisen toimintansa, mutta *Oshinsky*n mielestä se ei automaattisesti riittänyt tekemään McCarthyä kiivasta kommunisminvastustajaa.

1980-luvun alussa *Reeves* ja *Oshinsky* korostivat kumpikin McCarthy'n uskonnollisuutta verrattuna aikaisempiin tutkijoihin. McCarthy'n kasvuympäristön vaikutusta muuten he sensijaan eivät nähneet ratkaisevana tekijänä tämän poliittisen ajattelun muotoutumisessa. Uskontoa korostavan näkökulman voimakas esilletulo 1980-luvun alussa sekä populäärimmän *Reevesin*, että akateemisemmän *Oshinsky*n elämänkerroissa ei voi olla sattumaa. Ronald Reaganin valtaannousuun liittyneen konservatiivisen retoriikan vaikutus moraalikysymysten ajankohtaistajana oli tälle todennäköisin selitys. Republikaanien ajattelun uskonnollisten perustojen selvittämisen oli aiempaa ajankohtaisempaa.

---

¹⁵⁰ Reeves 1982.s.3 ja 18.

¹⁵¹ Oshinsky 1983.s.8.

¹⁵² Oshinsky 1983.s.11 ja 58.

Myös *Mark Landis* katsoi McCarthy'n lapsuuden ja nuoruuden olleen epäpoliittista. McCarthy'n poliittisen ajattelun perusta ei siis ollut hänen keskiläntisyydestään johtuvaa. Poliittinen ajattelu kypsyi vasta myöhemmin.¹⁵³

4.1.3 Ei yhtenäistä näkemystä kotitaustan vaikutuksesta

Keskiläntisen kotitaustan vaikutuksesta McCarthyyn on ollut monenlaisia tulkintoja. *Anderson* ja *May*, *Rogin* ja *Herman* näkivät erityisen selvästi McCarthy'n keskilännen poliittisen kulttuurin tuotteena, vaikka heidän näkemyksensä McCarthy'stä muuten olivatkin täysin erilaiset. Heille alueellinen tausta siis oli tärkeä poliittista toimintaa selittävä taustatekijä. Monet muut sensijaan joko jättivät kommentoimatta McCarthy'n keskiläntisyyden vaikutusta, tai esittivät sen yhtenä mahdollisena selittäjänä hänen toiminnalleen. Tärkeätä on huomata, että kukaan ei väittänyt McCarthy'n toiminnan olleen poikkeuksellista keskilänneestä kotoisin olevalle poliitikolle tai ristiriidassa keskiläntisten arvojen kanssa eikä kukaan kirjoittajista kiistänyt keskilänsi-itärannikko-vastakkainasettelun olemassaoloa.

Ajallisesti keskilännen merkitys McCarthy'n poliittisen ajattelun muokkaajana korostui 1950- ja 1960-luvuilla, mutta tuolloinkaan sen merkityksestä ei ollut yksimielisyyttä. 1980-luvun alun *Reevesin* ja *Oshinskyn* tutkimuksista lähtien McCarthy'n roomalaiskatolisuus nähtiin ainakin varteenotettavana vaihtoehtona McCarthy'n poliittisen ajattelun selittämisessä. Muuten suhtautuminen keskilännen merkitykseen ei ollut kirjoitusajankohdasta riippuvainen. Myöskään kirjoittajien suhtautuminen McCarthyyn ei ollut ratkaisevaa heidän tulkinnoilleen keskilännen vaikutuksesta, mikä todistaa myös selkeästi keskilänsi-itärannikko vastakkainasettelun vakaudesta.

Kaikki kirjoittajat ovat pitäneet keskilänttä ja itärannikkoa selkeästi poliittisilta oloiltaan ja arvomaailmaltaan erottuvina kokonaisuuksina ja vastakkainasettelu on ollut selkeästi havaittavissa. Keskilänttä on pidetty konservatiivisena ja itärannikkoa liberaalina. Kirjoittajien on usein ollut vaikea välttää tässä suhteessa arvottamista, mikä osoittaa jaon olleen ja olevan pysyvä ja tunteellinenkin. Tunteellisuus liittyy

---

¹⁵³ Landis 1987.s.118-120.

itärannikon valta-asemaan suhteessa keskilänteen. Irlantilaisuus ja roomalaiskatolisuus on nähty voimakkaan periaatteelliseen kommunisminvastaisuuteen liittyvinä tekijöinä ja poliittisen asennoitumisen osaselittäjänä. Erityisesti *Ellen Schrecker* ja *Arthur Herman* korostivat katolisuuden merkitystä 1990-luvulla, mikä viittasi uskonnollisen tulkinnan suosioon tuolloin ja samalla moraalikysymysten ajankohtaisuuteen 1990-luvun USA:ssa. Irlantilaiset ja roomalaiskatoliset on myös nähty suhteellisen yhtenäisinä poliittisina ryhminä varsinkin osavaltiotasolla, mikä osoittaa 1950-luvun USA:n valkoisen väestön olleen jakautunut jatkuvasti madaltumassa olleiden etnisten ja uskonnollisten raja-aitojen perusteella.

4.2 Kommunisminvastainen traditio ja McCarthy: Kiihkoilua vai demokratian puolustamista?

Vaikka kommunisminvastaisuus Amerikassa usein yhdistetäänkin juuri McCarthyn persoonaan, sillä oli pitkät juuret Amerikassa jo ennen McCarthyä. Laajat piirit kokivat kommunismin uhkaksi ja sitä vastaan käytiin monin. Kommunistien vaikutusvallasta on ollut erilaisia arvioita ja siten myös vastareaktion tarpeellisuudesta. Mikäli tutkija on katsonut kommunistien omanneen vaikutusvaltaa ja siten muodostaneen todellisen uhan amerikkalaiselle elämäntavalle, hän on todennäköisemmin myös hyväksynyt mittavat vastatoimet ja siten McCarthynkin motiivit (mutta ei välttämättä hänen toimintaansa). Toisaalta monet tutkijat ovat myös nähneet kommunisminvastaisuuden keinona päästä valtaan.

Samaten tutkijoilla on ollut erilaisia näkemyksiä McCarthyn suhteesta aikaisempiin kommunisminvastustajiin. Näiden näkemysten selvittäminen on tutkimukselleni tärkeää, koska se valaisee mccarthyismin asemaa poliittisessa perinteessä ja kentässä. Onko mccarthyismi nähty osana jotain poliittista traditiota? Mitä eroja ja mitä yhtäläisyyksiä on nähty? Näillä kysymyksillä pyrin selvittämään tutkijoiden näkemyksiä USA:n poliittisesta kentästä, mccarthyismin sijoittumisesta siinä ja siten mccarthyismin itsenäisyydestä poliittisena aatteena ja mccarthyismin aatesisällöstä. Tradition merkitys tutkimuksen kannalta on poliittisen jakolinjan pysyvyyden arviointi. Missä kulkivat politiikan jakolinjat 1920, -30, -40, -50-luvuilla ja mihin suuntaan ne kehittyivät kirjoitusajankohtaan kuljettaessa?

4.2.1 Aikalaiskirjoittajat yksimielisiä pitkästä traditiosta-motiivit nähtiin erilailta

Andersonin ja *Mayn* tutkimus keskittyi paljolti McCarthy'n persoonaan ja hänen kielteisiin puoliinsa. Aikaprospektiiviä mccarthyismin aatesisällön tarkkaa analyysia varten ei myöskään juurikaan ollut. Näinollen mccarthyismin suhdetta aiempiin kommunisminvastustajiin käsiteltiin melko pintapuolisesti näkyvimpiä samankaltaisuuksia etsien ja tarkoituksena saattaa McCarthy kielteiseen valoon. *Anderson* ja *May* samaistivat McCarthy'n aiempiin ”vihanlietsojiin (hate-mongrels)”.¹⁵⁴ Aikalaisvastustajiensa silmissä McCarthy'n kommunisminvastaisuus liittyi varsin radikaaliin ja väkivaltaiseen perinteeseen, jonka vastakohtana oli kunnioitettava ”normaalipolitiikka”.

Richard Roveren mukaan McCarthyä oli edeltänyt joukko ”tallinpuhdistajia”, jotka olivat McCarthy'n tavoin suuriäänisesti julistaneet haluavansa lopettaa kommunistien ja muiden epämieluiden aineiden todellisen tai oletetun vaikutuksen. Näistä *Rovere* mainitsi Epäamerikkalaista toimintaa tutkineen komitean (HUAC)¹⁵⁵ perustajan kongressiedustaja Martin Diesin (rep.), saman komitean myöhemmän johtajan John Rankinin (dem.) ja J.Parnell Thomasin. Nämä olivat luoneet pohjaa mccarthyimille samankaltaisella poliittisella toiminnalla, mutta eivät olleet saaneet samankaltaista maanlaajuista julkisuutta, eivätkä tukea molempien puolueiden kannattajilta.¹⁵⁶ *Andersonin* ja *Mayn* näkemykseen verrattuna *Rovere* painotti kommunistiteeman käytön populistisuutta eikä äärioikeistolaisuutta USA:n poliittisessä perinteessä.

Rorty ja *Decter* näkivät ristiriidan alkaneen 1930-luvulla monien kommunistien pesiytyessä New Deal-hallintoon. HUAC:n perustaja Martin Dies oli havainnut tämän, mutta hän oli myös aiheetta leimannut monia kommunismia vastustaneita liberaaleja kommunisteiksi. Liberaalit olivat puolestaan vastavetona kiistäneet kaikki Diesin väitteet. Kummatkin olivat ylireagoineet ja 1950-luvun alkuun oli siis periytynyt ristiriita, jossa oli vaikea uskoa toisen osapuolen väitteitä. Kaikki hallinnon liberaalit

---

¹⁵⁴ Anderson&May 1952.s.309.

¹⁵⁵ HUAC tai HCUA (House Committee on Un-American Activities) perustettiin Edustajainhuoneessa tutkimaan natsismia ja kommunismia USA:ssa. Sen päähuomio kohdistui koko ajan kommunisteihin.

Senaattori McCarthy ei koskaan kuulunut kyseiseen komiteaan.

¹⁵⁶ Rovere 1959.s.135-136.

eivät olleet alttiita kommunistien houkutuksille kuten Dies ja hänen kannattajansa väittivät, mutta toisaalta hallinnossa oli harmittomien idealistien lisäksi myös todellisia turvallisuutta uhkaavia kommunisteja, vaikka liberaalit sen kielsivätkin. McCarthy'n perusväite lepsuista turvatoimista hallinnossa oli perusteltavissa todisteiden valossa, joten McCarthy'n toiminta liittyi melko yleiseen poliittiseen traditioon.¹⁵⁷

Buckleyn ja *Bozellin* mukaan jo 1920-luvulla monet amerikkalaiset olivat tietoisia ”poliittis-sotilaallisesta salaliitosta”, jota kommunismi heidän mukaansa oli. Niinpä 1930-luvulla kommunisminvastustajat USA:ssa alkoivat organisoitua ja panivat alulle kommunisminvastaisen lainsäädännön, jota ”Stalinia innokkaasti ihannoineet” intellektuellit yrittivät vaikeuttaa.¹⁵⁸ Tarkoituksena oli osoittaa samat intellektuellit McCarthy'nkin vastustajiksi 1950-luvulla. McCarthy'n kirjoittajat samaistivat 1920- ja 1930-lukujen kunnollisiin amerikkalaisiin, joiden tukea McCarthylle he pyrkivät hankkimaan. Rajalinja kulki vauraan ja koulutetun väestön ja toisaalta kunnollisten perusamerikkalaisten välillä.

Poliittiseen keskusteluun osallistuneiden kirjoittajien näkemyksissä McCarthy liittyi olemassaolleen traditioon. *Anderson* ja *May* pitivät McCarthyä äärioikeistolaisten kiihkoilijoiden henkisenä perillisenä, *Rorty* ja *Decter* Martin Diesin seuraajana ja *Buckley* ja *Bozell* korostivat amerikkalaisuuden puolustamisnäkökulmaa. Erityisesti *Andersonin* ja *Mayn* sekä *Buckleyn* ja *Bozellin* näkemykset todistavat jälleen suurista eroista kirjoittajien asennoitumisessa McCarthyyn ja politiikkaan yleensä. Se mikä oli *Buckleylle* ja *Bozellille* amerikkalaisuutta oli äärioikeistolaisuutta *Andersonille* ja *Maylle*. Toisaalta näkemyseroihin vaikutti taistelu konservatiivisten äänestäjien sieluista. *Anderson* ja *May* halusivat vieroittaa konservatiiveja McCarthyä syyttämällä tätä kiihkoilijaksi *Buckleyn* ja *Bozellin* yrittäessä vedota suunnilleen samojen konservatiivien ja lisäksi nationalististen liberaalien kommunisminpelkoon.

Peter Viereck näki mccarthyismin taustalla kaksi traditiota. Ensinnäkin mccarthyismi periytyi keskilämmen 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun populistisista taloudellisista protestiliikkeistä itärannikon taloudellista eliittiä vastaan ja toisaalta

---

¹⁵⁷ Rorty&Decter 1954.s.5 ja 11.

¹⁵⁸ Buckley&Bozell 1954.s.5.

isä-Coughlinin 1930-luvun fasistisesta ja antisemitistisesta liikkeestä, jonka yhtenä kohteena olivat Wall Streetin juutalaiset pankkiirit. Taloudellisesti mccarthyismi polveutui amerikkalaisittain vasemmistolaisista liikkeistä, johon sekoittui aimo annos vihanlietsontaa.¹⁵⁹ Sosiologin näkökulmasta kokoava tekijä oli siis ikivanha itärannikon vastaisuus, joka nosti vuosikymmenestä toiseen uusia protestiliikkeitä. Se miten paljon kommunismi uhkasi Amerikkaa oli toissijaista verrattuna alueelliseen vastakkainasetteluun.

Kaikissa 1950-luvulla kirjoitetuissa teoksissa, joita voi pitää tapahtumiin itse osallistuneiden kirjoittamina, nähtiin selkeästi McCarthyllä olleen edeltäjiä, joilla oli sama vihollinen ja samoja toimintatapoja tätä vastaan. McCarthyismi ei siis ollut hetkellinen muoti-ilmiö vastustajiensa mielestä.

4.2.2 Yliopistotutkimus korostaa konservatiivista kommunisminvastaisuutta

Daniel Bell piti McCarthyä kaikesta huolimatta järjestelmän puitteissa toimineena poliitikkona verrattuna väkivaltaan taipuvaisiin 1930-luvun äärioikeistolaisiin kuten isä-Coughlinin kannattajiin ja amerikkalaisiin fasisteihin, jotka McCarthyyn verrattuna olivat vaikutusvallattomia.¹⁶⁰ McCarthy oli siis konservatiivien ja radikaalien välimaastossa. Kommunisminvastaisuudella oli sekä kunniallinen poliittinen käytötapa, että politiikan ulkopuolinen, väkivaltainen traditio, joista McCarthy oli melko lähellä kunniallista traditiota.

Earl Latham mukaan kommunisminvastaisuus sai alkunsa kommunistien näkyvämmästä roolista 1930-luvulla ja konservatiivien halusta leimata New Deal politiikat kommunisteille suopeiksi.¹⁶¹ Näkemys olikin lähellä *Rortyn* ja *Decterin* näkemystä 1950-luvulta, jossa todettiin liberaalien ja konservatiivien näkemysero suhtautumisessa kommunisteihin järjestelmän sisällä. *Latham*in teos edusti tässäkin suhteessa melko tarkasti sitä ajankohtaa, jolloin mccarthyismi siirtyi päivänpolitiikasta historian tutkimuksen kohteeksi.

---

¹⁵⁹ Viereck 1955.s.163.

¹⁶⁰ Bell 1962.s.45.

¹⁶¹ Latham 1965.Esipuhe.

Michael Rogin liitti 1900-luvun alun kommunisminvastaisuuden isolationismin eli eristäytymispolitiikan kannatukseen. Kommunismi nähtiin ulkomaisena aatteena ja se herätti puolustuksellisen vastareaktion monissa amerikkalaisissa.¹⁶² Hän osoitti kuitenkin McCarthyn eronneen 1930-luvun fasistisiksi katsomistaan kommunisminvastustajista, jotka olivat pelottaneet äänestäjät radikaalisuudellaan.¹⁶³ *Rogin* näki McCarthyn tässäkin asiassa ennenkaikkea konservatiivina, jonka poliittinen teema oli lähellä poliittista keskustaa.

Robert Griffithin ja *Richard Friedin* mukaan mccarthyismi oli aiemmin nähty virheellisesti 1950-luvun ilmiönä, vaikka sen perustana olleet asenteet olivat USA:n poliittisessa kulttuurissa syvään juurtuneet ja pitkäaikaiset. Kommunisminvastaisuuden taustalla oli ennenkaikkea radikalismien pelko, jota kommunismi ja Neuvostoliitto lokakuun vallankumouksen jälkeen edustivat.¹⁶⁴ *Griffith* ja *Fried* korostivat myös Martin Diesin roolia mccarthyismin ”iskulauseiden, tekniikoiden ja poliittisten myyttien” kehittäjänä 1930-luvun lopulla. Kommunismien käyttämä kansanrintamataktiikka oli antanut HUAC:lle mahdollisuuden leimata ”laajan valikoiman liberaaleja, sosialisteja ja kommunismin sympatisoijia (fellow travellers)” kommunisteiksi. Dieskin oli saavuttanut huomattavan kansansuosion kommunisminvastaisuudelle, mutta menettänyt sen toisen maailmansodan aikana Neuvostoliiton ollessa USA:n liittolainen.¹⁶⁵ McCarthyismi oli siis USA:n politiikan vakiintuneen oikeistolaisimman tradition 1950-luvulle sovitettu versio.¹⁶⁶ *Griffith* ja *Fried* korostivat poliittista laskelmointia kommunistikysymyksessä, koska eivät pitäneet kommunisteja todellisena turvallisuushkana verrattuna esimerkiksi 1950-lukulaisiin kirjoittajiin, jotka kaikki olivat myöntäneet uhkan olemassaolon huolimatta McCarthyä koskeneista käsityksistään.

1940- ja 50-lukujen kommunisminvastaisuutta tutkineen *David Cauten* mukaan McCarthyn ajan kommunisminvastaisuus oli byrokraattisempaa ja legalistisempaa kuin vuosien 1919-1920 intensiivinen ja väkivaltainen kommunisminvastainen aalto

---

¹⁶² Rogin 1967.s.223.

¹⁶³ Rogin 1967.s.103.

¹⁶⁴ Griffith 1970.s.30.

¹⁶⁵ Griffith 1970.s.33.

¹⁶⁶ Fried 1976.s.10-13; Fried 1991.s.38-43.

eli ensimmäinen punapelko. McCarthy oli ensimmäinen kommunisminvastustaja, joka ei leimannut mitään etnistä, rodullista, tai uskonnollista ryhmää kommunisteiksi ja tämä erotti hänet 1900-luvun alun kommunisminvastustajista.¹⁶⁷ *Cautenkin* näkemyksessä kommunisminvastustamisella oli pitkä perinne ja vakiintunut asema, jonka avulla se pystyi vaikuttamaan lainsäädäntöön ja viranomaisiin.

Akateemisin tavoittein McCarthyä tutkineet *Rogin*, *Griffith*, *Fried* ja *Caute* näkivät kaikki kommunismin vastustamisen olleen vakiintunut teema sisäpolitiikassa jo ennen McCarthyä ja McCarthyllä olleen poliittisia edeltäjiä. Monet aikalaiskirjoittajat olivat nähneet McCarthy'n radikaalin kommunisminvastaisuuden edustajana, mutta *Roginille*, *Griffithille*, *Friedille* ja *Cauteille* McCarthy näyttäytyi pikemminkin konservatiivisen poliittisen kommunisminvastaisuuden edustajana. Kommunismi oli yleisesti pahana pidetty aate ja kovakin retoriikka sitä vastaan edusti valtaväestön poliittisia mielipiteitä ja sai laajaa kannatusta. Näinollen McCarthy ei ollut kovinkaan itsenäisen poliittisen aatevirtauksen luoja ja mccarthyismi oli korkeintaan uusi versio vanhan poliittisen teeman hyödyntämisessä. McCarthyismi liittyi myös varsin kiinteästi republikaaniseen puolueeseen heidän näkemyksessään, joten historiallinen perspektiivi oli muuttunut 1950-luvulta, jolloin republikaaninen puolue oli jäänyt tulkinnoissa vähälle huomiolle.

4.2.3 Elämäkerturit tuovat puolustuksellisen näkökulman

Thomas Reeves piti kommunisminvastaisuutta varsin pysyvänä ilmiönä USA:n historiassa. Hän yhtyi aiempien poliittisen historian tutkijoiden näkemyksiin, joiden mukaan kommunisminvastainen retoriikka oli liioiteltua suhteessa siihen vähäiseen vaikutukseen, joka kommunisteilla USA:ssa oli.¹⁶⁸ Vuosien 1919-1920 ”punapelko” oli *Reevesin* mukaan ”ruma, mutta lyhyt jakso” (ja tutkimuksellisesti merkittävä) USA:n historiassa. 1930-luvulla oli myös voimakasta kommunisminvastaista toimintaa, joka huipentui HUAC:n perustamiseen. *Reeves* piti Martin Diesin johtamaa HUAC:ta tärkeänä mallin näyttäjänä McCarthy'n myöhemmälle toiminnalle. Eräs

---

¹⁶⁷ Caute 1978.s.20-21.

¹⁶⁸ Reeves 1982.s.205.

tämän toiminnan muoto oli ei-kommunististen järjestöjen epäily ja leimaaminen kommunistien noudattaman Kansanrintamataktiikan seurauksena.¹⁶⁹

Toisen 1980-luvun alun McCarthy-elämäkerturin *David Oshinskyn* mukaan vuosien 1919-1920 ”punapelko” ja lokakuun vallankumous loivat vahvan pohjan myöhemmälle kommunisminvastaisuudelle. Kommunismi nähtiin uhkana amerikkalaisten tärkeinä pitämille arvoille kuten vapaalle yrittäjyydelle. Koko historiansa ajan amerikkalainen kommunisminvastaisuus oli myös osa yhteiskunnallisen status quon säilyttämistä ja radikalismiin vastaisuutta. Myös maahanmuuton vastustaminen oli yhteydessä kommunisminvastaisuuteen.¹⁷⁰ 1930-luvun kansanrintamataktiikan seurauksena kommunisteja kohtaan tunnettu epäluulo levisi koskemaan muitakin vasemmistolaisia ja liberaalien järjestöjä, joita arveltiin kommunistien soluttamiksi. Kommunisminvastaisuuden ytimenä säilyi mm. median, kirkkojen ja koulukirjojen ylläpitämä ja levittämä voimakkaan kielteinen näkemys Neuvostoliitosta.¹⁷¹ McCarthy kävi koulunsa pääasiassa 1920- ja 1930-luvuilla, joten hän sai varmasti kommunisminvastaista informaatiota.

Suhteessa kommunisminvastaiseen traditioon *Reeves* ja *Oshinsky* eivät tarjonneet uutta tulkintaa vaan yhtyivät aikaisempiin kirjoittajiin. Heille kommunismin vastustaminen 1930- ja 50-lukujen politiikassa oli kuitenkin perusteltavissa ollutta solutustaktiikan johdosta. Tässä mielessä he olivat näkemykseltään hyvin lähellä *Buckleytä* ja *Bozellia*. Näkemys poliittisesta kommunistiteeman hyväksikäytöstä oli samankaltainen 1960- ja 70-lukujen kirjoittajien kanssa, joten suhtautumisessa poliittiseen traditioon 1980-luvun alku ei tuonut uutta näkemystä.

Vuoden 1998 teoksessaan *Ellen Schrecker* korosti vuosien 1919-1920 ja 1950-luvun kommunisminvastaisuuden yhtäläisyyksiä, vaikka 1919-1920 ajanjakso olikin väkivaltaisempi. Toisaalta hän huomautti USA:n poliittisessa kulttuurissa olleen ikiajoista lähtien vieraan pelkoa. Vuosien 1919-1920 seurauksena kommunisminvastaisuus keskiluokkaistui yläluokkaisesta alkuperästään ja American

---

¹⁶⁹ Reeves 1982.s.207.

¹⁷⁰ Oshinsky 1983.s.87-90.

¹⁷¹ Oshinsky 1983.s.91.

Legion muodostui erääksi sen tukipylväistä.¹⁷² 1930-luvulla kommunistien ja ay-liikkeen vaikutusvallan kasvu vahvisti myös antikommunistien organisaatioita ja toi antikommunismiin entistä lähemmäksi amerikkalaisten suuria massoja. Viimeistään 1930-luvulla katolinen kirkko ryhtyi aktiivisesti vastustamaan kommunismia USA:ssa. New Dealin vastustus toi kommunisminvastustajille monia uusia kannattajia, mikä johti HUAC:n perustamiseen ja antoi siten kommunisminvastustajille tärkeän ja näkyvän poliittisen vaikutuskanavan.¹⁷³ Kommunisminvastaisuus oli siis alun perin oikeiston ylhäältä lähtenyttä poliittista toimintaa, joka saatiin isänmaallisilla ja uskonnollisilla teemoilla markkinoitua keskiluokalle ja ainakin katolisille työläisillekin. *Schreckerin* näkemykset olivatkin lähellä *Andersonin ja Mayn* sekä erityisesti *Richard Roveren* näkemyksiä. Käsitys kommunisminvastaisesta traditiosta oli salaliittoinen, mutta *Schrecker* näki konservatiivien johtaneen tapahtumia ja McCarthyn siten lähempänä vallanpitäjiä. Laskelmoiva poliittinen eliitti konservatiivisen keskiluokan tukemana käytti kommunisminvastaisuutta estääkseen uusia ajatuksia nousemasta esille.

Mark Landis piti kommunisminvastaista traditiota merkittävänä tekijänä McCarthyn toimien selittämisessä. Kommunisminvastaisuus oli ollut näkyvä teema yli 30 vuotta ennen McCarthyn näkyvintä kautta ja se oli näkyvä teema McCarthyn jälkeenkin. McCarthy oli kuitenkin poikkeuksellisen huoleton ja opportunistinen lenkki pitkässä ketjussa, jossa muut olivat olleet huolellisempia tai fanaattisempia.¹⁷⁴

Arthur Hermankin piti 1919-1920 ”punapelkoa” merkittävänä jaksena kommunisminvastaisessa traditiossa. Hän kuitenkin korosti selkeästi sen eroja McCarthyn aikakauteen. 1919-1920 viranomaiset ja raivostuneet väkijoukot kävivät väkivalloin kommunistien ja sellaiseksi epäiltyjen kimppuun, kun puolestaan McCarthyn aikana ketään ei pidätetty ilman oikeuden määräystä.¹⁷⁵ 1930-luvulla kommunistit onnistuivat saamaan suhteellisen paljon jalansijaa liberaalien piirissä kansanrintamataktiikan seurauksena. Tähän uhkaan reagoi voimakkaimmin HUAC:n perustaja Martin Dies, joka ”oivalsi kommunismin ja natsismin samankaltaisuuden”. *Herman* piti tätä sekä Diesin, että McCarthyn toiminnan perustana. Heille

---

¹⁷² Schrecker 1998.s.54.

¹⁷³ Schrecker 1998.s.65-73 ja 90-91.

¹⁷⁴ Landis 1987.s.135.

¹⁷⁵ Herman 2000.s.63.

kommunismi oli vakavasti otettava uhka. Koska uhka oli todellinen, kommunisminvastaisuus toi kannatusta Diesille ja McCarthyille. Sensijaan esimerkiksi kommunisteja vastustaneet fasistit ja natsit eivät saaneet koskaan suuria joukkoja taakseen.¹⁷⁶ McCarthyä oli etsitty mielellään yhtäläisyyksiä äärioikeistolaisiin kiihkoilijoihin, kuten isä-Coughliniin ja Huey Longiin, mutta *Herman* piti näitä tulkintoja väärinä korostaen siten McCarthyyn kunniallista konservatiivisuutta.¹⁷⁷

1980-luvun alun elämäkerturit *Reeves* ja *Oshinsky* ja kantaottavampi *Herman* pitivät kaikki McCarthyyn toimintaa ja mccarthyismia pitkän tradition edustajina. Kommunisminvastaisuuden he kaikki näkivät vakiintuneena ja vakiintuneen kannattajakunnan omaavana melko konservatiivisena poliittisena teemana. He pitivät kaikki kommunistien 1930-luvun kansanrintamataktiikkaa ja Martin Diesin toimintaa sitä vastaan tärkeinä esikuvina McCarthyille. Tässä näkemyksessä mccarthyismi olisi ollut puolustuksellisessa roolissa kuten Martin Dieskin ja tässä suhteessa *Reevesin*, *Oshinsky* ja *Hermanin* näkemyksessä oli yhtäläisyys *Buckleyn* ja *Bozellin* vuonna 1954 kirjoittamaan *McCarthy and his enemies*-teokseen. Näiden ajanjaksojen välillä mccarthyismi oli useammin nähty konservatiivien hyökkäyksenä epämieluisia aineksia vastaan.

Näkemyksissä McCarthyyn suhteesta kommunisminvastaiseen traditioon ja mahdollisiin edeltäjiinsä oli siis sekä ajallisia vaihteluita, että kaksi selkeän eroavaa tapaa nähdä McCarthyyn vastustajien rooli. Näkemykset mccarthyismin taustalla olleesta poliittisesta traditiosta kehittyivät samaan suuntaan kuin näkemykset poliittisesta kategoriastakin olivat kehittyneet. 1950-luvulla McCarthyyn edeltäjistä käytiin leimakirvestä säästämätöntä väittelyä, mutta 1960-luvun puolivälistä lähtien mccarthyismi alettiin nähdä lähellä republikanismia yleensä.

Kaikki tutkijat pitivät McCarthyä pitkän tradition edustajana. Kommunisminvastaisuus oli USA:n politiikassa pitkäaikainen ja kannatusta omaava poliittinen tema, joka nähtiin osana amerikkalaisten konservatiivien ajattelua, jota suurin osa äänestäjistä tuki. Kommunisminvastaisella toiminnalla oli myös radikaali, kiihkomielinen ja väkivaltainen puolensa, joka liittyi ääriliikkeisiin eikä

---

¹⁷⁶ Herman 2000.s.81-82.

¹⁷⁷ Herman 2000.s.314-315.

konservatismiin. Varsinkin *Andersonin* ja *Mayn* teoksessa korostettiin McCarthy'n olleen lähellä ääriaineksia ja muutenkin varhaisimmat tutkijat olivat lähempänä tätä näkemystä.

Viimeistään Michael Rogin'in tutkimuksesta lähtien McCarthy'n kommunisminvastaisuus kategorisoitiin selvästi konservatiiviin politiikkaan liittyväksi, vaikka McCarthy'n kova retoriikka olikin lähellä ääriilikkeiden retoriikkaa. 1980-luvun alun elämäkerturit yhtyivät näkemykseen McCarthy'n kommunisminvastaisuuden konservatiivisesta perusluonteesta. He näkivät kommunisminvastaisuuden ja konservatismiin aseman varsin samankaltaisesti *Buckleyn* ja *Bozellin* kanssa. Kommunistit, sosialistit, liberaalit ja yleensä USA:n poliittisen kentän vasen puoli nähtiin hyökkäävässä roolissa ja kommunisminvastaisuus ja siten McCarthy'nkin toiminta nähtiin perinteisiin amerikkalaisiin arvoihin uskovien puolustautumisena. McCarthyismiin siirtyminen 1960-luvulta lähtien jatkuvasti selkeämmin konservatiivisen poliittisen kentän osaksi todistaa amerikkalaisen konservatismiin jyrkkenukemisestä ja periaatteellistumisesta kohti 1900-luvun loppua tai 1930-luvulta 1960-luvulle kestäneestä pehmeämmän konservatismiin vaiheesta, jolloin Coughlinit, Diesit ja McCarthyt olivat marginaali-ilmiöitä varteenotettavan konservatismiin ulkopuolella.

4.3 Kylmän sodan kärjistävä vaikutus 1946-1950

McCarthy oli Senaatissa vuosina 1946-1957. Hänen poliittinen uransa ajoittui kokonaisuudessaan kylmän sodan aikaan ja sen alkuvuosiin, mikä saattaa selittää osaltaan McCarthy'n poliittista toimintaa. Kirjoittajien arvioissa kylmän sodan vaikutuksista McCarthy'n toimintaan heijastuvat samalla käsitykset kylmän sodan merkityksestä USA:n poliittiseen elämään yleensä. Muuttiko kylmä sota USA:n sisäpolitiikkaa (ulkopolitiikkaa se muutti varmasti) ja miten? Miten McCarthy kytkeytyi mahdolliseen muutokseen? Kuinka uhattuna USA oli?

4.3.1 Hajottaja vai pelastaja?

Aikalaiskirjoittajina *Jack Anderson* ja *Ronald May* näkivät kylmän sodan merkittävänä tekijänä USA:n sisäpolitiikassa. He pitivät USA:han kohdistunutta

uhkaa selvänä asiana. Yleiseen mielialaan vaikuttivat kommunistien menestyminen eri puolilla maailmaa ja USA:n sisäiset vakoojahuhut.¹⁷⁸ McCarthy käytti tarkoituksella huolestunutta mielialaa hyväkseen lietsomalla lisää pelkoa ja epävarmuutta. McCarthy käytti kommunistiteemaa runsaasti jo vuonna 1946 tullessaan valituksi Senaattiin, joten hän oli selkeästi kylmän sodan tuote politiikkona. *Anderson* ja *May* näkivät USA:ssakin olleen kommunistien myötäjuoksijoita, joita he pitivät vaarallisina, mutta katsoivat McCarthyn toiminnan olleen silti vastuutonta ja ylireagoitua.¹⁷⁹

”Neuvostoliiton jatkuvan aggression paineessa amerikkalaisten yhtenäisyys kommunismia vastaan on jatkuvasti kasvanut toisen maailmansodan päättymisen jälkeen”. *Rortyn* ja *Decterin* mielestä kylmä sota vaikutti selkeästi käsityksiin kommunismista, mutta mccarthyismistä kommunisminvastaisuuden muotona oli erimielisyyttä.¹⁸⁰

Myös *Richard Rovere* piti mccarthyismia kylmän sodan ja sen aiheuttaman levottomuuden tuotteena. Sosiaalista tilausta oli ollut jo aiemminkin, mutta kylmän sodan aiheuttama uhkatilanne edesauttoi erityisesti McCarthyn suosiota.¹⁸¹ Kommunistien vaikutusvaltaa USA:ssa oli liioiteltu ja esimerkiksi Kongressin komiteat olivat jo tutkineet sitä melko tarkoin ilman todelliseen huolestumiseen oikeuttavia havaintoja. McCarthy oli saanut tietojaan ainakin FBI:n johtajalta J.Edgar Hooverilta epävirallista tietä.¹⁸² McCarthy oli siis vain yksi monista toimijoista, jotka koettivat toimia kylmän sodan aiheuttamassa tilanteessa. Roverekin piti kylmää sotaa sisäpolitiikkaan vaikuttavana varteenotettavana uhkana. Hän näki kuitenkin kylmän sodan aiheuttaman perustellun levottomuuden vaikuttaneen useimpiin poliitikkoihin ja McCarthy poikkesi yleisestä linjasta vain tavallista värikkäämmän retoriikkansa osalta. Rovere myönsi kylmän sodan uhkan, mutta piti McCarthyn toimintaa vastuuttomana eli näkemys oli lähes identtinen Andersonin ja Mayn sekä Rortyn ja Decterin kanssa.

---

¹⁷⁸ Anderson&May1952.s.180.

¹⁷⁹ Anderson&May 1952.s. 107-109, 209 ja 381.

¹⁸⁰ Rorty&Decter 1954.s.1.

¹⁸¹ Rovere 1959.s.265.

¹⁸² Rovere 1959.s.146 ja 221.

Buckley ja *Bozell* kuvasivat maailmanlaajuisen kommunismin uhkan varsin suureksi. He arvostelivat Ulkoministeriön toimintaa tehottomuudesta ja katsoivat Ulkoministeriön saaneen aiheettomasti kiitoksia kommunisminvastaisesta toiminnastaan vuosina 1947-1950.¹⁸³ He syyttivät Ulkoministeriötä FBI:n johtajan J. Edgar Hooverin varoitusten laiminlyömisestä ja katsoivat McCarthyn syytösten perustuneen selkeästi faktoihin ja McCarthyn tavoitteena olleen kommunistien aiheuttaman uhkan poistaminen.¹⁸⁴

1950-luvun kirjoittajille, jotka kaikki halusivat osallistua poliittiseen keskusteluun, kommunismi oli merkittävä uhka amerikkalaisille. Käytännössä kaikki politiikkaan osallituneet amerikkalaiset olivat Neuvostoliiton politiikasta huolissaan.¹⁸⁵ Heillä oli eri näkemykset siitä, mitä toimia se oikeutti USA:n sisällä ja kuka oli kykenevä toimimaan tässä tehtävässä ja siten McCarthyn roolista. *Anderson* ja *May* sekä *Rorty* ja *Decter* kuten *Roverekin* pitivät McCarthyä kykenemättömänä tähän tehtävään ja *Buckley* ja *Bozell* puolestaan syyttivät Ulkoministeriötä lepsuudesta (jota *Rorty* ja *Decter*kään eivät täysin kiistäneet). Toisen maailmansodan jälkeen amerikkalaisessa historiankirjoituksessa vallitsi kansallisen yhtenäisyyden näkökulma, joka sai poliittiset kommentoijatkin vannomaan kommunisminvastaisuuttaan.¹⁸⁶ McCarthyyn suhtauduttiin joko amerikkalaisuuden puolustajana tai yhtenäisyyden vaarantajana.

Talcott Parsons näki kylmän sodan muutoksen olleen amerikkalaisille yllättävä. Raskaan maailmansodan jälkeen amerikkalaiset turhautuivat joutuessaan jatkamaan sitoutumistaan kansainväliseen politiikkaan, mikä johti voimakkaaseen sisäiseen tyytymättömyyteen ja syyllisten etsimiseen. Monille syylliset löytyivät liberaaleista ja näiden ollessa näkkyvämmiin esillä Demokraattisessa puolueessa, kommunistikysymyksestä tuli republikaanien teema. Lisäksi kommunismin katsottiin pystyvän uhkaamaan amerikkalaisen yhteiskunnan perusteita, minkä vuoksi kommunistiteema vetosi konservatiiveihin.¹⁸⁷ Akateemisin tavoin kirjoittaneena sosiologina *Parsons* analysoi poliittisia väittelijöitä huolellisemmin kylmän sodan merkitystä yhteiskuntaan. Hän etsi jo McCarthyn aatteellista kategoriaa ja nosti esille

---

¹⁸³ Buckley&Bozell1954.s.18-19.

¹⁸⁴ Buckley&Bozell1954.s.8.

¹⁸⁵ Appy,s.2.

¹⁸⁶ Breisach, s.388.

¹⁸⁷ Parsons 1955.s.210-211.

myös psykologisia tekijöitä. Tämä osoitti selvästi McCarthyn muuttumista vähemmän ajankohtaiseksi poliittiseksi teemaksi sensurointinsa jälkeen, mikä mahdollisti osallistumattomamman analysoinnin. McCarthy oli kuitenkin vielä 1955 senaattori.

4.3.2 Poliitiikan kritiikki korostuu tutkimuksissakin

Michael Rogin katsoi kylmän sodan lisänneen kommunismin pelkoa ja voimistaneen myyttiä järjestelmän sisäisistä vihollisista. Kylmän sodan aikaansaama mielentila kytkeytyi olemassaolevaan konservatiiviseen traditioon, johon McCarthyn poliittinen toiminta kuului.¹⁸⁸ Voimakkaat kommunisminvastaiset hyökkäykset olivat tilanteen mahdollistamaa loogista jatkoa McCarthyn aiemmalle konservatiiviselle poliittiselle linjalle. *Roginilla* oli jo varaa puhua ”myytistä järjestelmän sisäisistä vihollisista, mikä osoittaa muutosta amerikkalaisten suhtautumisessa kylmään sotaan. Vielä *Roverelle* järjestelmän sisäiset viholliset olivat olleet jonkinasteinen fakta. Mielenkiintoista on, että 1960-luvun alussa McCarthyn kuva muuttui konservatiivisemmaksi (ks. kappale Poliittinen kategoria) ja kylmä sota vähemmän uhkaavaksi amerikkalaisten näkemyksissä.

Lipset ja *Raab* pitivät USA:n uutta asemaa maailmanmahtina shokeeraavana useille amerikkalaisille. Amerikkalaiset näkivät uuden kylmän sodan asetelman sitovan heidät jatkuviin, kalliisiin kansainvälisiin konflikteihin. Toisen maailmansodan aikaisesta vahvasta varustelutasosta haluttiin eroon, mutta samalla kävi ilmeiseksi, että kommunismi oli natsismia vaikeammin voitettavissa. Samaan aikaan konservatiivit kävivät USA:n sisäpolitiikassa vastaiskuun liberaaleja vastaan. Sota-ajasta alkanut täystyöllisyyden ja elintason nousun kausi toi oikeutusta sääntelemättömälle markkinataloudelle ja lisäksi kommunisteille myötämielisten vaikutusvalta hallinnossa teki konservatiiveille helpoksi syyttää Trumanin hallintoa kylmän sodan vastoinkäymisistä. Taloudelliset syyt kuitenkin toivat Harry Trumanille voiton vuoden 1948 presidentinvaaleissa, mikä loi republikaanien keskuudessa lisätarvetta henkilölle, joka pystyisi mustamaalaamaan Trumanin hallintoa ja demokraatteja kylmä sota-teemalla.¹⁸⁹ *Lipset* ja *Raab* edustivat siis *Roginin* kanssa

---

¹⁸⁸ Rogin 1967.s.100.

¹⁸⁹ Lipset&Raab.s. 212-215.

samaa näkemystä kylmästä sodasta konservatiivisten republikaanien liioittelemana uhkana.

Robert Griffithin mukaan 1940-luvun lopulla paljastuneet vakoilutapaukset antoivat republikaaneille mahdollisuuden syyttää Trumanin hallintoa pehmeystä kommunistiuhkaa vastaan toimimisessa. Neuvostoliiton onnistunut ydinkoe ja kommunistien voitto Kiinassa antoivat syytöksille uskottavuutta. *Griffith* mainitsi ainakin Richard Nixonin ja Karl Mundtin osanneen käyttää huolestunutta mielialaa hyödykseen jo ennen McCarthyä. Kylmän sodan aiheuttama aito huoli valjastettiin surutta puoluepolitiikan palvelukseen.¹⁹⁰ *Griffithillekin* puoluepoliittinen laskelmointi vaikutti kylmän sodan uhkan liioittelemiseen 1940-luvun lopulla ja 1950-luvun alussa.

Richard Friedin mukaan vuosina 1946-1950 kylmän sodan aiheuttama aito huolestuneisuus näkyi koko USA:n politiikassa ja oppositiossa olevat republikaanit käyttivät sitä Trumanin hallintoa vastaan McCarthy muiden mukana. McCarthy poliittista kehitystä ei siis voinut erottaa kylmästä sodasta.¹⁹¹ Kylmän sodan myötä kotimaan kommunisteista tuli amerikkalaisille pakkomielle, joka ei ollut suhteessa amerikkalaisten kommunistien aiheuttamaan uhkaan. Trumanin hallinnon kommunisminvastaiset toimet lisäsivät kommunisminvastaisuutta kansan keskuudessa, mutta myös monenlaiset järjestöt toimivat itsenäisesti samansuuntaisesti. Monille muillekin poliitikoille kuten Richard Nixonille ja senaattori Pat McCarranille (joka oli demokraatti) se tarjosi tien valtaan. Ilmiö kosketti laajalti koko USA:ta.¹⁹² Vuoden 1991 teoksessaan *Fried* korosti myös Trumanin hallinnon laskelmoineen kylmän sodan oloissa. Näkemykseltään hän liittyi selkeästi *Roginiin*, *Lipsetiin* ja *Raabiin* sekä *Griffithiin*, jotka kaikki korostivat kylmän sodan uhan olleen liioiteltu teema USA:n politiikassa 1950-luvulla. Tässä teemassa he edustivat eri sukupolvea kuin 1950-luvulla kirjoittaneet, joille kommunistien toiminta USA:n sisällä oli ollut lähes itsestään selvää.

Tämä sukupolvi oli nähnyt ettei ydinsotaa ollut syttynyt 1950-luvulla eikä 1960-luvun alussa, joten heillä oli mahdollisuus katsoa taaksepäin ja arvostella osin

---

¹⁹⁰ Griffith 1970.s.35 ja 46-47.

¹⁹¹ Fried 1976.s.27-28.

¹⁹² Fried 1991.s.3-4.

jälkiviisaaseenkin sävyyn edeltäjiään 1950-luvulla. Myös *David Caute* ja *Edwin Bayley* liittyivät samaan 1960- ja 70-lukulaiseen tutkimustraditioon.¹⁹³

4.3.3 McCarthy tyypillinen aikansa tuote

Thomas Reevesin ja *David Oshinskyn* mukaan kylmän sodan puhkeaminen jyrkensi entisestään amerikkalaisten kielteistä suhtautumista kommunisteihin omassa maassaan. Tätä republikaanit käyttivät hyväkseen vuoden 1946 vaaleissa, mutta McCarthy ei ollut aktiivisimpia kommunistiksi leimaajia republikaaneista. McCarthy näki kuitenkin käytännössä kommunistiteeman poliittisen hyödyntämisen mahdollisuudet.¹⁹⁴ Huoli kommunistien vaikutusvallasta johti runsaaseen kommunisminvastaiseen lainsäädäntöön 1940-luvun lopussa. Kommunistien voitot maailmalla ja vakoojien paljastuminen USA:ssa tekivät pettureiden etsimisestä politiikan arkipäivää.¹⁹⁵

Oshinsky piti kommunistien aiheuttamaa uhkaa merkittävänä, koska esimerkiksi tärkeää vakoilutietoa vuosi Neuvostoliitolle. Toisaalta poliitikot suuretelivat uhkaa menestyäkseen. FBI ja Trumanin hallinto kuitenkin ottivat uhkan vakavasti ja pyrkivät eliminoimaan kommunistit pois hallinnosta.¹⁹⁶ McCarthy oli jatkuvasti tukemassa kommunisminvastaisia lakeja Senaatissa vuosina 1946-1950, eikä siis keksinyt kommunistiteemaa vuonna 1950, kuten useat tutkijatkin olivat vihjanneet.¹⁹⁷

Arvioitaessa McCarthyyn kommunisminvastaisuutta oli siis tärkeä huomata, että kommunistiuhka oli jo arvovaltaisten tahojen toimesta katsottu mittavien vastatoimien arvoiseksi. McCarthyllä ei ollut syytä epäillä kommunistiuhkan olemassaoloa. Perspektiivi oli muuttunut 1960-luvun ja 1970-lukujen näkemyksistä, joissa oli korostettu laskelmoivaa suhtautumista kylmään sotaan. Elämäkerturit *Reeves* ja *Oshinsky* palasivat suhtautumisessa kylmän sodan vaikutuksiin lähemmäs aikalaiskirjoittajien linjaa. He katsoivat tarpeelliseksi arvioida McCarthyyn toimintaa suhteessa kommunismin uhkaan ja pitivät kommunistien maailmalla saavuttamia

---

¹⁹³ Caute 1978.s.26, Bayley 1981.s.7.

¹⁹⁴ Reeves 1982.s.103 ja Oshinsky 1983.s.49-51.

¹⁹⁵ Reeves 1982.s.209 ja 222.

¹⁹⁶ Oshinsky 1983.s.96-99.

¹⁹⁷ Oshinsky 1983.s.82.

voittoja ja vakoojien paljastumista USA:ssa merkittävimpinä McCarthyn toiminnan selittäjinä kuin 1960- ja 1970-lukujen kirjoittajat. *Reevesille* ja *Oshinskylle* selkeän kommunismin uhan olemassaolo oli McCarthyn toimintaa selittänyt ja perustellut tekijä, joka toi McCarthyn toiminnalle perusteltavuutta.

Ellen Schreckerin mukaan kylmä sota uhkasi USA:ta, vaikka sen omilla kommunisteilla ei ollutkaan asian kanssa paljon tekemistä. Republikaanit käyttivät puolueena hyväkseen epävarmaa tilannetta, koska taloudellisten syiden vuoksi demokraattien sisäpoliittinen asema oli vahva ja kommunistiksi leimaaminen oli nopein tapa saattaa demokraattihallinto huonoon valoon. Vuoden 1948 republikaanien vaalitappio nopeutti vielä tätä kehitystä. Uudesta tilanteesta yllättynyt ja republikaanien painostama Truman reagoi tilanteeseen tiukalla kommunisminvastaisella lainsäädännöllä, joka samalla antoi oikeutusta mccarthyismillekin. Kun kerran presidenttikin katsoi kommunistien olevan uhka niin McCarthyn oli luonnollista tehdä samoin.¹⁹⁸ Suhteessa kylmään sotaan ja McCarthyyn Schrecker oli siis samoilla linjoilla Reevesin ja Oshinskyn kanssa ymmärtäen McCarthyn suhtautumista *maailmanlaajuisen* kommunismin uhkaan.

1940-luvun lopulla syntyi kuva Moskovan ohjailemista juonittelevista kommunisteista vastakohtana ”tavallisille, lainkuuliaisille ja Jumalaapelkääville amerikkalaisille”. Tämän kuvan syntyä edisti kommunistien oma tiukka salailu, joka esti vastakkaisten näkemysten esittämisen.¹⁹⁹ Kylmä sota selitti kommunistikysymyksen kiihkeimmän jakson ajoittumisen vuodesta 1946 1950-luvun puoliväliin.²⁰⁰

Mark Landis totesi republikaanien tuoneen antikommunismia päivänpolitiikkaan puoluepoliittisista syistä. Perusväite oli demokraattien sinisilmäisyys USA:n kommunistien ollessa kyseessä. McCarthy meni tästä askeleen pitemmälle leimaamalla demokraatit maanpetoksellisiksi. Vasta McCarthyn syytökset toimivat republikaanien haluamalla tavalla ja upposivat yleisöön.²⁰¹

---

¹⁹⁸ Schrecker 1986.s.5.

¹⁹⁹ Schrecker 1998.s.131.

²⁰⁰ Schrecker 1998.esipuhe.

²⁰¹ Landis 1987.s.17-18.

Arthur Herman piti kommunisteja 1940-luvun lopulla suurempana uhkana USA:lle kuin toisen maailmansodan aikana leireille internoituja japanilaissyntyisiä, joiden kohtelu oli demokraattihallinnon syntilistalla. Hän piti kommunistipuolueen hylänneiltä loikkareilta saatuja tietoja luotettavana osoituksena näiden toiminnan vakavuudesta. Niinpä kommunistien pitäminen uhkana ja hallinnon vastatoimet olivat perusteltuja. Hallinnon toimien tehottomuus antoi republikaaneille aiheen arvosteluun ja monet yksittäiset poliitikot kuten Richard Nixon hyötyivät kommunistiteeman käytöstä. Myös McCarthy varoitti kommunistiuhasta jo vuoden 1946 vaaleissa ja hän sai muutenkin vuosina 1946-1950 vaikutteita kommunistiteeman käytöstä politiikassa.²⁰²

Schrecker, Landis ja *Herman* edustivat jälleen väittelevämpää suhtautumista McCarthyyn ja kylmään sotaan. *Schreckerille* ja *Landisille* laskelmoiva puoluepolitiikka oli tärkeämpi tekijä kylmän sodan mielialan selittäjänä kuin *Hermanille*, joka korosti kommunistiuhan todellisuutta. Rintamalinjat olivat siis 1980- ja 1990-luvuilla hyvin samankaltaiset kuin ne olivat olleet 1950-luvuilla, mikä osoittaa samalla kahden erilaisen tradition säilyvyyttä USA:n politiikassa. Toisaalta 1980-luvun jälkeisessä historiankirjoituksessa on korostettu McCarthy'n kulkeneen aikansa huolestuneen poliittisen valtavirran mukana ja ymmärretty hänen toimintaansa (joskaan varsinkaan *Schreckerin* ja *Landisin* tapauksessa sitä ei ole hyväksytty). Kauttaaltaan McCarthyä koskenut historiankirjoitus on nähnyt kylmän sodan merkittävänä sisäpoliittisena teemana. Pääsääntöisesti kylmän sodan on katsottu olleen oikeutettu huolestumisen aihe. Väittely on koskenut sitä, mitä sisäpoliittisia toimia uhka oikeutti ja miten vastuullisella tietopohjalla McCarthy'n väitteet olivat.

4.4 Wheeling 1950. Laskelmointia vai arkipolitiikkaa?

McCarthy nousi yleisesti tunnistetuksi poliittiseksi hahmoksi helmikuussa 1950 väitettyään Länsi-Virginian Wheelingissä pitämässään puheessa ”Ulkoministeriössä työskentelevän 205 korttia kantavaa kommunistia”. Tämä kova syytös toi hänelle julkisuutta ja kannatusta. Tutkimukseni kannalta mielenkiintoisinta on selvittää miksi

---

²⁰² Herman 2000.s.87-88.

McCarthy esitti kovan syytöksensä juuri alkuvuodesta 1950 ja miksi juuri silloin tämänkaltainen syytös johti menestykseen. Minkälainen poliittinen tilanne USA:ssa vallitsi tutkijoiden mukaan vuonna 1950?

Jack Andersonin ja *Ronald Mayn* mukaan McCarthy keksi hallinnon suojissa piileskelleet kommunistit poliittiseksi pääteemakseen Colony-ravintolassa pidetyllä päivällisellä roomalaiskatolisten tukijoidensa aloitteesta. Väite perustui ”erääseen päivällisellä mukanaolleeeseen”, jonka nimeä *Anderson* ja *May* kuitenkin eivät katsoneet voineensa paljastaa. He myös korostivat läsnäolleiden roomalaiskatolisuutta.²⁰³ *Anderson* ja *May* korostivat tällä kertomuksellaan McCarthyhyn laskelmoivaa suhtautumista kommunisminvastaisuuteen ja vaalimenestykseen liittyviä epäpuhtaita motiiveja.

Andersonin ja *Mayn* tarina salaliittoaista päivällisestä jäi elämään pitkäksi aikaa, vaikka monet tutkijat ovat pitäneet sitä keksittynä anekdoottina, jota se tyyliltään muistuttaakin. Kyseessä oli siis pitkäkestoinen historiallinen myytti, joita historiantutkimuksessausein esiintyy.²⁰⁴

James Rorty ja *Moshe Decter* totesivat McCarthyhyn olleen vuosina 1946-1950 republikaanien puoluelinjalla kommunismia koskevissa asioissa puuttumatta asiaan mitenkään erikoisesti. Vuonna 1950 McCarthy laskelmoi poliittisen uransa edistyvän paremmin republikaanien nationalistisiivessä kuin kansainvälisyyttä painottavassa siivessä, joten hän omaksui uuden asenteen kommunisminvastaiseen toimintaan.²⁰⁵

Richard Rovere yhtyi *Andersonin* ja *Mayn* näkemykseen Colony-päivällisestä ja korosti myös aloitteentekijöiden roomalaiskatolisuutta.²⁰⁶ *Rovere* tunsii McCarthyhyn henkilökohtaisesti ja ilmeisesti siksi hän uskoi tämän epärehellisyyteen ja laskelmointiin. Huolestuneen mielentilan hyväksikäyttämisen näkökulma korostui hänen McCarthyä koskeneessa käsityksessään ja hän jatkoi *Andersonin* ja *Mayn* linjaa.

---

²⁰³ Anderson&May 1952.s.172-173.

²⁰⁴ Barzun&Graft, s.105.

²⁰⁵ Rorty&Decter 1954.s.152-153.

²⁰⁶ Rovere 1959.s.122.

William Buckley ja *Brent Bozellin* mukaan McCarthy ryhtyi vuonna 1950 aloitteelliseksi toimijaksi kommunisminvastaisessa kamppailussa ”... havaittuaan meitä uhkaavan vaaran ja tiedostettuaan sen uhkaavuuden” saadakseen ”epäyhtenäisen ja taistelua välttelevän hallitsevan eliitin taisteluun keskuudessamme olevaa vihollista vastaan”.²⁰⁷ *Buckleyn* ja *Bozellin* näkemys korosti McCarthy'n isänmaallisia motiiveja täysin päinvastoin kuin opportunistia korostanut *Andersonin* ja *Mayn* teos. Vuosi 1950 merkitsi uutta tietoa kommunistien vaikutusvallasta ja sen vuoksi McCarthy'n kommunistiteeman käyttöä.

Andersonin ja *Mayn* ja toisaalta *Buckleyn* ja *Bozellin* lähes samanaikaisten teosten jyrkkä ero suhtautumisessa McCarthy'n näkyvän kommunisminvastaisen toiminnan alkuun ja alkuajankohtaan kertoo jyrkästä väittelytilanteesta, jossa henkilökohtainen mielipide McCarthy'sta vaikutti näkemyksiin hänen toiminnastaan. McCarthy oli väittelyn keskipisteessä näkökulmasta riippuen joko konnana tai sankarina. 1950-luvun selityksinä olivat siis aito huolestuneisuus, laskelmointi ja republikaanien sisäinen tilanne.

Earl Latham selitti McCarthy'n aktivoitumisen puoluepolitiikalla kuten *Rorty* ja *Decterkin*. McCarthy'n esilletulo vuonna 1950 oli osa konservatiivien hyökkäystä Trumanin hallintoa vastaan vuosina 1948-1952. Menetettyään varmalta näyttäneen vaalivoiton vuoden 1948 presidentinvaaleissa konservatiivit hyödynsivät kommunistiteemaa aiempaa aggressiivisemmin.²⁰⁸

Michael Rogin korosti ajankohtaista tilannetta McCarthy'n esilletulon selittäjänä eikä McCarthyä niinkään suunnitelmallisena toimijana. Kommunisminvastustaminen oli 1950-luvun vaihteessa suosittua politiikkaa ja ajankohtainen kysymys. Kommunismi edusti ”ateismia, moraalittomuutta, perhearvojen tuhoamista ja sosialismia”, jotka amerikkalaisten näkökulmasta olivat kielteisiä asioita. Silti kommunismi menestyi maailmalla ja oli amerikkalaisille varteenotettava ja uskottava vihollinen. Trumanin hallinnon kommunisminvastaiset toimet puolestaan vaikuttivat tehottomilta ja haluttomilta. McCarthy'n esilletulon Wheelingissä selitti siis eräänlainen sosiaalinen

---

²⁰⁷ Buckley&Bozell 1954.s.4.

²⁰⁸ Latham 1965.Esipuhe.

tilaus, jonka McCarthy havaitsi ja kykeni käyttämään.²⁰⁹ *Rogin* piti Wheelingin puhetta tavanomaisena ja ymmärrettävänä poliittisena tekona ja kommunistiteeman käyttöä politiikassa perusteltuna ajankohtaisen tilanteen johdosta. *Roginin* tutkimuksessa poliittisen tilanteen ja poliittisen kulttuurin analysointi oli aiempiin kirjoittajiin verrattuna keskeisempää kuin McCarthyn luonteen ja motiivien analysointi.

Seymour Lipset ja *Earl Raab* pitivät Wheelingin puhetta hyvin tavallisena USA:n historiassa. Wheelingin puhe oli konservatiivien vanhojen syytösten toistoa. Logiikkana oli, että kommunistit vaikuttivat liberaaleihin ja liberaalit edelleen demokraattiseen puolueeseen ja Trumanin hallintoon. *Lipset* ja *Raab* pitivät kuitenkin 1930-luvun liberaaleja tämän taktiikan luojina. Liberaalit olivat syyttäneet konservatiiveja, isolationisteja, liike-elämän johtoa ja republikaanien senaattoreita ja kongressiedustajia ”semi-fasisteiksi” saman logiikan mukaan, joten Wheelingin puhe oli 20 vuotta jatkuneen kamppailun tavallista retoriikkaa. Kommunistien menestys maailmalla toi McCarthyn esittämälle vanhalle salaliittoteorialle uskottavuutta, jota McCarthyn persoonalliset esiintyjän kyvyt ja hänen henkilönsä uskottavuus lisäsivät.²¹⁰ Poliittisessa elämässä jakolinja kulki siis liberaali-konservatiivi-akselilla jo 1930-luvulta lähtien ja Wheelingin puhe ajoittui ja vaikutti voimatasapainon siirtymiseen konservatiivien puolelle. *Lipset* ja *Raab* pyrkivät jakamaan historiaa ajanjaksoihin. 1930-1945 kuului liberaaleille, 1945-1950 olivat konservatiivien hyökkäyksen ja liberaalien puolustustaistelun aikaa (jossa Truman onnistui voittamaan vaalit 1948) ja viimeistään vuodesta 1950 alkaen konservatiivit olivat niskan päällä.

Lipset ja *Raab* menivät tulkinnassaan vuoden 1950-vuoden merkityksestä *Roginia* ja *Lathamia* syvemmälle USA:n poliittiseen kulttuuriin analysoiden kovien syytöksien käyttöä ja vastustajien leimaamista yleensä USA:n politiikassa. Wheelingin puhetta kommentoidessaan he korostivat puheen selkeän konservatiivista luonnetta, mikä jälleen osoitti käsityksen McCarthystä konservatiivina vahvistuneen 1960- ja 70-lukujen vaihteessa.

---

²⁰⁹ Rogin 1967.s.226.

²¹⁰ Lipset&Raab.s.217.

Robert Griffith piti mahdollisena, että *McCarthy* olisi valinnut kommunisminvastaisuuden pääteemakseen *Colony*-ravintolan päivällisillä, mutta hän ei pitänyt tätä varmana, eikä korostanut aloitteentekijöiden roomalaiskatolisuutta.²¹¹ *Griffithin* tutkimuksessa *McCarthy*n luonnetekijät eivät olleet keskeisiä vaan poliittisen kulttuurin ja tilanteen analysoiminen erityisesti Senaatissa oli tärkeämpää. Niinpä hän korostikin *Wheelingin* puheen yhteyttä republikaanien politiikkaan yleensä ja piti sitä ”leikkaa ja leimaa periaatteella koottuna laajana valikoimana republikaanien syytöksistä”.²¹² *Griffith* näki *Wheelingin* puheen tärkeimpänä selittäjänä puoluepolitiikan kuten monet aikaisemmatkin tutkijat *Rortystä* ja *Decteristä* alkaen.

Richard Fried uskoi *Andersonilta* ja *Mayltä* peräisin olleeseen tarinaan *Colony* päivällisestä, jonka aikana *McCarthy* sai lisäpontta kommunistiteeman poliittiseen hyödyntämiseen. *McCarthy* oli kuitenkin huomannut kommunismille myötämieliseksi leimaamisen poliittiset mahdollisuudet jo aiemminkin. Kommunistien Kiinassa saavuttaman menetyksen ja *Alger Hiss*:n vakoojaksi paljastumisen luoma epävarma tilanne sai hänet ottamaan tämän asean käyttöönsä vuonna 1950.²¹³

Friedin näkemys *McCarthy*n motiiveista vuonna 1950 oli välimuoto *Andersonin* ja *Mayn* ja toisaalta *Roginin* ja *Griffithin* näkemyksistä. Hän näki *McCarthy*n toiminnassa arvelluttavaa opportunistia, mutta hän piti toisaalta tilanteen luomaa mielialaakin *McCarthy*n toimintaa selittäneenä tekijänä. Muista oman aikansa kommentaattoreista poiketen *Fried* nosti *McCarthy*n opportunistista luonnetta enemmän esiin *Wheelingin* puheen selittäjänä ja siten piti *McCarthy*ä enemmän tapahtumien muokkaajana kuin *Rogin*, *Lipset* ja *Raab* sekä *Griffith*, jotka olivat nähneet *McCarthy*n enemmänkin ajopuuna. *Friedin* poikkeama selittynee yksilökeskeisemmällä ihmiskuvalla, joka näkyi suurempana uskona yksittäisen poliitikon mahdollisuuteen muokata politiikkaa.

Edwin Bayleyn näkemys *McCarthy*n motiiveista oli lähes yhdenmukainen *Robert Griffithin* näkemyksen kanssa korostaen *Wheelingin* puheen kuulumista

---

²¹¹ Griffith 1970.s.29.

²¹² Griffith 1970.s.48.

²¹³ Fried 1976.s.40-43.

republikaanien linjaan. Wheelingin puheesta teki suuren yleisön kannalta kiinnostavaksi McCarthyn esittämä konkreettinen syytös 205 kommunistista. Ilman tuota syytöstä McCarthyn puhe olisi ollut vain yksi muiden republikaanipuheiden joukossa.²¹⁴ *Bayley* edusti tässäkin suhteessa hyvin samanlaista käsitystä kuin 1960-luvun kommentaattorit.

Thomas Reeves suhtautui vuoden 1950 merkitykseen samalla tavalla kuin *Rogin*, *Griffith* ja *Bayleykin*. Wheelingin puhe oli republikaanien vakioretoriikkaa, jota vuonna 1950 käytettiin aggressiivisesti hyväksi, koska kommunistien uhka ja vaikutusvalta USA:ssa oli mieliä askarruttava teema. McCarthy seurasi puolueen linjaa eikä hänellä ollut suuria tavoitteita kommunisminvastaisen taistelun johtoon pääsemisessä vuonna 1950.²¹⁵

Lähes identtisesti vuoden 1950 merkitykseen McCarthy suhtautui *David Oshinsky*, joka väitti *Andersonin* ja *Mayn* kertomusta Colony-ravintolan taktiikkapalaverista vääräksi toimien kyseisen myytin lopullisena romuttajana. *Oshinskyn* mukaan McCarthy oli toiminut kommunismia vastaan jo ennen vuotta 1950 eikä siksi tarvinnut yllyttäjiä. McCarthyn voimakkaan kommunisminvastainen puhe Wheelingissä johtui kommunistiteeman ajankohtaisuudesta ja republikaanien taktiikasta eikä McCarthyn toiminnassa ollut selkeää laskelmoivuutta.²¹⁶

Ellen Schreckerin mukaan vuosi 1950 oli McCarthyn kannalta otollinen, koska kommunistien voitto Kiinassa ja Korean sota olivat tehneet amerikkalaiset vihaisiksi ja syyllisten etsintä oli käynnissä. Näinollen McCarthyn kovat syytökset vaikuttivat uskottavammilta. Lisäksi republikaanipuolueen konservatiivinen keskustakin oli vallinneessa puoluepoliittisessa tilanteessa valmis tukemaan McCarthyä demokraatteja vastaan. Alger Hiss:n saama tuomio mahdollisti Trumanin hallinnon syyttämisen maailmalla koetuista vastoinkäymisistä ja kannusti poliitikkoja lausumaan näkemyksensä kommunismista.²¹⁷ *Schreckerinkin* näkemyksessä McCarthyn rooli vuonna 1950 oli normaali republikaanisenaattorin rooli kahden puolueen keskinäisessä kilpailussa vallasta.

---

²¹⁴ Bayley 1981.s.17.

²¹⁵ Reeves 1982.s.223.

²¹⁶ Oshinsky 1983.s.108.

²¹⁷ Schrecker 1986.s.8.

Mark Landis katsoi aiempien tutkijoiden osoittaneen Colony-päivällisen teorian vääräksi alkulähteeksi McCarthy kommunisminvastaisuudelle. Hän oli käyttänyt kommunistiteemaa jo aiemmin. Wheelingin puhe oli tarkoitettu wisconsinilaisille McCarthy tukijoille, joille McCarthy oli puhunut kommunismin vaarasta jo aiemmin.²¹⁸ Syytösten yllättävän tehon vuoksi kommunisminvastaisuudesta tuli McCarthy uraa dominoiva asia.

Arthur Hermanin mukaan 1940-luvun lopun tapahtumat Itä-Euroopassa ja Kiinassa sekä Alger Hiss:n saama tuomio veivät kansalaisten uskon Trumanin hallinnon kykyyn (ja osin haluunkin) vastustaa kommunismia. McCarthy oli kuitenkin alkanut varoittaa kommunistien vaikutusvallasta USA:ssa jo kauan ennen Wheelingin puhettaan. Näinollen *Hermanin* piti Colony-päivällistä erittäin epäuskottavana tarinana, jonka taustalla oli ollut halu leimata McCarthy toiminta katolisten salaliitoksi protestanttien dominoimassa 1950-luvun Amerikassa.²¹⁹

McCarthy Wheelingin puheen ajoitusta ja motiiveja analysoitaessa korostuivat 1950-luvun loppuun saakka McCarthy luonnekysymykset. Wheelingin puhe nähtiin joko poliittisen edun saamiseksi pidettynä loanheittopuheena (*Anderson ja May, Rovere*) tai hätähuutona uhatun USA:n pelastamiseksi (*Buckley ja Bozell*).

McCarthy kuoleman jälkeen Wheelingin puhe alettiin nähdä osana poliittista tilannetta ja republikaanien taktiikkaa eikä niinkään poikkeuksellisenä tekona. 1960-luvun jälkeen vastuu McCarthy nousemisesta politiikan keskipisteeseen on nähty olleen republikaaneilla. 1950-luvun kirjoittajille ei välttämättä ollut mahdollistakaan sanoa McCarthyä republikaanien aikaansaannokseksi, koska vaikutusvaltaisia republikaaneja oli merkittävässä asemassa riippumatta siitä mikä heidän suhtautumisensa McCarthyyn oli ollut. Näinollen oli poliittisen konsensuksen vuoksi edullisempaa kuvata McCarthy politiikan suhteellisen yksinäisenä häiriötekijänä tai maltillisten republikaanien pettämänä sankarina.

---

²¹⁸ Landis 1987.s.48-49.

²¹⁹ Herman 2000.s.87-88.

1960-luvulta lähtien republikaanien roolia oli helpompi pohtia eikä McCarthyllä enää ollut niin tulenarkaa merkitystä. Kirjoittajien jakolinja siirtyi McCarthyhyn henkilön sankari-konna analysoinnista republikaanien toiminnan perusteltavuuden arviointiin. Tärkeämmäksi tuli arvioida republikaanien Trumanin hallintoon kohdistaman arvostelun perusteltavuutta. Kaikki 1960-luvun jälkeisen ajan kirjoittajat ovat pitäneet Trumanin hallintoon kohdistunutta arvostelua ymmärrettävänä kriisimielialan johdosta, mutta vain *Arthur Herman* piti sitä selkeästi tarpeellisena kuten aikanaan *Buckley* ja *Bozell* 1950-luvulla. Colony-päivällisen tarinaan liittynyt mystiikka hävisi Wheelingin puhetta koskeneista tulkintoista 1960-luvulta lähtien ja sankari-konna asetelman sijasta Wheelingin puhe on sen jälkeen nähty arkipäiväisenä poliittisena retoriikkana, joka yhden kovan ja konkreettisen syytöksen johdosta tarjosi McCarthyille kansalliseen tietoisuuteen johtaneen väylän julkisuuteen. Ratkaiseva tekijä Wheelingin puhetta koskeneissa tulkintoissa oli kirjoitusajankohta. Tulkinta muuttui suunnilleen McCarthyhyn kuoleman aikoihin (*Roveren* teos oli eräänlainen muistopuhe McCarthyille) eikä tulkinta ole sen jälkeen juuri muuttunut. Myöskään kielteinen tai myönteinen suhtautuminen McCarthyyn ei ole vaikuttanut tulkintoihin Wheelingin puheen motiiveista. Usea eri lähteistä tuleva samankaltainen todistus on varsin luotettava, joten amerikkalaisessa historiankirjoituksessa vuoden 1950 voidaan katsoa pidetyn republikaanien puoluepoliittisen hyökkäyksen aikana ja McCarthyä voidaan pitää jälkipolvien näkökulmasta varsin pesunkestävänä konservatiivisena republikaanina. Tämä on mahdollistanut McCarthyhyn käyttämisen negatiivisena lyömä-aseena konservatiiveja republikaaneja vastaan ja toisaalta pakottanut konservatiivit republikaanit selittämään McCarthyhyn toimintaa tai ainakin haukkumaan McCarthyhyn vastustajia.

4.5 McCarthy selitetty kylmän sodan puoluepolitiikalla

McCarthyhyn toiminnan pääselityksenä on ollut viimeistään 1960-luvun puolivälistä lähtien republikaanien politiikka kylmän sodan oloissa.

McCarthyhyn roomalaiskatolisuutta ja irlantilaista taustaa monet tutkijat pitivät kommunisminvastaisen pohjavireen aikaansaajana ja itärannikon eliittiin kohdistuneen kaunan synnyttäjänä, jonka vuoksi McCarthyhyn oli helppo hyökätä

itärannikon poliitikkoja vastaan. Erityisesti etnis-alueellista taustaa korostivat 1950-luvun sosiologi-kommentaattorit, mutta myös *Arthur Herman* piti sitä varsin tärkeänä.

Kylmä sota oli tutkijoiden käsityksissä merkittävä politiikan muuttaja, koska USA joutui pysyvästi sekaantumaan muun maailman politiikkaan. 1950-luvun kirjoittajille kylmä sota oli selkeä uhka ja heidän suhtautumisensa McCarthyyn riippui siitä, miten tehokkaaksi he arvioivat tämän kommunisminvastaisen toiminnan. 1960-luvulta alkaen korostui kylmän sodan liioittelemisen näkökulma 1950-luvun politiikassa, koska kirjoittajat itse eivät pelänneet sotaa samalla tavoin kuin 1950-lukulaiset. Joka tapauksessa kylmä sota nähtiin tärkeänä McCarthyin toiminnan selityksenä koko tutkimusajankohtana ja mccarthyismin tutkimus liittyikin kylmän sodan politiikan tutkimukseen kiinteästi.

Kylmä sota on siis kaikkien tutkijoiden näkemyksissä ollut mccarthyismin mahdollistaja. Yhtä selkeästi McCarthy on 1960-luvulta lähtien nähty republikaanipoliitikkona, jonka tavoitteet ja toiminta liittyivät republikaanien politiikkaan. 1960-luku merkitsi jälleen käännekohtaa McCarthyin tulkitsemisessa, koska tuolloin katosi kuva mccarthyismin itsenäisestä ja valtapuolueista riippumattomasta luonteesta ja mccarthyismi liitettiin republikaanien historiaan. Mccarthyismin juuret luokiteltiin konservatiivisiksi ja tutkijat hylkäsivät näkemyksen McCarthyin totalitäärisestä luonteesta etsimällä eroja todellisiin totalitaristeihin kuten isä-Coughliniin. McCarthyin selkeäksi poliittiseksi edeltäjäksi löydettiin konservatiivinen kommunisminvastustaja Martin Dies 1930-luvun lopulta ja samalla McCarthy liitettiin republikaanien New Dealia vastustaneeseen taktiikkaan. Yhtä selkeästi 1960-luvulta lähtien republikaanit nähtiin ohjaamassa McCarthyä vuonna 1950 osana demokraattien leimaamista kommunisteja kohtaan pehmeiksi.

1960-luvulla McCarthyin motivaation tutkimuksessa tapahtui siis ratkaiseva ja näihin päiviin asti vaikuttanut käänne. Tulkinta mccarthyismistä poikkeuksellisen ja radikaalina aatteena väistyi ja McCarthy liitettiin erottamattomasti republikanismiin. Viimeistään 1960-luvun lopulta lähtien mccarthyismin tutkimukseen onkin liittynyt tutkijan näkemys republikanismista.

1960-luvun uudelleentulkinta johtui tietysti McCarthyn kuolemasta 1957, joka päätti hänen poliittisen vaikutusvaltansa lopullisesti. Tämän jälkeen mccarthyismiin ei liittynyt enää uudelleenousun odottamisen tai pelkäämisen näkökulmaa. Myös kylmän sodan kriisitunnelman lieveneminen 1950-luvun päivistä vaikutti samaan suuntaan. Toisaalta mccarthyismistä tuli yhä käytetympi väline republikanismin tulkitsemisessa.

5. McCarthy valtapolitiikassa

Koska McCarthyn tutkimus liittyy republikanismin historian tutkimiseen ja poliittisen historian tutkimiseen, tutkijoiden näkemykset paljastavat samalla suhtautumista republikanisiin 1950-luvulta lähtien ja kertovat sen kehittymisestä. Samalla tavoin kommentit McCarthyn vastustajista liittyvät paitsi mccarthyismin ja sen vastustajien määrittelyyn myös kertovat kirjoittajien poliittisista näkemyksistä ja tutkimuksen ilmapiiristä tutkimusajankohtana. Lisäksi näkemykset republikaaneista ja McCarthyn roolista republikaanina sekä McCarthyn vastustajista kertovat tutkijoiden käsityksistä politiikasta ja vallan haltijoista USA:ssa.

5.1 Senaatissa ja republikaanien kesellä

Jack Andersonin ja Ronald Mayn mukaan republikaanien konservatiivisiiven johtaja Robert Taft tarvitsi McCarthyä vuoden 1952 presidentivaaleja varten ja hänen ilmaisemansa hyväksyntä teki McCarthystä kunniallisen poliitikon yleisön silmissä.²²⁰ Republikaanien yhtenäisyyden nimissä McCarthyn hyökkäyksen kohteeksi joutunut Dwight Eisenhower pidättäytyi McCarthyn julkisesta arvostelusta.²²¹ Republikaanien sisällä käytiin tasaista kamppailua puolueen johtopaikasta ja suosittu McCarthy hyötyi tästä ollen itse kummankin pääryhmittymän ulkopuolella.

Samansuuntaisesti *James Rortyn ja Moshe Decterin* mukaan monet republikaanien näkyvimmistä hahmoista tunnustivat yksityisesti olevansa negatiivisia McCarthyä kohtaan, mutta välttivät julkista yhteenottoa joko pelosta tai laskelmoinnista. McCarthy haluttiin myös pitää johtopaikkojen ulkopuolella. Hänestä oli kuitenkin

---

²²⁰ Anderson&May 1952.s.351.

²²¹ Anderson&May 1952.s.357.

hyötyä demokraattien haukkujana, joten vasta hyökkäys Eisenhoweria vastaan johti McCarthyn selkeisiin vaikeuksiin omassa puolueessaan.²²²

Republikaanit pitivät McCarthyä tärkeänä vuoden 1950 jälkeen, koska hän toi ääniä demokraattien perinteisiltä äänestäjiltä. Republikaanien johto luotti myös pitkään McCarthyn tottelevaisuuteen ja arveli hyötyvänsä tästä.²²³ McCarthy oli siis alkuvaiheessa republikaanien johdon ”soturi”, jota käytettiin demokraattien mustamaalaamiseen. Republikaanien johto saattoi itse toimia puhtain käsin ja demokraatit joutuivat olemaan puolustuskannalla. *Anderson* ja *May*, *Rorty* ja *Decter* sekä *Rovere* arvostelivatkin republikaaneja periaatteiden puutteesta heidän hyväksyessään McCarthyn politiikan. Aiempiin kirjoittajiin verrattuna *Roveren* näkemys nosti republikaanien roolia merkittävämmäksi, koska McCarthyn kuoltua hänen ei tarvinnut enää laskelmoida tämän uuden nousun vaaraa eikä siksi suunnata sanomaansa muille republikaaneille ja miellyttää näitä.

*William Buckley*n ja *Brent Bozellin* mukaan paine McCarthyä kohtaan tuli vuonna 1950 yksinomaan demokraattien taholta, joten republikaanit olivat hänen takanaan ainakin puoluepoliittisista syistä.²²⁴ Teos painotti kuitenkin ennenkaikkea McCarthyn taistelua kommunisteja ja näitä auttaneita liberaaleja vastaan ja jakolinjat kulkivat enemmän puolueiden sisällä kuin niiden välillä. Mccarthyismi haluttiin siis esittää puoluepolitiikan yläpuolella olevana isänmaallisuutena, mikä viittaa tekijöiden kynnisyteen puoluepolitiikkaa kohtaan. *Buckley*n ja *Bozellin* tavoitteena oli madaltaa demokraatteja kannattaneiden kynnystä siirtyä kannattamaan McCarthyä.

Peter Viereckin mukaan liberaalimmat ”Eisenhowerin republikaanit” halusivat irtautua McCarthystä voittaakseen vuoden 1956 presidentinvaaleissa ratkaisevat puolueettomat äänestäjät itselleen siirtymällä yhä enemmän poliittiseen keskustaan. 1950-luvun puolivälin vaurastuva USA oli maltillisten konservatiivien käsissä ja äärioikeisto ja äärivasemmisto jäivät yleensäkin poliittisen valtavirran ulkopuolelle pääpuolueissa.²²⁵ Samaten *Talcott Parsons* näki republikaanien jakautuneen pääasiassa maantieteen perusteella keskilännen McCarthyä kannattaviin ja

---

²²² Rorty&Decter 1954.s.116.

²²³ Rovere 1959.s.137.

²²⁴ Buckley&Bozell 1954.s.69.

²²⁵ Viereck 1955.s.177-178.

itärannikon ”Eisenhowerin republikaaneihin” viimeistään vuonna 1952. Sosiologi *Parsons* näki jaon ennenkaikkea osoituksena vastakkainasettelusta vakiintuneen ja perinteisesti vauraan itärannikon ja agraarisen keskilämmen välillä.²²⁶

*Michael Rogin*in mukaan republikaanien johtajat suojelivat McCarthyä päästäkseen takaisin valtaan pitkän demokraattien valtakauden jälkeen. Maltilliset republikaanit tunsivat epäluuloa McCarthyn toimintaa kohtaan, mutta eivät halunneet jakaa puoluetta. Maltillisten republikaanien osallistuminen mahdollistikin McCarthyn vallan jatkumisen ja heidän selvä tuomionsa johti McCarthyn poliittiseen tuhoon.²²⁷ Republikaanipuolue oli jakautunut jo kauan ennen McCarthyä itä-länsi-akselilla ja läntiseen siipeen kuulunut McCarthy ei siis vaikuttanut tämän tilanteen syntyyn, mutta hän käytti tätä jakoa hyväkseen saaden tukea konservatiivisemmalta läntiseltä siiveltä. Läntinen konservatismi oli New Dealin luomien olosuhteiden johdosta joutunut puolustusasemaan ja McCarthyhän hyökkäys itärannikkoon vastaan oli siksi tervetullut.²²⁸ *Rogin*kin liitti McCarthyhän republikaaneihin ja erityisesti näiden keskilämmen siipeen painottaen puolueen roolia vielä aikalaiskirjottajiinkin verrattuna. Tämä näkemys pohjusti republikanismin ja mccarthyismin samaistamista, ja oli käyttökelpoinen demokraattien kannalta.

Myös *Seymour Lipset* ja *Earl Raab* katsoivat republikaanien tarvinneen vuonna 1950 mitä tahansa asetta toipuakseen vuoden 1948 odottamattomasta vaalitappiostaan ja päättääkseen demokraattien valtakauden. Siksi McCarthyhän toiminta hyväksyttiin, vaikka maltilliset ja osa konservatiivisistakin republikaaneista eivät McCarthyhän ja tämän toimintatavoista pitäneetkään. Vuoden 1952 vaalivoiton jälkeen presidentti Eisenhowerin johtama itäinen siipi alkoi loitontua McCarthyhän keskilämmen republikaanien pysyessä McCarthyhän tukena. Tuntiessaan asemansa kyllin vahvaksi Eisenhower ja varapresidentti Nixon (julkaisuajankohdan presidentti) haastoivat McCarthyhän ja puolet republikaaneista oli myötävaikuttamassa tämän saamaan sensurointipäätökseen. Konservatiivinen puolue käytti ääriaineeksiaan välineenä vaalivoittoon ja luopui niistä katsoessaan pärjäävänsä ilman niitä.²²⁹ Kansalaisoikeusliikkeen rahoittaman tutkimuksen tekijöinä *Lipset* ja *Raab* halusivat

---

²²⁶ Parsons 1955.s.225.

²²⁷ Rogin 1967.s.216-217.

²²⁸ Rogin 1967.s.220.

²²⁹ Lipset&Raab 1970.s.235-236.

tuoda ääriaineeksista varoittanutta näkökulmaa esille ja osoittaa sen nousumekanismia. Käsitys republikaanipuolueen jaosta ja republikaanien roolista mccarthyismin nostajina oli yhtä selkeä kuin *Roginillakin*.

Robert Griffithin mukaan vuonna 1950 McCarthyn tukena Republikaanipuolueessa oli pieni joukko konservatiiveja, joille kommunistiteema oli pitkään ollut tärkeä. Demokraattien raju vastareaktio ja usko McCarthyn tuomaan vaalimenestykseen toi alunperin varovaisemmin suhtautuneet republikaanien konservatiivit McCarthyntaakse. Republikaanien liberaalein osa suhtautui McCarthyyn kielteisesti, mutta vuoden 1950 aikana sen merkitys väheni ja konservatiivisiipi sai entistä enemmän valtaa. Demokraattien selkeän puolueellinen vastahyökkäys ja oletus hallinnon salailusta kommunistikysymyksessä toi osan liberaaleistakin McCarthynta samaan rintamaan.²³⁰ Vuonna 1952 McCarthynta samaistuminen kommunismikysymykseen nosti hänet tilanteeseen, jossa republikaanien presidenttiehdokkaaksi halunneiden Robert Taftin ja Dwight Eisenhowerin täytyi saada McCarthynta hyväksyntä. Sen paremmin konservatiivisiiven kannattama Taft kuin maltillinen Eisenhowerkaan eivät henkilökohtaisesti pitäneet paljoakaan McCarthynta, mutta avoin konflikti tämän kanssa olisi ollut presidenttihaaveiden kannalta tuhoisaa. Vähitellen McCarthynta omavaltainen toiminta kuitenkin johti välirikoon Eisenhowerin hallinnon kanssa.²³¹ *Griffith* nosti myös esille demokraattien epäonnistuneen toiminnan McCarthynta vastustamisessa ja liitti McCarthynta entistä vahvemmin normaaliin 1950-luvun puoluepolitiikkaan. *Griffithillä* oli koko 1950-luvun politiikkaa arvosteleva tutkimusote, johon sisältyi jälkiviisauttakin. Aikalaistensa tapaan puoluepoliittinen laskelmointi oli vahvasti esillä selittämässä McCarthynta ja muiden republikaanien suhdetta.

Richard Friedin mukaan republikaanien kommunisminvastainen ääriisiipi legitimoii McCarthynta toiminnan. McCarthy oli republikaanien ase demokraattien voittamiseksi.²³² Toisaalta McCarthynta asema republikaanien kesellä ei ollut vahva vuonna 1950. Ensimmäisen kauden senaattori oli uhrattavissa tarpeen tullen. Vuoden 1950 välivaaleissa republikaanien voitto näyttäytyi suurelle yleisölle McCarthynta

---

²³⁰ Griffith 1970.s.102-104.

²³¹ Griffith 1970.s.189-191 ja 211.

²³² Fried 1976. esipuhe.

voittona, ja vuoden 1952 vaalien aikaan McCarthy'n asema republikaanipuolueessa oli vahvimillaan.²³³ Kaikki republikaanien ehdokkaat presidentinvaalien esivaaleissa joutuivat ottamaan kantaa McCarthy'yn. Kukaan ei voinut avoimesti vastustaa McCarthyä halutessaan presidenttiehdokkaaksi. Itse kampanjassa McCarthy'n rooli oli näkyvä, mutta ei läpitunkeva. Republikaanien keskuudessa McCarthy oli kuitenkin näkyvyydestään huolimatta marginaalissa ja hänen vaikutusvallallaan oli republikaanienkin keskuudessa rajansa.²³⁴ *Fried* ei valitettavasti tarkkaan määritellyt, ketkä muodostivat todellista valtaa käyttäneen sisäpiirin.

Eisenhowerin maltilliseksi luonnehditun hallinnon edustajat eivät pitäneet McCarthyä, mutta he halusivat pitää niukalla marginaalilla Senaattia hallinneet republikaanit yhtenäisinä ja välttivät aluksi yhteenottoa McCarthy'n kanssa. Lisäksi McCarthy'n vaikutusvalta arvioitiin melko suureksi ja tiedettiin, ettei McCarthy kaihtanut yhteenottoja republikaanienkaan kanssa.²³⁵ Vuoden 1954 puolet republikaaneista äänesti McCarthy'n toimintaa vastaan joko henkilökohtaisista (Richard Nixon) tai aatteellisista (Eisenhoweria kannattaneet maltilliset) syistä. Pääasiallinen peruste McCarthy'n sensuroinnille oli Senaatin arvovallan suojeleminen. Kaikki McCarthyä vastaan äänestäneet eivät halunneet tuomita mccarthyismia vaan McCarthy'n.²³⁶

Fried korosti sekä 1970- että 1990-luvuilla republikaanien laskelmointia, mutta hän piti McCarthyä itsenäisempänä tekijänä kuin esimerkiksi *Rogin* ja *Griffithin*. 1950-luvun näkemykset mccarthyismista itsenäisenä ja riippumattomana muutosvoimana olivat kuitenkin jääneet 1950-luvulle. *Fried* edusti kriittistä näkemystä, jossa poliittisiin ihanteisiin ja periaatteisiin ei uskottu. Poliitikassa nähtiin valmiutta myydä kaikki periaatteet vallan vuoksi. Joka tapauksessa 1970-luvulla 1950-luvun politiikkaa tulkittiin akateemisissa piireissä epäonnistuneen politiikan näkökulmasta ja mccarthyismi oli tästä osoitus. Ernst Breisachin mukaan amerikkalaisessa historiankirjoituksessa tämä ajanjakso sisälsi paljon yhteiskuntaa kyseenalaistavaa arvostelua ja perinteisten arvojen kyseenalaistamista.²³⁷ Alonzo Hambyn mukaan

---

²³³ *Fried* 1976.s.120-121.

²³⁴ *Fried* 1976. s. 220.

²³⁵ *Fried* 1991.s.132.

²³⁶ *Fried* 1991.s.140-141.

²³⁷ Breisach, s.391-393.

1970-luvulla presidenttiehdokkaiden voimakkaaksi koettu sitoutuminen puolueorganisaatioihin oli haitallista ja välttävää, mikä selittänee 1970-lukulaisten mccarthyismin tutkijoidenkin näkemyksiä 1950-lukujen politiikasta.²³⁸

Edwin Bayley näki republikaanien olleen Wheelingin syytösten jälkeen varovaisia suhteessaan McCarthyyn. He olivat tyytyväisiä demokraatteja vahingoittaneesta julkisuudesta, mutta samalla varoivat selkeää sitoutumista McCarthyyn arvelluttaviin syytöksiin.²³⁹ Vuoden 1952 vaalien alla McCarthy vaikutusvalta republikaanien keskuudessa oli suurimmillaan. Jopa McCarthy vastustanut presidenttiehdokas Eisenhowerin joutui ottamaan huomioon McCarthy oletetun vaikutusvallan äänestystuloksiin ja välttämään McCarthy avointa arvostelua. Vasta vuonna 1954 Eisenhowerin johtama republikaanien maltillinen siipi uskalsi avoimesti vastustaa McCarthyä, koska McCarthykin arvosteli Eisenhowerin hallintoa. Lopulta McCarthy tukivat enää keskilännen republikaanit.²⁴⁰ *Bayleykin* korosti republikaanien kahtiajakoa 1950-luvulla, ja republikaanien poliittista laskelmointia.

Thomas Reevesin mukaan McCarthy puolustaminen oli osa republikaanien taktiikkaa vuonna 1950. Vaikka republikaaneista varsin monet eivät pitäneet McCarthyä, he äänestivät tämän puolesta demokraatteja vastaan, koska puolueiden välit olivat erityisen kireät.²⁴¹ Vuoden 1952 vaalikampanjoihin valmistauduttaessa republikaanit tukivat McCarthyä lähes yksimielisesti ja McCarthy tuki Eisenhowerille auttoi republikaanipuolueen oikeistoa hyväksymään maltillisena pidetyn Eisenhowerin puolueen presidenttiehdokkaaksi. Kampanjassa republikaanit myös käyttivät McCarthy kovia syytöksiä vaaliaseena demokraatteja vastaan. Eisenhower henkilökohtaisesti ei pitänyt McCarthyä, mutta presidentinvaalikampanjassaan hän otti McCarthy tuen vastaan.²⁴² Vuonna 1954 McCarthy tuki enää republikaanien äärioikeisto, jota oli ratkaisevassa sensuuriäänestyksessä tasan puolet senaattoreista.²⁴³ *Reeves* katsoi, että vaikutusvaltaisemmat poliittiset toimijat kuten J.Edgar Hoover, Richard Nixon tai Dwight Eisenhower olisivat voineet helposti pysäyttää McCarthy,

---

²³⁸ Hamby, s. 339.

²³⁹ Bayley 1981, s. 39.

²⁴⁰ Bayley 1981, s. 97-98 ja 212.

²⁴¹ Reeves 1982, s. 308.

²⁴² Reeves 1982, s. 426-430 ja 438-439.

²⁴³ Reeves 1982, s. 662-663.

mutta eivät katsoneet sitä tarpeelliseksi. McCarthy oli siis ennenkaikkea kiihkeä puhuja, joka pidettiin erossa todellisen vallan kahvasta.

Aikaisemmat kirjoittajat olivat luoneet McCarthy'n vaikutusvaltaa vahvasti liioittelevan kuvan ja unohtaneet suhteellisuudentajun. Jopa Vietnamin sodan oli katsottu osittain johtuneen McCarthy'n luomasta mielialasta, joka vaikutti ulkopoliittikkaan ja Ronald Reaganin tuore valtaannousukin oli oire mccarthyismistä. McCarthy oli myös nähty potentiaalisena diktaattorina, mihin hänellä ei *Reevesin* mukaan ollut edellytyksiä eikä edes kunnianhimoa. McCarthyllä oli todellistakin vaikutusta, mutta se ei ollut kovinkaan kauaskantavaa.²⁴⁴ *Reeves* ei arvioinut aikaisempien kirjoittajien motiiveja tarkemmin. Hän kuitenkin syytti näitä objektiivisuuden puutteesta. McCarthyta tuli todella vaikutusvaltainen vasta kuolemansa jälkeen, kun hänet ”löydettiin” taustahahmoksi myöhempisiin tapahtumiin. *Reeves* katsoi, että McCarthyta oli tehty liian iso tekijä poliittisessa historiassa ja liian monia republikaaneihin liittyneitä asioita oli liitetty McCarthyyn leimaamistarkoituksessa.

David Oshinskyn mukaan republikaanien liberaalisiipi ei pitänyt McCarthyta vuonna 1950 mutta se tuki McCarthyä puolueuskollisuuden ja kommunistikysymyksen ajankohtaisuuden vuoksi demokraatteja vastaan.²⁴⁵ Republikaanien isolationistis-konservatiivinen siipi sensijaan oli sydäimestään McCarthy'n tukena. Tyytymättömyys Trumaniin ja huoli kylmän sodan tilanteesta ja Ulkoministeriön tilasta yhdistivät kaikki republikaanit ”liikaista työtä” tehneen McCarthy'n taakse.²⁴⁶ Republikaanien saavutettua vaalivoiton vuonna 1950 McCarthyä alettiin pitää poliittisesti voittamattomana ja useimmat republikaanit ihailivat häntä ja vuoden 1952 presidentinvaaleihin valmistauduttaessa McCarthy oli merkittävässä asemassa republikaanien sisäisen valtataistelun kannalta.²⁴⁷

Presidenttiehdokkaana Eisenhower joutui julkisesti hyväksymään McCarthy'n toiminnan, vaikka hän henkilökohtaisesti halveksikin McCarthyä. McCarthy'n vastustus republikaanien keskuudessa kasvoi McCarthy'n arvosteltua presidentti

---

²⁴⁴ Reeves 1982.s.674-675.

²⁴⁵ Oshinsky 1983.s.117.

²⁴⁶ Oshinsky 1983.s.130.

²⁴⁷ Oshinsky 1983.s.158-159 ja 178.

Eisenhoweria ja tämän avustajia. 1950-luvun poliittisten arvioijien mukaan republikaanien täytyi valita joko Eisenhower tai McCarthy ja useimmat valitsivat Eisenhowerin. Varapresidentti Richard Nixonilla oli tässä erityisen suuri organisoijan rooli, koska häntä ei voinut missään nimessä syyttää kommunismille suotuisaksi.²⁴⁸ *Oshinsky*kin piti tärkeänä republikaanien puoluepoliittista laskelmointia suhteessa McCarthyyn. Republikaanit seurasivat ajan henkeä ja toimivat sen mukaan. todellinen valta oli puolueen keskustalla, joka kontrolloi äärilaitoja. *Oshinsky* suhde republikaaneihin ja McCarthyyn oli arkisuutta korostava ja arvottamista välttävä, mikä osoittaa hänen *Reevesiä* vähäisempää kiinnostustaan osallistua poliittiseen keskusteluun. McCarthyä kannatti kirjoittaa jo pelkän historiallisen mielenkiinnonkin vuoksi, koska tämän värikäs persoona takasi kaupallisen kiinnostavuuden teokselle.

Ellen Schrecker piti McCarthyä keskivertorepublikaanina, joka käytti puolueen johdon kannustamana kommunistiteemaa demokraattien arvosteluun. McCarthy ei kuitenkaan ymmärtänyt lopettaa republikaanien päästyä valtaan 1952 ja marginalisoitui republikaanipuolueessakin siksi. Vastakohtana *Schrecker* mainitsi Richard Nixonin, joka rakensi uraansa kommunistikysymyksellä samaan aikaan, mutta joka siirtyi tarkoituksenmukaisella hetkellä muihin teemoihin.²⁴⁹ McCarthy oli siis vain persoonallinen lisä republikanismissa, joka oli ihanteetonta politiikkaa. Verrattuna *Reevesiin* ja *Oshinskyyn* *Schrecker* korosti jälleen republikaanien vastuuta edustaen siten 1960- ja 70-lukulaisten tutkijoiden käsitystä.

Mark Landisin mukaan McCarthyllä oli Eisenhowerin valintaan asti konservatiivisten republikaanien hyväksyntä radikaalille toiminnalleen, koska hän sai kunnian republikaanien vuoden 1950 vaalivoitosta, mutta Eisenhowerin valinnan jälkeen McCarthy ei kyennyt sopeutumaan hallinnon tarjoamaan näkymättömämpään rooliin, jonka tarkoitus olikin kahlehtia hänen vaikutusvaltaansa.²⁵⁰ *Landiskin* selitti McCarthyin aseman republikaanien keskuudessa valtopoliitikalla ilman 1960- ja 70-lukujen poliittisen epäonnistumisen ja tuomitsemisen näkökulmaa.

---

²⁴⁸ Oshinsky 1983.s.390-392.

²⁴⁹ Schrecker 1994.s.64.

²⁵⁰ Landis 1987.s.142.

Vuonna 1950 McCarthy oli konservatiivisesta äänestyskäyttäytymisestään huolimatta republikaanien sisäpiirin epäsuosiossa räväköiden lausuntojensa johdosta. Wheelingin syytösten jälkeen republikaanit huomasivat tarvitsevansa McCarthyä hyödyntääkseen lupaavaa vaaliteemaansa demokraattien pehmeystä kommunismia kohtaan ja siksi tukivat McCarthyä henkilökohtaisista tunteistaan riippumatta.²⁵¹ *Hermanin* mukaan McCarthyn ja presidenttiehdokas Eisenhowerin välisen ristiriidan liioittelu oli osa demokraattien ja heille ystävällisen lehdistön yritystä hajoittaa republikaanien rivejä. Eisenhowerin ja McCarthyn ristiriita oli vielä melko vähäinen.²⁵² Republikaanien vaalivoiton jälkeen poliittiseen keskustaan kuulunut Eisenhower alkoi ottaa republikaanipuoluetta tiukemmin komentoonsa ja McCarthy ja perinteisemmät konservatiivit jäivät vaikutusvallan ulkopuolelle. Varapresidentti Nixon oli tässä suuressa roolissa Eisenhowerin edusmiehenä republikaanien oikeistoon päin.²⁵³ Vuoden 1954 sensuuriäänestyksessä jako republikaanien sisällä oli maantieteellinen ja aatteellinen. Koillisrannikon ja Uuden-Englannin maltilliset ja liberaalit republikaanit olivat McCarthyä vastaan ja konservatiivit republikaanit sisämaasta olivat McCarthyn puolella.²⁵⁴

Herman piti Republikaanipuoluetta aiempia kirjoittajia yhtenäisempänä huolimatta maantieteellisistä eroista ja halusi osoittaa mccarthyismin olleen normaalia politiikkaa, jonka vaikutusvaltaa ja poikkeuksellisuutta oli liioiteltu 1950-luvulta alkaen. Tässä suhteessa *Herman* liittyikin *Thomas Reevesin* näkemykseen, jonka taustalla oli ilmeisesti republikaanien leimaamiseen käytetyn mccarthyismin osoittaminen tavanomaiseksi.

Kirjoittajat ovat nähneet McCarthyn kahtiajakautuneen Republikaanipuolueen konservatiivisiiven osana lukuunottamatta 1950-lukua, jolloin McCarthyn itsenäisyyttä korostettiin rintamalinjan molemmin puolin. McCarthyn ja konservatiivien republikaanien suhdetta koskeneissa käsityksissä oli aste-ero. Konservatiivit jaettiin useassa näkemyksessä vanhoillisiin ja radikaaleihin konservatiiveihin, joihin McCarthy kuului retoriikkansa ja menettelytapojensa johdosta. Vanhoillista konservatiivista republikanismia olisivat edustaneet Robert Taft

---

²⁵¹ Herman 2000.s.55-56 ja 141-142.

²⁵² Herman 2000.s.205.

²⁵³ Herman 2000.s.215.

²⁵⁴ Herman 2000.s.293.

ja hänen hengenheimolaisensa, jotka puoluepolitiikan nimissä sietivät McCarthyä pitämättä tästä. Ero vanhoillisten ja radikaalien konservatiivien välillä näkyi mm. suhtautumisessa poliittiseen järjestelmään. Vanhoilliset konservatiivit pitivät poliittisen järjestelmän perinteiden säilyttämistä ja hyviä tapoja kunniaissa radikaalimpien konservatiivien ollessa valmiita haastamaan koko poliittista järjestelmää valtaan päästäkseen. Toisaalta vanhoilliset konservatiivit on nähty yhteistyökykyisempinä kuin fanaattisemmat radikaalikonservatiivit, joille yhteistyö liberaalien kanssa oli vaikeampaa.

Ajallisesti McCarthyä ja republikaaneja koskeneissa näkemyksissä oli kaksi uudelleentulkintavaihetta. 1960-luvun puolivälissä *Michael Rogin* hylkäsi näkemyksen McCarthy'n itsenäisyydestä kytkemällä tämän politiikan republikaanien tavoitteisiin. 1980-luvun alussa *Thomas Reeves* puolestaan arvosteli voimakkaasti vallinnutta näkemystä McCarthy'n suuresta vaikutusvallasta republikaanien tulevaisuuden osoittajana. Hänen uudelleentulkintansa viittasikin mccarthyismin käyttökelpoisuuteen republikaanien leimaamisessa, johon myös *Arthur Herman* viittasi.

5.2 Vastustajat

5.2.1 Aikalaisille hampaattomia liberaaleja tai vastuullinen enemmistö?

Andersonin ja *Mayn* kirja tähtäsi osaltaan suuren vastuullisen enemmistön aktivoimiseen McCarthyä vastaan. McCarthyä vastustivat perinteisiin vapauksiin uskoneet ”ajattelevat amerikkalaiset”, joille demokratia oli pyhä asia.²⁵⁵ McCarthy kannattajineen puolestaan laskettiin kiihkoilijoiksi.

Rortyn ja *Decterin* mukaan McCarthy'n vastustajat näkivät hänet oman edun tavoittelijana, joka vaaransi demokratian saamatta silti edes todellisia kommunisteja kiinni. Liberaalit McCarthy'n vastustajat kuitenkin sitkeästi kielsivät tosiasiat hallintoon soluttautuneista kommunisteista, mikä vei heidän uskottavuuttaan suuren yleisön silmissä.²⁵⁶ Hysterisen ja tosiasioista piittaamattoman reaktion vuoksi

---

²⁵⁵ Anderson&May 1952.s.379.

²⁵⁶ Rorty&Decter 1954.s.2-5.

liberaalien vastarinta ei ollut tehokasta vaan McCarthyn vaarallisimmat vastustajat olivat poliittisella keskilinjalla olleet konservatiivit.²⁵⁷

William Buckley ja *Brent Bozellin* teoksessa McCarthyn ja mccarthyismin vastustajiksi nimettiin ennenkaikkea liberaalit. Esipuheen kirjoittanut *William S. Schlam* ilmoittikin ettei ollut liberaali. Kiihkeimmät ”anti-mccarthyistit” olivat intellektuelleja, joita McCarthy pyrki haastamaan. McCarthyn vastustajat pitivät elitistisesti valtaa itselleen kuuluvana ja loukkaantuivat McCarthyn rajusta arvostelusta.²⁵⁸ Myös *Buckley* ja *Bozellin* mukaan liberaalit olivat McCarthyn merkittävimpiä vastustajia. Heidän mukaansa todellinen valta politiikassa ja mediassa oli liberaalien käsissä ja McCarthy oli haastajan asemassa. Päätekijä McCarthyn vastustamisessa oli siis pysyä vallassa tukahduttamalla arvostelu.²⁵⁹

Richard Rovere mukaan McCarthyä vastustivat pitkään vain tämän suorien hyökkäyksien kohteeksi joutuneet. Myös demokraattien vastustus Senaatissa oli laimeaa. Vasta vuonna 1954 republikaanihallinto uskalsi vastustaa McCarthyä ja sai mukaansa republikaanien maltillisen siiven. *Rovere* nosti erityisesti esille presidentti Eisenhowerin ja varapresidentti Nixonin ja republikaanisenaattori Ralph Flandersin, joiden arvovalta riitti tuomaan arat republikaanit sensuuripäätöksen taakse.²⁶⁰

1950-luvun käsityksissä McCarthyn vastustajista oli mielenkiintoisia eroja. *Rortylle* ja *Decterille*, *Shlammille*, *Buckleylle* ja *Bozellille* McCarthyn vastustajat olivat selkeästi liberaaleja, joiden näkemyksiä he kaikki arvostelivat. Myös *Richard Rovere* arvosteli McCarthyn vastustajia arkuudesta, mutta ei kuitenkaan nimennyt heitä kovin tarkasti. *Andersonille* ja *Maylle* McCarthyn vastustajat olivat demokratian suuri vastuuntuntoinen enemmistö, johon he epäilemättä itsensäkin laskivat.

5.2.2 Maltillisen konservatismiin roolia korostetaan tutkimuksissa

---

²⁵⁷ Rorty&Decter 1954.s.111.

²⁵⁸ Schlam, William S. 1954. Esipuhe teoksessa Buckley, William&Bozell L. Brent. Men against McCarthy.

²⁵⁹ Buckley&Bozell 1954.s.53.

²⁶⁰ Rovere 1959.s.223.

Willmoore Kendall nimesi McCarthy'n vastustajat liberaaleiksi, mutta hän korosti liberaali-mccarthyisti-jakolinjan riipuneen suhtautumisesta kommunismiin ja McCarthy'n henkilöön ja siten olleen vähemmän maailmankatsomuksellinen kuin aikaisempien kommentaattoreiden näkemyksissä. Sekä mccarthyismin kannatus, että sen vastustus riippuivat siitä millaiseksi kommunismi arvioitiin. McCarthy'n kannattajat halusivat kovaa linjaa kotimaassa ja maailmalla ja vastustajat halusivat poistaa kommunismin kannatukseen johtavat tekijät kuten epätasa-arvon ja köyhyyden. 1930-luvulla alkanut ristiriita kärjistyi kylmän sodan kriisitunnelmissa ja ristiriita loi McCarthy'n eikä päinvastoin. McCarthy henkilönä kuitenkin oli erityisen vastenmielinen liberaaleille, jotka reagoivat poikkeuksellisen voimakkaasti. Tekijä huomautti myös, että 1960-luvun alussa maailmantilanne oli yhtä uhkaava, mutta McCarthy puuttui ja poliittinen elämä pysyi rauhallisena.²⁶¹

Rogin suhtautui jakolinjaan etäisemmin kuin 1950-luvun kirjoittajat, mutta hän näki kiistan maailmankatsomuksellisempänä kuin *Kendall*. Hän korosti McCarthy'n vastustajien itärannikkolaista elitismiä arvostellen samalla liberaaleja omahyväisyydestä ja besserwisserismistä. McCarthyä vastustaneet liberaalit näkivät mccarthyismin yhteiskunnan vakaata kehitystä uhanneena tekijänä ja puolustautuivat vetoamalla valtavirran poliittisiin arvoihin ja pyrkimällä leimaamaan mccarthyismin perifeeriseksi.²⁶² McCarthy'n vastustajien poliittisena ihanteena oli sofistikoitu itärannikkolainen järkeen ja koulutukseen perustuva poliittinen eliitti hallitsemassa vastakohtana mccarthyismin tunteeseen vetoavalle äärimmäisyyspolitiikalle.²⁶³

Lipset ja *Raab* pitivät McCarthy'n voimakkaimpina vastustajina republikaanien itärannikon siipeä. Demokraattien ja liberaalien vastustus oli voimatonta eikä pystynyt pysäyttämään McCarthyä edes likaisilla tempuilla. Vasta presidentti Eisenhowerin ja varapresidentti Nixonin johtama ryhtiliike pystyi lopettamaan McCarthy'n vaikutusvallan, joka pysyi myös vuosina 1950-1954 rajallisena.²⁶⁴ 1950-luvun USA oli siis varsin tiukasti maltillisten konservatiivien hallinnassa ja politiikassa aloite oli heidän käsissään. *Lipset* ja *Raab* näkivät McCarthy'n vastustuksessa ajallisen

---

²⁶¹ Kendall 1963.s.82-83.

²⁶² Rogin 1967.s.10.

²⁶³ Rogin 1967.s.20.

²⁶⁴ Lipset&Raab. 1970.s.236.

kehityksen 1950-luvun alussa, minkä aikana McCarthy radikalisoitui tai konservatiivit maltillistuivat erilleen toisistaan.

Robert Griffithin mukaan McCarthyä vastusti vuonna 1950 selkeimmin Trumanin hallinto ja melko vähämerkityksiset aatteelliset liberaalit. Senaatissa vain harvat liberaalit demokraatit vastustivat McCarthyä avoimesti. Äänestyksissä tosin kaikki demokraatit seurasivat puolueen McCarthyyn vastaista linjaa. Trumanin hallinto aliarvioi McCarthyyn henkilönä, eikä pystynyt vakuuttamaan kansaa tämän syytösten ontoudesta. *Griffith* totesikin, että konservatiivinen aalto yleensä ei ollut Trumanin hallinnon pysäytettävissä, mutta vuonna 1950 mccarthyismi olisi voitu estää.²⁶⁵ Vuoden 1952 vaalien jälkeen McCarthyllä ei ollut äänekkäitä vastustajia Senaatissa, koska sekä republikaanien liberaalisiipi, että demokraatit pelkäsivät tämän kostavan vastustajilleen seuraavissa vaaleissa.²⁶⁶

Aloite McCarthyyn sensurointiin tuli Vermontin republikaanisenaattorilta Ralph Flandersilta, joka oli poliittisilta mielipiteiltään republikaanien liberaali- ja konservatiivisiiven välimaastossa. Liberaalit hankkivat sensuuriehdotukselle suuren yleisön tukea. Molempien puolueiden johto pysyi passiivisena.²⁶⁷ Sensuuriehdotuksen käytännön puolta hoitivat etelän ja lännen maltilliset konservatiivit.²⁶⁸ Olennaisinta oli McCarthyyn radikalisoituminen tai vanhoillisten konservatiivien maltillistuminen, joka erotti heidät toisistaan.

Richard Friedin mukaan McCarthyä vastustivat ennenkaikkea demokraatit, koska McCarthy oli republikaanien ase heitä vastaan. Vastustajat hukkasivat aikaansa hyökkäämällä McCarthyyn persoonaa vastaan ja ohittamalla monet asiakysymykset, joissa tämä olisi ollut heikommalla. Demokraatit yrittivät turhaan pysäyttää McCarthyyn olleessaan Senaatissa enemmistönä vuosina 1950-1952. Sen jälkeen he jättivät McCarthyyn pysäyttämisen enemmän republikaanihallinnon tehtäväksi.²⁶⁹

---

²⁶⁵ Griffith 1970.s.105.

²⁶⁶ Griffith 1970.s.207.

²⁶⁷ Griffith 1970.s.271 ja 280.

²⁶⁸ Griffith 1970.s.295.

²⁶⁹ Fried 1976. esipuhe.

Kaikki demokraatit vastustivat kommunismia ja McCarthyä lukuunottamatta nevadalaista senaattori Pat McCarrania. Demokraattipuolueen konservatiivit olivat McCarthyn linjoilla, mutta eivät osoittaneet tukea McCarthylle. Etelän demokraatit eivät puolestaan pitäneet itärannikon liberaaleista sen enempää kuin McCarthykaan, mutta he pysyivät lojaaleina Trumanille. Itärannikon liberaalit demokraatit olivat McCarthyn selkeimpiä vastustajia, mutta heistäkin monet pysyivät vaiti McCarthyn pelosta. Näiden ryhmien väliin jääneet, joita Fried kutsui maltillisiksi, olivat enimmäkseen hiljaa McCarthyn suhteen. Demokraattien vastustuksen tehoa heikensi puolueen jakautuminen moniin fraktioihin.²⁷⁰ Aktiivisimmin McCarthyä vastustaneen liberaalisiiven ongelmana oli, että McCarthyn arvostelu toi tälle lisää julkisuutta ja käänsi huomion pois liberaaleille tärkeistä sosiaalikysymyksistä. McCarthyn vaikutusvaltaisimpia vastustajia eivät olleetkaan liberaalit vaan Senaatin vanhakantainen sisäpiiri, joka halusi ylläpitää Senaatin arvovaltaa.²⁷¹ Näinollen McCarthyn kukistumiseen johtivat ennemminkin menettelytavat, joilta Korean sodan loppuminen ja sen jälkeen rauhoittunut ilmapiiiri oli vienyt pohjan pois, kuin poliittiset mielipiteet ja puolueiden voimasuhteet. *Friedinkin* näkemys arvosteli liberaaleja hampaattomuudesta McCarthyn vastustuksessa ja korosti keskiryhmän ratkaisevaa asemaa asettaen McCarthyä enemmän äärilaidan poliitikoksi.

Edwin Bayleyn mukaan McCarthyn vastustus oli varsin vähäistä vuosina 1950-1952. Vain harvat halusivat tai uskalsivat puolustaa Trumanin hallintoa lukuunottamatta Trumania itseään. Tämä päti niin poliitikkoihin kuin lehtimiehiinkin. Vasta vuonna 1954 demokratian tilasta huolestuneet poliittiset toimijat pystyivät saamaan aikaan riittävän vahvan ja yhtenäisen vastustuksen McCarthylle tämän hankittua itselleen uusia vihollisia kovilla syytöksillään.²⁷²

5.2.3 Puoluepolitiikka korostuu elämänkerroissa-ei suurta uudelleentulkintaa

Thomas Reevesin mukaan McCarthyn vastustajat aliarvioivat McCarthyn pahasti. Liberaalien, vasemmiston ja kommunistien lehdet haukkuivat McCarthyä ankarasti ja henkilökohtaisuuksia säästämättä. Monesti asiakysymykset jäivät taka-alalle ja

---

²⁷⁰ Fried 1976.s 30-31.

²⁷¹ Fried 1991.s. 133 ja 140-141.

²⁷² Bayley 1981.s.220.

esimerkiksi McCarthyn heikosti perusteltuja syytöksiä ei osoitettu vääriksi vaan keskityttiin hänen henkilöönsä. McCarthyn vastustajien hyökkäykset sisälsivät myös suoranaista valehtelua.²⁷³ Maltilliset republikaanit, joiden keulahahmona oli naissenaattori Margaret Chase Smith hyökkäsivät vuonna 1950 McCarthyä ja tätä tukenutta republikaanien oikeistosiipeä vastaan. Lopulta McCarthyille kohtalokkainta olikin maltillisten republikaanien loitontuminen hänestä.²⁷⁴

David Oshinskyn mukaan McCarthyn demokraattivastustajat pitivät McCarthyä vuonna 1950 helppona vastustajana, mutta ryhtyivät koviin vastatoimiin saadakseen kaikki republikaanien kommunistisyytökset epäilyttävään valoon.²⁷⁵ McCarthyn ollessa vahvimmillaan häntä vastustivat näkyvimmin liberaalit, jotka pitivät McCarthyn toimintaa demokratian kannalta häpeällisenä. Liberaalien syytökset kuitenkin tehosivat lähinnä valmiiksi McCarthyille kielteisiin ihmisiin kun sensijaan McCarthyyn myönteisesti suhtautuneet pitivät syytöksiä valheellisina ja epäoikeudenmukaisina. Demokraattien myöhemmän uskottavuuden kannalta oli haitallista kaikkien McCarthyn syytösten leimaaminen valheeksi, vaikka McCarthyn vihjaukset turvatoimien lepsuudesta eivät olleet täysin aiheettomia. Näinollen McCarthyn täysin väärätkin syytökset saivat uskottavuutta.²⁷⁶

Osana McCarthyn uudelleenarviointia sekä *Reeves*, että *Oshinsky* kiinnittivät huomiota liberaalien syytöksien henkilökohtaisuuksiin ja liioitteluihin arvostellen näitä menettelytapojen perusteella toisin kuin esimerkiksi *Lipset* ja *Raab*, *Griffith* ja *Fried*, joiden arvostelu oli kohdistunut liberaalien arkuuteen.

Mark Landis piti demokraattien vastustusta McCarthyä kohtaan epäonnistuneena ja voimattomana samoin kuin useimmat aiemmatkin kommentaattorit. Yrittäessään vastata McCarthyn syytöksiin he lähinnä mainostivat McCarthyä suurelle yleisölle ja Kongressin tutkimuskomiteoilta puuttui voimaa todellisiin McCarthyn toimintaa rajoittaviin päätöksiin. Vasta Eisenhowerin hallinnon johtama maltillisten

---

²⁷³ Reeves 1982.s. 237 ja 315-316.

²⁷⁴ Reeves 1982.s.297 ja 663.

²⁷⁵ Oshinsky 1983.s.116-117.

²⁷⁶ Oshinsky 1983.s. 169 ja 309.

republikaanien vähäeleinen toiminta päätti McCarthyn vaikutusvallan nopeasti ja tehokkaasti.²⁷⁷

5.2.4 Konservatiivien vai liberaalien salaliitto? Keskustelu kärjistyy uudelleen

Ellen Schreckerin mukaan mccarthyismia vastaan taistelivat ennenkaikkea yhteiskunnallisen valtavirran ulkopuolella olleet. Mccarthyismin todellista vaikutusvaltaa liioiteltiin, mikä pelotti useimmat ihmiset tekemästä todellista vastarintaa McCarthylle ja hänen kannattajilleen.²⁷⁸ *Schrecker* korosti ”liberaalien kodin” Demokraattisen puolueen roolia vastarinnan passiivoijana puoluetaktisista syistä, vaikka McCarthy olisi ollut pysäytettävissä.²⁷⁹ Käsitys Demokraattisen puolueen roolista tuki *Schreckerin* käsitystä, jonka mukaan 1950-luvun USA:ssa oli vallassa suuri konservatiivinen enemmistö, joka esti poikkeavien mielipiteiden esittämistä. Voi arvella *Schreckerin* nähneen samankaltaisen tilanteen 1990-luvullakin. *Schrecker* olikin ainoa McCarthyn vastustusta käsitellyt kirjoittaja, joka selkeästi puolusti liberaaleja arvostellen demokraatteja liberaalien hiljentämisestä. Miksi ainoa selkeä kannanotto liberaalien puolesta ajoittui 1990-luvun alkuun? Selityksenä ilmeisesti oli konservatiivien vallan kasvu USA:n molemmissa valtapuolueissa 1990-luvulla. *Schreckerin* näkemykset heijastivat protestia oman aikansa konservatiivisia vallanpitäjiä kohtaan ja periaattellisempaa liberalismia.

Arthur Herman korosti McCarthyn vastaisten voimien vaikutusvaltaa. McCarthyn liberaalit vastustajat pystyivät kontrolloimaan valtaosaa tiedotusvälineistä, yliopistomaailmaa, liberaaleja kansalaisjärjestöjä ja tietenkin hallintoa.²⁸⁰ Vakiinnuttaakseen omaa asemaansa liberaalit tuomitsivat McCarthyn henkilönä, liittivät hänet kiinteästi äärioikeistolaisuuteen ja liioittelivat äärioikeiston uhkaa Amerikassa. McCarthyn jälkeen kaikki liberaalien arvostelijat saivat varautua

---

²⁷⁷ Landis 1987.s.49-51.

²⁷⁸ Schrecker 1986.s.337.

²⁷⁹ Schrecker 1994.s.87.

²⁸⁰ Herman 2000.s.184.

syytöksiin mccarthyismistä tarkoituksena leimata nämä vaarallisiksi kiihkoilijoiksi.²⁸¹ *Hermanin* näkemys poikkesi aikaisempien kirjoittajien käsityksestä näkemällä liberaalit vallanpitäjinä samoin kuin aikanaan 1950-luvulla *Schlam* sekä *Buckley* ja *Bozell* olivat nähneet. Varsinkin 1960- ja 70-luvuillahan 1950-luvun todellisen vallan haltijoina oli nähty maltilliset konservatiivit. McCarthyn.

McCarthyn selkeinä vastustajina on nähty liberaalit koko tutkimusajankohtana ja riippumatta tutkijoiden taustasta tai muista mielipiteistä. Toisena vastuustajaryhmänä on nähty vuoden 1954 kohdalla maltilliset republikaanit. Vastustus on selitetty monilla eri tavoilla, mutta yleisin selitys on ollut valtataistelu. Varsinkin McCarthyyn myönteisemmin suhtautuneet kirjoittajat ovat mielellään esittäneet vastustuksen syyksi myös periaatteellisen eron suhtautumisessa kommunismiin. Varsinkin *Buckley* ja *Bozell* sekä *Arthur Herman* vihjaisivat liberaalien hyväksyneen kommunistien toiminnan McCarthyn ollessa periaatteesta sitä vastaan. Jälleen esille nousee argumenttien samankaltaisuus 1950- ja 90-luvuilla. Kommunistien ja liberaalien hengenheimolaisuus on säilynyt ainakin vihjausten taholla käyttökelpoisena lyömäaseena liberaaleihin kielteisesti suhtautuneiden käytössä.

Vastustuksen syistä, luonteesta ja ennenkaikkea tarpeellisuudesta on esitetty siis hyvin kärjekkäitä ja kantaa ottavia näkemyksiä varsinkin 1950-luvulla ja 1990-luvuilla, mikä viittaa liberaalien ja konservatiivien suuriin näkemyseroihin tuolloin. Tämä voi selittyä joko näiden ryhmien voimakkuudella tai heikkoudella 1950- ja 1990-luvuilla. Joko nämä ryhmät olivat taistelemassa todellisesta vallasta ja leimasivat toisiaan tai sitten ne yrittivät kärjekkäillä kommentteilla nousta marginaalista keskiryhmien hallitessa. 1950-luvun kohdalla selitys oli todennäköisesti marginalisoituminen keskiryhmien hallitessa, ja 1990-luvun kohdalla valtataistelu, jossa sekä liberaaleilla, että konservatiiveilla oli todellinen mahdollisuus päästä valtaan.

Mielenkiintoista on myös, että *Ellen Schrecker* oli ainoa selkeästi 1950-luvun liberaaleja puolustanut kirjoittaja. 1950-luvun liberaalien jälkimaine onkin ollut melko huono. Heidän on nähty joko arkoina ja hampaattomina, kieroina, kommunismille naiveina ja elitisteinä. Esimerkiksi *Anderson* ja *May* puhuivat 1950-luvulla

---

²⁸¹ Herman 2000.s.314-315.

vastuullisesta enemmistöstä ilman liberaaleihin sitoutumista. Tämä viittaa sekä siihen, että liberaalit eivät USA:ssa ole olleet valtavirran poliittinen aate Rooseveltin ajan jälkeen, että mahdollisesti amerikkalaisen liberalismiin muuttumiseen selkeästi kaiken konservatiivisuuden vastaiseksi (mikäli *Ellen Schreckerin* katsoo edustavan hyvin koko liberalismia). Tämän tutkimuksen puitteissa ei ole mahdollista analysoida amerikkalaista liberalismia ja sen muutosta 1950-luvulta nykypäivään, mutta tutkimustulokset viittaavat sekä liberaalien vallan vähenemiseen, että samanaikaisesti liberaalien mielipiteiden jyrkkemiseen suhteessa konservatiiveihin.

5.3 McCarthyllä vähän todellista vaikutusvaltaa

Anderson ja May arvioivat etukäteen McCarthy'n pyrkivän presidentiksi vuonna 1956. Heidän mukaansa McCarthyllä oli jo vuonna 1952 tiettyjä edellytyksiä menestyä republikaanien esivaaleissa, mutta tämä lähti mieluummin rakentamaan pohjaa vuodelle 1956.²⁸² McCarthy oli keinoiltaan ja asenteeltaan demokratiaa uhkaava totalitaristi, vaikka hän vanhoikin demokratian nimeen. USA:n demokratia oli kuitenkin tarpeeksi vahva estämään McCarthy'n vastaiset aikeet ja McCarthy oli kommunismia pienempi uhka.²⁸³

Rortyn ja Decterin mukaan McCarthy ei pystynyt siirtämään voimatasapainoa edes republikaanien sisällä vaan puolue pysyi itärannikon liberaalisiiven käsissä, koska sillä oli ote äänestäjäkunnan suureen enemmistöön.²⁸⁴ McCarthyä pidettiin totalitaristina lähinnä poliittisen kentän ääripäissä. Äärivasemmalla kommunistit ja liberaalit leimasivat vastustajiaan yleensäkin uhkiksi demokratialle ja toisaalta äärioikealla kiihkoilijat toivoivat McCarthy'n murskaavan liberaalien vaikutusvallan. Pääargumentteina näitä käsityksiä vastaan olivat McCarthy'n halutomuus organisoimiseen ja konservatiivien pienempi kannatus äänestäjäkunnan keskuudessa. McCarthy ei olisi siis pystynyt uhkaamaan demokratiaa edes siinä tapauksessa, että olisi sitä halunnut.²⁸⁵

---

²⁸² Anderson&May 1952.s.374.

²⁸³ Anderson&May 1952.s.379 ja 388.

²⁸⁴ Rorty&Decter 1954.s.124.

²⁸⁵ Rorty&Decter 1954.s.111-113 ja 124.

*William Buckley*n ja *Brent Bozell*n mukaan McCarthy pystyi nostamaan suuren osan amerikkalaisista vastustamaan kommunismia ja puolustamaan USA:n demokratiaa paljastamalla epäkohtia hallinnossa. Tämä jämäköitti USA:n ulkopoliittikkaa kommunismin uhkaa vastaan.²⁸⁶ Hänen liberaalit vastustajansa olivat kuitenkin kirjoitusajankohtaan mennessä pystyneet säilyttämään asemansa poliittisen elämän avainpaikoilla, joten McCarthyn työ oli edelleen kesken. Vastustajat olivat myös pystyneet saattamaan McCarthyn henkilön epäilyksen alaiseksi.²⁸⁷ McCarthy oli ennenkaikkeaa demokratian puolustaja eikä hänellä ollut mitään USA:n poliittista järjestelmää vastaan, vaan hän halusi päinvastoin tervehdyttää sitä olemassaolevien institutioiden eli lähinnä Senaatin puitteissa. Käsitys uhkasta oli lähtöisin fasistileimaa innokkaasti käyttäneiltä liberaaleilta.²⁸⁸

Daniel Bell katsoi nousevan uuden keskiluokan muodostaneen uhkan demokratialle, mistä McCarthy oli räikein esimerkki. Hän kuitenkin totesi, ettei USA:n kokoista valtiota pystynyt hallitsemaan yhden poliittisen ryhmittymän tuella ja siksi arveli mccarthyistienkin sulautuvan järjestelmään.²⁸⁹ *Peter Viereck*n mukaan 1950-luvun Amerikka ei ollut sama kuin Weimarin Saksa eikä McCarthy ollut järjestelmällinen fasisti vaan suuriääninen demagogi.²⁹⁰ *Talcott Parsons* piti McCarthyä realismin vastaisena ja siksi haitallisena tekijänä demokratiassa. Hän uskoi poliittisen johdon pystyvän lopullisesti lievittämään McCarthyn ilmentämää poliittista jännitystä liike-elämän ja kulttuurielämän yhteistyöllä, jolla harmonia oli palautettavissa.²⁹¹ McCarthy ei siis ollut sosiologien mielestä todellinen uhka demokratialle, mutta hänen kielteinen vaikutuksensa ja suuri kannatuksensa osoitti puutteita senhetkisessä poliittisessa elämässä.

Richard Rovere piti McCarthyn vaikutusvaltaa suurena. Presidentit Truman ja Eisenhower joutuivat vuosina 1950-1954 ottamaan kaikissa päätöksissään huomioon McCarthyn ja tämän vaikutuksen kansaan. USA:n ulkopoliittikka muotoutui täten McCarthyn vaikutuksesta.²⁹²

---

²⁸⁶ Buckley&Bozell 1954.s.340.

²⁸⁷ Buckley&Bozell 1954.s.267.

²⁸⁸ Schlamm, William S. Esipuhe teoksessa Buckley&Bozell 1954.

²⁸⁹ Bell 1955. Interpretations of American Politics.s.73.

²⁹⁰ Viereck 1955.s.178.

²⁹¹ Parsons 1955.s.229.

²⁹² Rovere 1959.s. 5.

1950-luvun kommentaattoreista McCarthyyn kielteisimmän suhtautuneet *Anderson* ja *May* sekä *Rovere* arvioivat McCarthyyn vaikutusmahdollisuudet suurimmiksi. Neutraalimmat *Rorty* ja *Decter* sekä McCarthyä puolustaneet *Buckley* ja *Bozell* pitivät McCarthyä enemmänkin tietyn kansanosan äänitorvena liberaalien USA:ssa kuten akateemiset sosiologitkin.

Willmoore Kendallin mukaan McCarthyyn liittynyt kiintymys ja viha olivat poikkeuksellisen voimakkaita USA:n politiikassa. Liberaalien ja heitä vastustaneiden taistelu oli ollut olemassa jo pitkään, mutta McCarthyin retoriikka kärjisti sen uusiin mittasuhteisiin.²⁹³ McCarthyin vaikutusvalta oli siis hajottavaa eikä rakentavaa tyyppiä. Tärkeätä *Kendallin* näkemyksessä oli sekä mccarthyistien että näiden vastustajien arvostelukyvyn puutteen pilkkaaminen, mikä tukee McCarthyin vastustajakappaleessa esittämäni arviota sekä mccarthyistien, että liberaalien marginaalisuudesta 1950-luvulla.

Michael Roginin mukaan McCarthy vaikutti amerikkalaiseen elämään kokonaisuudessaan suuresti ennenkaikkea henkisen ilmapiirin muuttajana. McCarthyin toiminta hiljensi vasemmistolaisten ja liberaalien toimintaa ja ennenkaikkea USA:n yhteiskuntaan kohdistunutta arvostelua ja vei siten USA:ta konservatiivisempaan suuntaan.²⁹⁴ *Rogin* syytti oman aikansa älymystöä McCarthyin uhan liioittelemisesta. Populistisia massaliikkeitä pidettiin vaarallisina, vaikka niillä ei ollut USA:ssa mahdollisuuksia synnyttää totalitaristista yhteiskuntaa, eikä McCarthyllä ollut laajasta tuestaan huolimatta edes tämänkaltaisia tavoitteita, vaikka hänen toimintansa sinänsä olikin demokratialle vaarallista.²⁹⁵

Lipset ja *Raab* olivat tutkimuksessaan kiinnostuneempia McCarthyin kannatuksesta, kannattajista ja kannatuksen syistä kuin itse tapahtumista, joten he kommentoivat lähinnä McCarthyin potentiaalista vaikutusvaltaa. Konkreettisen vaikutusvallan arviointia vaikeutti lisäksi se ettei McCarthyllä ollut varsinaista ohjelmaa, tulevaisuudenkuvaa tai pyrkimystä johtaville paikoille. Vaaleissakin McCarthyin

---

²⁹³ Kendall 1963.s.65-67.

²⁹⁴ Rogin 1967.s.2.

²⁹⁵ Rogin 1967.s.267-268.

vaikutusta oli vaikea arvioida. *Lipset* ja *Raab* lainasivat eräitä vuoden 1953 gallup-kyselyitä, joissa vain noin 5% tuki McCarthyä presidentiksi Eisenhoweria tai Adlai Stevensonia vastaan itsenäisenä ehdokkaana.²⁹⁶ McCarthy vaikutti lähinnä negatiivisesti eli poliitikot eivät uskaltaneet sanoa kaikkea haluamaansa pelätessään asettuvansa mahdollisesti kansan suosimaa McCarthyä vastaan. Täten McCarthyin vaikutusvalta oli estävää ja säilyttävää eikä uutta rakentavaa. *Lipset* ja *Raab* pitivätkin mccarthyismia erilaisten ääriainesten yhteenliittäjänä, joka auttoi näkemään näiden ”valtavan potentiaalin”.²⁹⁷ Mccarthyismi siis olisi voinut olla uhka demokratialle niin 1950-luvulla kuin kirjoitusajankohtanakin, ja *Lipset* ja *Raab* halusivat varoittaa amerikkalaisia.

Robert Griffith näki mccarthyismin olleen eräs tärkeä tekijä republikaanien vuoden 1950 vaalivoitossa. Sen merkitystä oli kuitenkin ylikorostettu McCarthyin näkyvän roolin vuoksi. Republikaanit hyötyivät enemmänkin Trumanin ja aikansa eläneen New Deal-politiikan epäsuosiosta.²⁹⁸ Lehdistöä ja tiedonvälitystä McCarthy ”lähes dominoi”, vaikka suurin osa lehdistöstä olikin McCarthyä vastaan. Lehdistön kautta McCarthy pystyi luomaan paineita poliittisen koneiston toimijoille ja siten ohjaamaan poliittista toimintaa.²⁹⁹ McCarthy loi pelkoa yksityisiin ihmisiin ja vaikutti mm. Aasian politiikan jyrkkenemiseen, mutta ennenkaikkea McCarthy oli poliittisen järjestelmän tuote, eikä uhannut demokratiaa.³⁰⁰ Demokratiassa oli jo valmiiksi vikaa, koska McCarthyin kaltainen poliitikko pääsi vaikuttamaan niinkin voimakkaasti.

Richard Friedin mukaan McCarthyin aikalaiset liioittelivat McCarthyin vaikutusvaltaa. McCarthy ja mccarthyismi olivat yhtä paljon poliittisten olosuhteiden tuotteita kuin niiden muokkaajakin. Nämä olosuhteet auttoivat McCarthyä nousemaan 1950 ja pudottivat hänet vuonna 1954. Korean sota loi pohjan McCarthyin menestykselle.³⁰¹ McCarthy oli tosin pitkän aikajakson vaikuttaja politiikassa, mutta todelliseen päätöksentekoon hän ei voinut paljoakaan vaikuttaa, mistä osoituksena hän sai Senaatin komitean johdettavakseen vasta vuonna 1953. McCarthyin todellinen vaikutusvalta perustui käsitykseen hänen kyvystään vaikuttaa vaalitulokseen.

---

²⁹⁶ Lipset&Raab 1970.s.237.

²⁹⁷ Lipset&Raab 1970.s.209.

²⁹⁸ Griffith 1970.s.123-124.

²⁹⁹ Griffith 1970.s.139-142.

³⁰⁰ Griffith 1970.Toisen painoksen esipuhe.

³⁰¹ Fried 1976.s. 315.

Antikommunismi ja mccarthyismi yleensä vaikuttivat mm. taiteen vapauteen, ay-liikkeeseen, kansalaisoikeuksiin ja vähemmistöjen asemaan. Myös poliittinen keskustelu rajoittui.³⁰² Näinollen McCarthy vaikutti demokratian toimintaan kielteisesti.

Edwin Bayleyn mukaan McCarthy pystyi pitämään vastustajansa (joihin *Bayley* luki itsensäkin) hiljaisena ja vaikuttamaan ihmisten ajatteluun. Ihmiset pelkäsivät McCarthyhyn pystyvän tuhoamaan heidän uransa ja olivat siksi hiljaa. McCarthy ohjasi huomaamatta amerikkalaisten ajattelua haluamaansa suuntaan ja hänen vaikutuksensa kesti vielä McCarthyhyn kuoleman jälkeenkin.³⁰³

1960- ja 70-lukujen akateemisten tutkijoiden käsityksissä McCarthy oli lähinnä konservatiivisen poliittisen pohjavireen sivutuote, joka kovaäänisellä retoriikallaan hiljensi entisestään muutenkin hiljaisia liberaaleja. Todelliseen vallankahvaan McCarthy ei kuitenkaan päässyt. McCarthy oli siis todellista valtaa käyttäneiden maltillisten konservatiivien työkalu. Miksi 1960- ja 70-luvuilla korostettiin maltillisten konservatiivien valtaa 1950-luvun USA:ssa? 1950-luvullahan vallan oli nähty olleen joko liberaalien tai radikaalimpien konservatiivien käsissä. 1960- ja 70-lukujen näkökulmasta ja niihin verraten 1950-luku todennäköisesti oli vähäisen muutoksen vuosikymmen, joten 1950-luvun vallanpitäjiä ei tulosten perusteella voitu pitää suuntaan eikä toiseen radikaaleina. Tämä viittaisi siihen, että 1960-luvun loppupuoliskolla ja 1970-luvun alussa amerikkalaiset kokivat eläneensä keskellä nopeaa muutosta.

Reevesin mukaan ns. Tydingsin komitea tyrmäsi McCarthyhyn esittämät syytökset ja tuomitsi tämän menettelytavat. Demokraateilla oli siis vuoden 1952 vaaleihin saakka mahdollisuus toimia Senaatissa McCarthyhyn vastaan. Demokraattien tekojen uskottavuutta kuitenkin vähensi niiden selkeä puolueellisuus ja esimerkiksi Tydingsin komitean liiankin selkeä ja ilmeinen poliittinen tarkoitusperä McCarthyhyn vaikutuksen lopettaminen.³⁰⁴ Syyttömät ihmiset joutuivat kärsimään McCarthyhyn vuoksi ja hänen toimintansa haittasi mielipiteiden vapaata ilmaisemista ja akateemista vapautta.

---

³⁰² Fried 1991.s. 130 ja 161.

³⁰³ Bayley 1981.s.216-217.

³⁰⁴ Reeves 1982.s.305.

Hallinto ja erityisesti ulkopoliittikkakin kärsivät McCarthyn aiheuttamasta mentaliteetista. *Reeves* kuitenkin syytti muita kirjoittajia McCarthyn aiheuttaman uhan liioittelemisesta kevyin perustein. Muun muassa *Richard Roverea* *Reeves* syytti vastuuttomista väitteistä. McCarthyllä ei ollut ideologiaa eikä suurta kunnianhimoa. Vaikutusvaltaisemmat Eisenhower, Nixon ja J. Edgar Hoover olisivat halutessaan voineet lopettaa McCarthyn vähäisenkin vaikutusvallan jo paljon aikaisemmin. Mccarthyismi olikin muiden poliittisten toimijoiden suojeluksessa ja vaikutti siksi enemmän kuin itse McCarthy.³⁰⁵

David Oshinkyn mukaan McCarthyn kansansuosio vaikutti Trumanin päätökseen vastata kovaan kovalla Korean tilanteessa. Presidenttinä Eisenhower puolestaan vältti pitkään ärsyttämästä päätöksillään McCarthya.³⁰⁶ McCarthy vaikutti siis kahden eri puolueita edustaneen presidentin päätöksentekoon. *Oshinsky* katsoi McCarthyn olleen osaltaan vaikuttamassa republikaanien vaalivoittoon vuonna 1950, mutta vuonna 1952 republikaanien vaalivoitto johtui tosiasiallisesti muista syistä, vaikka McCarthy sai kunnian vaalimenestyksestä.³⁰⁷ McCarthy pystyi vaikuttamaan vaalituloksiin ja todellisen ja oletetun kansansuosionsa avulla välillisesti poliittiseen päätöksentekoon. McCarthy ei kuitenkaan uhannut USA:n perustuslakia, eikä demokratiaa, eikä ollut diktaattoriainesta luonteeltaankaan. Hänellä ei ollut kunnianhimoa laajan ja ohjelmallisen kansanliikkeen muodostamiseen eikä edes senaattoria korkeampaan asemaan pyrkimiseen. *Oshinsky* jakoi *Reevesin* näkemyksen, jonka mukaan vaikutusvaltaisemmat republikaanit kuten Robert Taft, J. Edgar Hoover ja Dwight Eisenhower olisivat voineet pysäyttää McCarthyn selvästi aikaisemmin, elleivät he olisi hyötäneet McCarthyn toiminnasta. McCarthyn toiminta kuitenkin haittasi USA:n ulkopoliittikkaa, ja kokeneiden asiantuntijoiden syrjäyttäminen ”kommunismille pehmeinä” oli osaltaan vaikuttamassa USA:n myöhempään Aasian politiikkaan ja siten Vietnamin sotaan. Tätä lukuunottamatta McCarthyn vaikutus rajoittui yksilötasolle.³⁰⁸

Ellen Schreckerin mukaan McCarthy vaikutti ennenkaikkea USA:n henkiseen ilmapiiriin. McCarthyn toiminta lamaannutti USA:n kylmälle sodalle kriittisiä ihmisiä

---

³⁰⁵ Reeves 1982.s. 674-675.

³⁰⁶ Oshinsky 1983.s.167 ja 287.

³⁰⁷ Oshinsky 1983.s.178 ja 245.

³⁰⁸ Oshinsky 1983.s.507.

ja epäkohtiin puuttumista. Konkreettisen politiikan alueella McCarthyllä ei ollut samanlaista valtaa.³⁰⁹ *Schreckerin* näkemys oli hyvin samantapainen *Edwin Bayleyn* näkemyksen kanssa korostaen McCarthyhyn henkistä valta-asemaa ja kykyä vaikuttaa ihmisten ajatteluun. Sensijaan McCarthyhyn kykyä vaikuttaa konkreettisiin poliittisiin toimiin hekin pitivät suhteellisen pienenä. McCarthyhyn arvostelun seurauksena USA:n ulkopoliittikka muuttui jyrkemmäksi McCarthyhyn leimattua Ulkoministeriön maltillisempia aineksia pehmeiksi kommunismille. Tämä oli osasyynä USA:n politiikalle Vietnamissa 1960-luvulle. Mccarthyismin vaikutuksesta yleensä turvallisuuskoneiston valta USA:ssa lisääntyi.³¹⁰ Mccarthyismi vahvisti USA:n olemassaollutta järjestelmää ja siirsi sitä oikealle. Demokratian kannalta kielteisintä oli kritiikin hiljentäminen ja kansalaisoikeuksien polkeminen.³¹¹

Mark Landis ei pitänyt McCarthyä uhkana demokratialle. Tämä näkemys oli liberaalien liioittelua, joka oli säännöllinen ilmiö USA:n politiikassa. Negatiivisista vaikutuksistaan huolimatta McCarthyllä ei ollut takanaan tarvittavia voimia diktaattoriksi muualla kuin liberaalien painajaisissa.³¹²

Arthur Hermanin mukaan McCarthy vaikutti roomalaiskatolisten asemaan osoittamalla katolisen poliitikon mahdollisuudet protestanttien dominoimassa USA:ssa. Siten McCarthy toimi tärkeänä tienraivaajana esimerkiksi John F. Kennedylle.³¹³

McCarthyllä on nähty vaikutusta 1950-luvun asenneilmapiiriin, mutta silti häntä ei ole missään vaiheessa pidetty todellisena demokratian uhkaajana, vaikka lähes kaikki kirjoittajat *Reeves* ja *Oshinsky* mukaanluettuina ovat nähneet hänen toimintansa kielteisenä demokratian kannalta. Kirjoittajien usko USA:n poliittiseen järjestelmään onkin ollut voimakas.

6. Goldwater, Nixon ja Reagan McCarthyhyn seuraajina

---

³⁰⁹ Schrecker 1986.s.340-341.

³¹⁰ Schrecker 1994.s.93-94.

³¹¹ Schrecker 1998.s.411-412.

³¹² Landis 1987.s.157.

³¹³ Herman 2000.s.316.

Michael Rogin kirjoittaessa teostaan McCarthyn vuosista oli melko vähän aikaa ja siksi seuraajiakaan ei ollut juuri ehtinyt tulla, mutta hän näki yhtäläisyyksiä McCarthyn ja Barry Goldwaterin aktiivisissa kannattajissa ja piti siten Goldwateria samankaltaisena poliitikkona analysoimatta yhtäläisyyksiä sen tarkemmin.³¹⁴ Akateemisena politiikan tutkijana *Rogin* ei ilmeisesti halunnut sekaantua päivänpolitiikkaan liiaksi.

Vuonna 1987 kirjoittamassaan toisen painoksen esipuheessa Robert Griffith piti Ronald Reaganin hallintoa 1980-luvulla osittain McCarthyn perillisenä.³¹⁵ Richard Nixonia *Griffith* piti vuonna 1950 ”McCarthyn lämpimänä kannattajana”.³¹⁶

Vuoden 1991 teoksessaan *Richard Fried* hahmotti McCarthyyn liittyneiden tapahtumien myöhempää käsittelyä käyttämällä esimerkkeinä Richard Nixonia ja Alger Hissia. Mitä alhaammalla luottamus Nixoniin, J.Edgar Hooveriin ja FBI:hin oli, sitä arvostetumpi oli Alger Hiss. Tärkeitä rajavuosia olivat 1960, jolloin Nixon hävisi presidentivaaleissa täpärästi JFK:lle; 1968 jolloin Nixon voitti Vietnamin sodan tunnelmissa presidentivaalit ja 1974, jolloin Watergate-skandaali pakotti Nixonin eroamaan presidentinvirasta. *Fried* katsoi Nixonin olleen maltillisempi, tehokkaampi ja huomaamattomampi kommunisminvastustaja, mutta kuitenkin lähellä McCarthyn aatemaailmaa.

Friedin mukaan Hiss oli todennäköisesti syyllinen, mutta hän nautti tuomionsa jälkeenkin arvostusta niissä piireissä, jotka eivät hyväksyneet Kylmää sotaa eli lähinnä radikaalien ja vanhan polven liberaalien keskuudessa. Konservatiiveille ja ”kylmän sodan liberaaleille” Hiss oli syyllinen.³¹⁷ Samat vuodet ja sama aatteellinen jako vaikutti myös tulkintoihin McCarthyn ja mccarthyismin merkityksestä. *Fried* jakoi liberaalit vanhaan polveen ja kylmän sodan liberaaleihin, jotka suhtautuivat kommunismiin jyrkemmin (ja joihin *Fried* luultavasti laski itsensäkin).

---

³¹⁴ Rogin 1967.s.277.

³¹⁵ Griffith 1970.Toisen painoksen esipuhe.

³¹⁶ Griffith 1970.s.131.

³¹⁷ Fried 1991.s.22-23.

Ronald Reaganin kaudella uuden mccarthyismin nousua pelättiin ja Reaganin hallinnon toimissa oli joitakin samankaltaisuuksia, mutta todellista mccarthyismia ei koettu, koska USA:ssa ei ollut havaittavissa sisäistä erimielisyyttä kommunismin suhteen.³¹⁸

Thomas Reevesin mukaan McCarthyn luoma ilmapiiri on nähty jälkikäteen joskus syynä USA:n joustamattomalle politiikalle Aasiassa ja siten eräänä selityksenä Vietnamin sodan traumalle. Poliitikoista vuoden 1964 republikaanien presidenttiehdokas Barry Goldwater ja Ronald Reagan on samaistettu mccarthyisteiksi ja Watergate-skandaalin aikaan McCarthystä muistutettiin myös herkästi.³¹⁹

Ellen Schrecker näki sekä Richard Nixonin, että Ronald Reaganin oikeuttaneen vastustajien hiljentämistä kyseenalaisilla menetelmillä kansalliseen turvallisuuteen vedoten ja olleen siten McCarthyn henkisiä perillisiä.³²⁰ Mccarthyismi oli siis republikaanien synkkää taakkaa menneisyydestä, jota liberaalit olivat pyrkineet vastustamaan.

Mark Landis näki samankaltaisuuksia liberaalien suhtautumisessa McCarthyyn ja Ronald Reaganiin. Hän ihmetteli liberaalien hätääntynyttä reaktiota niin vuonna 1950 kuin 1980. McCarthy ja Reagan oli nähty pysäyttämättöminä äärioikeiston voimina, jotka olivat onnistuneet kaappaamaan kansankunnan kannatuksen.³²¹ McCarthyn ja Reaganin vaikutusvaltaa yliarvioitiin ja liberaalien näkemys äänestäjäkunnan mielipiteistä ei vastannut todellisuutta. Vastustus ei keskittynyt tosiasioihin vaan reaktio oli McCarthyn ja Reaganin todelliseen vaikutukseen verrattuna suhteeton. Barry Goldwateria pidettiin vähemmän mccarthyistinä hänen hiilityn käytöksensä vuoksi. *Landis* itse piti sekä Goldwateria, Nixonia että Reagania jossain määrin McCarthyn seuraajina. Hän kuitenkin piti mccarthyismin vaaraa liioiteltuna ja totesi sen liittyneen 1950-luvun oloihin, joten uusi vaarallinen mccarthyismi eli lähinnä liberaalien peloissa.³²²

---

³¹⁸ Fried 1991.s.200-201.

³¹⁹ Reeves 1982.s. 674.

³²⁰ Schrecker 1998.s.414.

³²¹ Landis 1987.s.156-157.

³²² Landis 1987.s.135 ja 147.

Arthur Hermanin mukaan McCarthyn ideologisina seuraajina on pidetty Barry Goldwateria ja Ronald Reagania. Goldwaterilla oli taustajoukoissaan mm. *Brent Bozell*, joka oli työskennellyt McCarthyllekin. Goldwaterkin hylkäsi republikaanien liberaalisiiven ja sai kannatusta etelän ja keskilännen eli ”Amerikan sydänmaiden” tavallisilta ihmisiltä. Myös Goldwaterin vastustajia olivat liberaalit, jotka leimasivat hänet kiihkoilijaksi kuten aikanaan McCarthynkin. McCarthyn ja Goldwaterin vaikutuksesta republikaanipuolue muuttui tavallisten työtätekevien amerikkalaisten puolueeksi liberaalien menettäessä merkitystään. Tämä kehitys auttoi Ronald Reaganin republikaanien johtajaksi ja presidentiksi.³²³ On huomattava, että *Hermanin* eräänä tärkeänä tavoitteena olikin selvittää McCarthyn vaikutusta myöhempään politiikkaan. Tässä suhteessa hän ei toiminut pelkästään historioitsijana, vaan hän tutki McCarthyä voidakseen kommentoida koko USA:n poliittista lähihistoriaa ja tuodakseen omia poliittisia näkemyksiään julki. *Hermanin* teos oli siis samalla amerikkalaisen liberalismien arvostelua.

Riippumatta kirjoittajien suhtautumisesta McCarthyyn hänen seuraajinaan on yleisimmin pidetty Barry Goldwateria, Richard Nixonia ja Ronald Reagania, mikä viittaa vahvaan ja jatkuvaan mccarthyismien ja republikanismin samaistamiseen. Toisaalta samat kirjoittajat pitivät McCarthyn konkreettista vaikutusvaltaa pienenä, mitä ei ole voitu sanoa presidenteistä Nixon ja Reagan eikä presidenttiehdokas Goldwaterista. Miksi mccarthyistien valtaannousu on nähty mahdollisena 1960- ja 1980-luvuilla, vaikka McCarthyn valtaannousumahdollisuuksia 1950-luvulla on pidetty lähes olemattomina? Tämän historianäkemyksen logiikka selittyy monilla tekijöillä. Ensinnäkään Goldwater, Nixon ja Reagan on sittenkin nähty astetta McCarthyä maltillisempina tai ainakin ovelampina. Toiseksi McCarthyn jälkimaine on ollut pääsääntöisen kielteinen ja republikaaneja on ollut mahdollista leimata sen perusteella. Kolmanneksi republikaanien keskilinja on 1950-luvun jälkeen siirtynyt oikealle, konservatiivisempaan suuntaan ja alueellisesti republikaaneista on tullut enemmän lännen puolue kuin 1950-luvulla, jolloin itärannikon republikaaneilla oli enemmän vaikutusvaltaa. *Arthur Hermanin* tulkinta McCarthystä

---

³²³ Herman 2000.s.323-324.

Republikaanipuolueen muutoksen airuena saattaakin olla tulevaisuudessa tärkein tekijä mccarthyismin historiallisen merkityksen arvioinnissa

7. McCarthy ja mccarthyismi kirjallisuudessa

7.1 Kirjoitusajankohta selittää tutkimusmotivaatiota

McCarthyä on tutkittu tasaisesti kaikkina vuosikymmeninä 1950-luvulta 1990-luvulle. Kirjoitusajankohta on näkynyt erityisesti tutkimustavoitteissa, mutta se ei ole vaikuttanut tulkintoihin yhtä paljon kuin poliittinen asennoituminen, joka selittää teosten sanomaa enemmän kuin kirjoitusajankohta. Ajallisesti tärkeimpiä jaksoja ovat olleet 1950-luvun väittely McCarthyn roolista ja menetelmistä kommunisminvastustajana, 1950-luvun lopulta 1970-luvun puoliväliin kestänyt tiedonhankinnallinen tutkimusvaihe ja 1980-luvulta alkanut uudelleentulkintavaihe.

1950-luvulla kirjoittajien tavoitteena oli osoittaa McCarthy joko suuriääniseksi huijariksi (*Anderson* ja *May* sekä *Rovere*), tai kovia keinoja käyttäneeksi patriootiksi (*Buckley* ja *Bozell*). Kirjoittajat tunsivat McCarthyn henkilökohtaisesti ja heillä oli intressejä yrittää vaikuttaa päivänpolitiikkaan. Lähteinä olivat puheet, lausunnot, haastattelut ja saatavissa olleet asiakirjat. Huhuja esitettiin totuutena varsin surutta puolin ja toisin. Kirjoittajat olivat osa McCarthyn puolesta tai häntä vastaan käytyä kuumaa keskustelua. Wattin typologiaan sovitettuna 1950-luvun väittely edusti vaiheita yksi ja kaksi, koska tutkijat osallistuivat politiikan muokkaamiseen teoksillaan.

1950-luvulta 1970-luvun puoliväliin kestäneellä ajanjaksolla McCarthystä pyrittiin hankkimaan lisää tietoa ja tutkimusote oli akateeminen. Akateemisesta tutkimusotteesta poikettiin esittämällä McCarthy lähes yksinomaan poliittisena häiriönä. Mccarthyismi oli helppo esimerkki järjestelmän huonosta toiminnasta ja poliittisesta laskelmoinnista, josta yksityiset ihmiset joutuivat kärsimään. Kriittinen suhtautuminen liittyi yleiseen epäluottamukseen politiikkaa ja yhteiskuntaa kohtaan.

Tutkimustavoitteiden perusteella tämä vaihe voidaan jakaa kahteen jaksoon. 1950-luvun puolivälistä *Roginin* tutkimukseen saakka pääpaino oli McCarthyn kannattajien analysoimisessa saatavissa olevan materiaalin pohjalta. Tutkijat analysoivat kannattajien etnistä ja uskonnollista alkuperää (lähinnä katolisten ja keskilännen protestanttien osuutta) ja sen merkitystä poliittiseen käyttäytymiseen, McCarthyn kannattajien sosiaalista asemaa (tulotaso ja koulutus) sekä heidän alueellista jakautumistaan (kannatus keskilännessä ja itärannikon valtioissa). McCarthyismia analysoitiin sen kannattajien kautta.

Tutkimuksellisen ajanjakson jälkimmäisessä vaiheessa huomio kiinnittyi mccarthyismin poliittisen taustan analysointiin. Tutkijat kiinnostuivat muiden republikaanien ja demokraattien toiminnasta 1950-luvun alussa. Mielenkiintoa tuskin vähensi Richard Nixonin valinta presidentiksi, sillä Nixon oli samaa sukupolvea kuin McCarthykin ja toimi 1940- ja 50-luvuilla aktiivisesti kommunistikysymyksen parissa. Trumanin hallintoa epäiltiin maaperän valmistamisesta McCarthylle. Tutkimuksen tätä vaihetta leimasi poliittisen järjestelmän heikkouksien osoittaminen ja arvostelu. McCarthy itse ja hänen toimintansa olivat melko vähällä huomiolla. Esimerkiksi McCarthyn arvomaailmaa ei kovin tarkasti haluttu analysoida. Wattin typologiaan sovitettuna 1950-luvulta 1970-luvulle jatkunut tutkimuksen vaihe liittyy ennenkaikkea vaiheeseen kolme, koska uusia lähteitä ei juurikaan ilmaantunut tulkittavaksi.

1980-luvun alussa *Reeves* ja *Oshinsky* kirjoittivat kaksi laajaa elämäkertaa McCarthystä. Molemmat elämäkerturit käyttivät samankaltaista lähdepohjaa ja päätyivät selvästi aikaisempaa ymmärtävämpään näkemykseen McCarthystä. McCarthyn vastustajien rooli nähtiin aikaisempaa monipuolisemmin. Toisaalta he myötäilivät *Buckleyn* ja *Bozellin* näkemystä liberaalien naiviudesta kommunismia kohtaan kuitenkin vailla salaliittoepäilyjä ja toisaalta he yhtyivät aiempien akateemisten tutkijoiden näkemyksiin McCarthyn vastustajien lammasmaisuudesta ja haluttomuudesta puuttua tämän tekemisiin. McCarthy nähtiin altavastajana liberaalien hallitsemassa politiikassa (kuten *Buckleyn* ja *Bozellin* olivat nähneet) ja hänen häikäilemättömyytensä nähtiin perusteltavissa olleena, koska se oli hänen tiensä lähelle valtaa. Hyväksyvämmän poliittikonäkemysten taustalla oli varmasti Reaganin valinta presidentiksi. Wattin typologian vaiheet viisi ja kuusi kuvaavat

jossain määrin tätä vaihetta, sillä *Reevesin* ja *Oshinskyn* kiitelty teokset arvostelivat aiempaa tutkimusta liiasta McCarthy'n tuomitsemisesta ja normalisoivat kuvaa McCarthy'stä. Toisaalta McCarthy'n uudelleenarviointi liittyi historiallisen totuuden etsimistä enemmän poliittisten voimasuhteiden muutokseen ja tutkimuksessa alkoi uudelleen väittelevämpi ja kantaaottavampi vaihe.

Ilmeisesti Reaganin valinta toi McCarthy'n uudestaan väittelyn kohteeksi. Tätä väittelyä edustivat *Ellen Schreckerin* ja *Arthur Hermanin* teokset, joissa McCarthy'n toiminta esitetään täysin päinvastaisessa valossa, vaikka lähdepohtajassa ei ollut suurtakaan eroa.

McCarthy'n ja mccarthyismin tutkimuksessa on siis ollut kolme selkeää vaihetta, joista kahdessa on ollut selkeä väittelytilanne ja kantaaottamisen tarve. Huomionarvoista on tiedollisen vaiheen (1950-luvun puolivälistä 1980-luvun alkuun) lähtökohtaisen kielteinen kuva McCarthy'stä ja uudelleen noussut kantaaottamisen tarve 1980-luvun alusta lähtien. 1960- ja 70-lukujen tutkimusten kohdalla kirjoitusajankohta on siis selkeimmin näkökantoja selittävä tekijä, kun taas 1950-luvulla ja 1980-luvulta lähtien näkökulmat ovat riippuneet enemmän kirjoittajan maailmankuvasta.

McCarthyä koskeneet näkemykset hahmottavat jossain määrin poliittisia voimasuhteita USA:ssa. 1950-luvulla McCarthy oli ymmärrettävästi väittelyn aihe. Tuon ajan voimasuhteista Senaatin äänestystulos 67-vastaa ja 22 puolesta antanee melko luotettavan kuvan, jota tukee sekin, että 1950-luvun teoksista kaksi (*Anderson* ja *May* sekä *Rovere*) oli selvästi McCarthyä vastaan kantaaottavia yhden (*Buckley* ja *Bozell*) ollessa selkeästi McCarthylle myönteinen. Muut teokset olivat edellämainittuja objektiivisempia, mutta kuitenkin pääasiassa McCarthyä kohtaan kielteisiä. Voimasuhteet kirjallisuudessa ja Senaatissa olivat siis samansuuntaiset, vaikka kirjallisuuden lukumäärä ei mahdollistakaan täysin vedenpitävää voimasuhde-arviointia.

1960- ja 70-luvuilla McCarthy'stä ei kirjoitettu myönteiseen sävyyn, mutta kirjoittajilla ei ollut toisaalta tarvetta voimakkaaseen tuomitsemiseenkaan lukuunottamatta *Lipsetin* ja *Raabin* äärioikeistovaroitusteosta. McCarthy kiinnosti lähinnä poliittisen elämän poikkeuksena. Kannanottojen laimeus todisti McCarthy'n

tappion perusteellisuudesta. Lyötyä ei tarvinnut lyödä eikä hävinneen poliitikon puolesta haluttu nostaa meteliä.

1980-luvun alussa McCarthyyn alettiin jälleen suhtautua kantaottavammin, mikä selittyy voimasuhteiden muutoksella poliittisessa elämässä. Tämä voimasuhteiden muutos näkyi olennaisimmin Ronald Reaganin valtaannousuna, jota seurasivat pienellä viiveellä selkeästi *Thomas Reevesin* ja *David Oshinskyn* aikaisempaa myönteisemmät tulkinnat McCarthyistä. McCarthyistin leimaa ei siis enää pelätty. Toisaalta *Ellen Schrecker*, *Edwin Bayley* ja *Mark Landis* edustivat kielteistä tulkintaa, jonka traditio jatkui 1950-luvulta lähtien, mutta joka sai 1980-luvulla kantaottavamman muodon. Syy-seurausyhteys oli kuitenkin selkeä. Uudelleentulkinta seurasi poliittisen ilmaston muutosta eikä poliittisen ilmaston muutos historiankirjoitusta.

7.2 Selkeä kahtiajako

McCarthyä ja mccarthyismia koskenutta tutkimusta selittää tutkijoiden kahtiajako selkeisiin vastustajiin ja ymmärtäjiin ja puolustajiin. Selkeästi enemmän kirjallisuutta tuottanut ryhmä on ollut McCarthyyn kielteisesti suhtautuneiden ryhmä.

Kielteinen kuva McCarthyistä sai alkunsa *Jack Andersonin* ja *Ronald Mayn* ”*McCarthy: The Man, The Senator, The "ism"*”-teoksesta 1950-luvun alussa. Kyseinen teos asetti McCarthyin henkilön kielteiseen valoon varsinkin menettelytapojen ja äärioikeistolaisen kannatuksen osalta. Kumpikin käsitys on säilynyt tutkimuskirjallisuudessa varsin pitkään. Selkeistä poliittisista osallistujista myös *Richard Rovere* kuului kielteiseen traditioon vahvistaen mm. myyttiä McCarthyin tuen äärioikeistolaisesta taustasta. Liberaalien kansalaisjärjestöjen laskuun kirjoittaneet *James Rorty* ja *Moshe Decter* 1950-luvulla sekä *Seymour Lipset* ja *Earl Raab* 1970-luvun alussa korostivat molemmat myös McCarthyin menettelytapoja, joskaan *Rorty* ja *Decter* erosivat näkemyksessään äärioikeistolaisuudesta *Andersonin* ja *Mayn* linjasta.

Akateeminen tutkimus on kauttaaltaan suhtautunut McCarthyyn kielteisesti koko tutkimusajankohtana. 1950-luvun sosiologit antoivat McCarthyyn kannattajista takapajuksen, keskiläntisen ja äärioikeistoon taipuvan kuvan vastakohtana hyvin toimineelle 1950-luvun maltilliselle politiikalle. 1960-luvun *Michael Roginin* tutkimuksesta lähtien äärioikeisto-näkökulma väistyi ja McCarthy nähtiin akateemisissa piireissä osoituksena politiikan toimimattomuudesta sen sallittua McCarthyyn kaltaisen poliitikon nousta huomattavaan asemaan uhkaamaan kansalaisvapauksia. *Roginin* jälkeen *Robert Griffith*, *Richard Fried*, *David Caute*, *Edwin Bayley*, *Mark Landis* ja *Ellen Schrecker* jatkoivat tätä kielteisen suhtautumisen haaraa, jonka poliittisena sanomana oli epäluottamus poliittiseen järjestelmään, konservatiiveihin ja erityisesti republikaaneihin.

Kielteisinä käsityksinä McCarthyystä ovat esiintyneet hänen perusteettomat syytöksensä ja valehtelunsa, hänen kannattajiensa äärioikeistolaisuus, republikaanien konservatiivisiipi hysterian lietsojana ja kylmän sodan huolestumisen laskelmoivina hyväksikäyttäjinä sekä kansalaisvapauksia rajoittavan republikaanisen konservatismiin edelläkävijänä toimiminen. Ennenkaikkeaa McCarthyyn kommunisminvastaisuus on nähty hysteerisenä ja laskelmoivana kansankiihottamisena.

McCarthyyn kielteisesti suhtautuneita voi pitää pääasiassa kylmän sodan liberaaleina, jotka hylkäsivät kommunismin, mutta edustivat muuten liberaaleja näkemyksiä. Perinteisiä liberaaleja he arvostelivat elitismistä ja hampaattomuudesta mccarthyisteja kohtaan.

McCarthyyn myönteisesti suhtautuneiden kirjoittajien joukko on ollut pienempi. Se alkoi *William Buckleyyn* ja *Brent Bozellin McCarthy and His Enemies*-teoksesta, jossa korostettiin kommunisminvastaisuuden tarpeellisuutta ja arvosteltiin McCarthyyn aikalaisvastustajia sen lepsusta hoitamisesta. *Buckley* ja *Bozell* löysivät kannatusta 1980-luvun alussa *Thomas Reevesin* ja *David Oshinskyn* elämänkerroissa, joissa McCarthyä ei ylistetty, mutta hänen kommunisminvastaista toimintaansa pidettiin osittain perusteltuna ja kovia menetelmiä oikeuttavana. *Reeves* ja *Oshinsky* haastoivat kuitenkin vallinneen näkemyksen siksi selvästi ja romuttivat lopullisesti varsinkin McCarthyyn henkilöön liittyneitä myyttejä, ettei heidän kuulumisestaan McCarthyä ymmärtäneiden ryhmään ole epäilystä.

Reevesin ja *Oshinskyn* uudelleentulkintaa jatkoi *Arthur Herman*, joka palasi teoksessaan hämmästyttävän lähelle *Buckleyn* ja *Bozellin* vanhaa tulkintaa. *Herman* arvosteli McCarthy'n vastustajia ja aikaisempaa tutkimusta kommunistiuhkan vähättelystä ja jopa USA:n turvallisuuden riskeeraamisesta. Hän esitti McCarthy'n keskiläntisenä ristiretkeläisenä itärannikon väsähtänyttä eliittiä vastaan laskien pitkälti McCarthy'n ansioksi republikaanien konservatiivisiiven nousemisen McCarthy'n kuolemaa seuranneina vuosikymmeninä merkittäväksi poliittiseksi valtatekijäksi. *Buckleyna* ja *Bozellin* näkemysten toistuminen samankaltaisina *Hermanin* teoksessa vihjaa samalla siihen ettei kielteinen näkemys McCarthystä ole tutkimuksellisesta lukuisammuudestaan huolimatta ollut ainoa näkemys tästä. McCarthyä ymmärtänyt näkemys säilyi myös 1960- ja 70-luvuilla, mutta sillä ei ollut aktiivisia puolestapuhujia.

McCarthyille myönteistä näkemystä yhdistää selkeimmin liberalismiin vastaisuus. McCarthy'n henkilöstä on ollut paljonkin arvosteltavaa, mutta liberaalien yksinomaisen kielteistä näkemystä McCarthyä ymmärtäneet tutkijat eivät ole hyväksyneet. mccarthyismi on mielellään esitetty spontaanina kansanliikkeenä, jonka republikaanien konservatiivinen johto otti aikanaan siipiensä suojaan. Monet McCarthyyn ja hänen kannattajiinsa kohdistuneet hyökkäykset on nähty itärannikon liberaalien vallanhaluisena leimaamisena. *Buckleyn* ja *Bozellin* sekä *Arthur Hermanin* kohdalla suhtautumista mccarthyismiin selittää myös keskiläntisyys, joka varsinkin *Hermanin* teoksessa tuli esille voimakkaana samaistumisena keskilännen poliittisiin ja kulttuurisiin arvoihin. McCarthy'n arvostelijoiden teoksissa alueellinen näkökulma ei tullut suoraan esille, mutta useimmat teoksista oli julkaistu itärannikolla.

7.3 Lopuksi

McCarthy'n elämä on valotettu tutkimuksessa varsin yksityiskohtaisesti eikä sen tutkimiseen liene enää intoa. Hänen poliittiset mielipiteensä on niinkään kartoitettu perusteellisesti ja hänen kannatuksensa syyt ja rajat on analysoitu melko tarkkaan. Tulevaisuuden tutkimuskohteena voisi olla se paljonko McCarthy tiesi kommunistien toiminnasta ja mitä materiaalia hän onnistui keräämään uransa aikana. Koska

mccarthyismi edelleen on osa republikaanien ja demokraattien välistä kamppailua politiikan suunnasta, arvelisin huomion kiinnittyvän tulevaisuudessa mccarthyismin republikaaneille jättämään aateperintöön. Esimerkiksi voidaan pohtia, toiko McCarthy uusia kannattajaryhmiä republikaanien ulottuviin. Käänsikö McCarthy vai joku muu voimatasapainon republikaanien sisällä keskilännen hyväksi, kuten *Arthur Herman* selitti? Osana republikaanien historiaa McCarthy ja mccarthyismi pysyvät tutkimuskohteina tulevaisuudessakin. Myös hänen mielenkiintoinen persoonansa saattaa tuoda hänet esille esimerkiksi elokuvan muodossa.

McCarthyistä ja mccarthyismistä on tutkittu kaikki tiedollisesti olennainen. USA:n historiasta kiinnostunut löytää hänestä paljon perustietoa. Tieto on kuitenkin osin ristiriitaista ja sidoksissa kirjoittajan mielipiteisiin. Niinpä McCarthyyn perehtyvä joutuu tahtomattaankin punnitsemaan kirjoittajien luotettavuutta ja valitsemaan puolensa. Amerikkalaisen lukijan asennoituminen riippuu hänen poliittisista mielipiteistään ja ennenkaikkea suhtautumisesta konservatismiin ja liberalismiin sekä näiden kahden pääsuuntauksen aste-eroihin, jotka voivat olla huomattavia. Lisäksi lukijan kotiseutu vaikuttaa suhtautumiseen itärannikkolaisten ollessa kielteisimpiä ja keskiläntisten myönteisimpiä.

Lähteet ja kirjallisuus:

Lähdekirjallisuus:

Anderson, Jack & May, Ronald W.: McCarthy-The Man, The Senator, the "ism". Boston 1952.

Bayley, Edwin: Joe McCarthy and The Press. Madison. Wisconsin. 1981.

Bell, Daniel: Interpretations of American Politics. 1955. Teoksessa Bell, Daniel (toim.) The Radical Right-Expanded and Updated. New York 1963.

Bell, Daniel: The Dispossessed. 1962. Teoksessa Bell, Daniel (toim.) The Radical Right-Expanded and Updated. New York 1963.

Buckley, William & Bozell, Brent: McCarthy and His Enemies: The Record and Its Meaning. Chicago 1954.

Fiedler, Leslie: McCarthy as populist. 1955. Teoksessa Latham, Earl (toim.) The Meaning of McCarthyism. Lexington 1965.

Fried, Richard M.: Men Against McCarthy. New York 1976.

-Nightmare in Red: The McCarthy era in perspective. New York 1991.

Griffith, Robert: The Politics of Fear: Joseph McCarthy and The Senate. Lexington. Kentucky 1970.

-Esi puhe teoksen The Politics of Fear toisessa painoksessa 1987.

Herman, Arthur: Joseph McCarthy: Reexamining the Life and Legacy of America's Most Hated Senator. New York 2000.

Kendall, Willmoore: McCarthyism: The pons asinorum of American Conservatism. 1963. Teoksessa Latham, Earl (toim.) The Meaning of McCarthyism. Lexington 1965.

Landis, Mark: Joseph McCarthy-The Politics of Chaos. Selinsgrove. 1987.

Latham, Earl: Esi puhe teoksessa Latham, Earl (toim.) The Meaning of McCarthyism. Lexington 1965.

Lipset, Seymour Martin & Raab, Earl: The Politics of Unreason-Right-wing extremism in America, 1790-1970. New York 1970.

Oshinsky, David: A Conspiracy so Immense: The World of Joe McCarthy. New York 1983.

Parsons, Talcott: Social Strains in America. 1955. Teoksessa Bell, Daniel (toim.) The Radical Right-Expanded and Updated. New York 1963.

Reeves, Thomas C.: The Life and Times of Joe McCarthy. New York 1982.

Rogin, Michael Paul: The Intellectuals and McCarthy: The Radical Specter. Cambridge 1967.

Rorty, James & Decker, Moshe: McCarthy and the Communists. Boston 1954.

Rovere, Richard H.: Senator Joe McCarthy. New York 1959.

Schrecker, Ellen W: The Age of McCarthyism-Brief History with Documents. Boston 1994.

-Many are the crimes-McCarthyism in America. Boston 1998.

Viereck, Peter: The Revolt against the Elite. 1955. Teoksessa Bell, Daniel (toim.) The Radical Right-Expanded and Updated. New York 1963..

Wrong, Dennis H.: McCarthyism as Totalitarianism. 1954. Teoksessa Latham, Earl (toim.) The Meaning of McCarthyism. Lexington 1965.

Taustoittava kirjallisuus

American Government: People, Institutions, and Policies:(Toim. Aldrich, John; Miller, Gary J.; Ostrom, Charles W. Jr.; Rohde, David W. 1987.

Appy, Christian C.: Esipuhe teoksessa Cold War Constructions: The Political Culture of United States Imperialism 1945-1966.(Toim. Christian Appy). Amherst, Massachusetts 2000.

Barzun, Jacques & Graft, Henry F: The Modern Researcher. New York 1992.

Breisach, Ernst: *Historiography: Ancient, Medieval, Modern*. Chicago 1983.

Chafe, William H.: *America since 1945*. Teoksessa *The New American History*. (toim. Eric Foner). Philadelphia 1990.

Coleman, Peter: *The Liberal Conspiracy: The Congress for Cultural Freedom and the Struggle for the mind of Postwar Europe*. New York 1989.

Filler, Louis: *Dictionary of American Conservatism*. New York 1987.

Fisher, James T.: *The Vietnam lobby and politics of Pluralism*. Teoksessa *Cold War Constructions: The Political Culture of United States Imperialism 1945-1966*. (Toim. Christian Appy). Amherst, Massachusetts 2000.

Griffin, William D.: *The Book of Irish-Americans*. New York 1990.

Hamby, Alonzo: *Liberalism and Its Challengers: FDR to Reagan*. New York 1985.

Harvard Encyclopedia of American Ethnic Groups (toim. Stephan Thernstrom) Harvard 1980.

Novick, Peter: *That Noble Dream: The "Objectivity Question" and the American Historical Profession*. Cambridge 1988.

Oakley, J. Ronald: *Gods country: America in the Fifties*. New York 1986.

Pells, Richard H.: *The Liberal Mind in a Conservative Age: The American Intellectuals in the 1940s and 1950s*. Middletown (Connecticut) 1985.

Soikkanen, Timo: *Historiantutkimuksen "etulinja" reaaliaikaan! Teoksessa Lähihistoria. Teoriaan, metodologiaan ja lähteisiin liittyviä ongelmia*. (Toim.) Timo Soikkanen. Turun Yliopiston Poliittisen Historian tutkimuksia 1. Turku 1995.

WWW-lähde

www.senate.gov